



VIDEO Prečo si vybrať Gymnázium Alejová 1 v Košiciach?	2
Online, ahoj.tv, 9. 1. 2026, 10:00	
Profily osobností, ktoré vyznamenal prezident SR Peter Pellegrini	3
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 10. 1. 2026, 22:29	
VIDEO: Prezident Pellegrini udelil štátne vyznamenania 22 osobnostiam	13
Online, teraz.sk, 10. 1. 2026, 22:34	
Prezident Pellegrini udelil štátne vyznamenania 22 osobnostiam	25
Online, 24hod.sk, 10. 1. 2026, 23:13	
Štátne vyznamenania: 22 osobností, ktoré vyznamenal prezident Pellegrini	37
Online, spravky.pravda.sk, 10. 1. 2026, 23:25	
Koho vyznamenal prezident Pellegrini? Pozrite si profily ocenených osobností	48
Online, ereport.sk, 11. 1. 2026, 9:09	
Poznáme ŠTUDENTSKE OSOBNOSTI Slovenska	58
Tlač, Slovenka, 12. 1. 2026	



VIDEO | Prečo si vybrať Gymnázium Alejová 1 v Košiciach?

📅 9. 1. 2026, 10:00, Zdroj: [ahoj.tv](#) , Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 440 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 96 EUR

VIDEO | Prečo si vybrať Gymnázium Alejová 1 v Košiciach?

1245x

Gymnázium Alejová: miesto pre zvedavých a mysliacich

Pozrite si našu videoreportáž

Gymnázium Alejová 1 v Košiciach otvorilo svoje brány hlavne pre budúcich študentov ich rodičov, ale aj širokú verejnosť. Gymnázium dnes poskytuje osemročné aj štvorročné štúdium.

„Zatiaľ chémia sa nám veľmi páčila, biológia bola zaujímavá, prírodovedné predmety, informatika a pokračujeme ďalej,“ uviedla návštevníčka.

„Práve sme prišli, takže zatiaľ len informatika a robotika,“ okomentoval návštevník.

„Hlavne si to vyberá syn a on si to vyberá kvôli kamarátom, lebo chodia na túto školu. Ale ja som spokojná s touto školou, chodí tu aj synovec, takže je to fajn,“ pridala sa ďalšia.

„Mňa zaujíma dejepis a preto som aj tu prišla. Dosť pekná škola, je veľká, sa mi páči. Aj laboratória sú pekné,“ okomentovala možno budúca žiačka školy.

„V školskom roku 2026-2027 otvárame dve triedy na 8-ročnom štúdiu a dve triedy na 4-ročnom štúdiu. V triedach 8-ročného štúdia je rozšírené vyučovanie matematiky a v triede 4-ročného štúdia na informatiku, matematiku. Sú tam posilnené prírodovedné predmety a je tam nový predmet STEM,“ vysvetlila riaditeľka školy Tímea Krajňáková.

„Pri výbere strednej školy sú určite veľmi dôležité záujmy toho daného žiaka. Na 8-ročné gymnázium sa prevažne hlásia deti, ktoré inklinujú k matematike, informatike a robotike. Sú to mysliači mladí ľudia, majú radi logické myslenie,“ uviedla Zuzana Husárová, výchovná poradkyňa a učiteľka cudzích jazykov.

Táto unikátna škola pripravila vo svojich moderných učebniach a laboratóriách pre budúcich študentov školy atraktívne stanovišťa.

Čo ťa na škole baví najviac a prečo?

„Na tejto škole ma najviac baví matematika, to je vlastne to, kvôli čomu som tu prišla a sú tu aj super učitelia a máme skvelý kolektív v triede a všetci sú strašne priateľskí,“ zhodnotila študentka gymnázia Charlotte Ferková.

„Na túto školu by sa mali prihlásiť hlavne kvôli priateľskému kolektívu, že si tu všetci pomáhajú, je tu taká rodinná atmosféra, podľa mňa,“ uviedla Sofia Zoe Pšáková, študentka školy.

„Toto je učebňa biológie, pripravili sme si pre nich rôzne pomôcky, s ktorými pracujeme na hodinách, ako napríklad ľudskú kosť, rôzne kosti. Takisto tu máme človeka, ktorého si vieme rozobrať, tam sú samozrejme orgány, srdce, taktiež tu máme kvízy, mikroskopy a podobne,“ vysvetlil študent Abdul Farah.

Návštevníci si mohli vyskúšať STEM aktivity, nahliadnuť do biologických a chemických laboratórií či spoznať výučbu informatiky a robotiky.

„Nachádzame sa momentálne v chemickom laboratóriu, kde robíme pokusy pre študentov, či už rôzne jódové hodiny alebo horenie draslíka. A ukazujeme študentom, ako chémia funguje v praxi,“ ozrejmla študentka Sarah Horňáková.

„Tak pod robotikou väčšinou si deti predstavujú to, že budú tu naozaj len programovať a stavať niečo, konštruovať, ale pri tých našich modeloch je veľmi dôležité, aby sa spojila skupina detí, ktoré sú aj tvorivé, kreatívne, pretože mnohokrát treba dať nejaký nápad, potom to aj poskladať, nejak naprogramovať, ale vedieť to aj odprezentovať a urobiť celú tú dokumentáciu,“ vysvetlila Jana Brichtová, učiteľka informatiky a robotiky.

Absolventi gymnázia dnes študujú na prestížnych slovenských a zahraničných vysokých školách. Škola v rámci informatiky úzko spolupracuje aj s **Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

„Na štúdium na tejto škole si spomínam veľmi dobre, páčilo sa mi tu. Teraz tu vidím, že tu je veľa nových tabúľ, aj rádio pekne hrá a pekne moderné to tu je. No najmä matematika je tu najlepšia podľa mňa. Keď majú žiaci radi matematiku, tak nech tu prídu, je to tu

super,“ uviedol absolvent gymnázia a študent Technickej univerzity Richard Slama.

„Naša Alejka ponúka moderné vzdelávanie vo veľmi priateľskom a motivujúcom prostredí. Žiaci sa aktívne zapájajú do rôznych projektov, súťaží, absolvujú rôzne exkurzie, nie len na Slovensku, ale aj v celej Európe,“ prezradila riaditeľka Krajňáková.

„Štvorročné štúdium, teda deviataci, sa hlásia na našu školu hlavne preto, že sa chcú pripraviť na nejakú vysokú školu. Takisto máme posilnené hodiny cudzích jazykov. Prevažne sa naši absolventi uplatnia na vysokých školách, ako je štúdium matematiky, informatiky, ekonómie, takisto psychológie, medicíny, čiže taký široký záber absolventov máme,“ ozrejmla Husárová.

„Naším hlavným cieľom je pripraviť žiakov na vysokoškolské štúdium. Študujú nie len na Slovensku, ale aj v zahraničí a sú úspešní aj za oceánom,“ dodala riaditeľka.

(10:00, red.)

Profily osobností, ktoré vyznamenal prezident SR Peter Pellegrini

📅 10. 1. 2026, 22:29, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Profily osobností, ktoré vyznamenal prezident SR Peter Pellegrini

Bratislava 10. januára (TASR) - Prezident SR Peter Pellegrini udelil v sobotu štátne vyznamenania 22 osobnostiam spoločenského, vedeckého, kultúrneho aj športového života, z toho štyrom in memoriam.

TASR pri tejto príležitosti prináša profily vyznamenaných.

Mária Reháková, vydavateľka

Pribinov kríž II. triedy - za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky

Mária Reháková sa narodila 20. septembra 1952 v Banskej Bystrici. Vzdelanie dosiahla na Vysokej škole ekonomickej (dnešná Ekonomická univerzita) v Bratislave. Po skončení štúdia pracovala v rokoch 1976 - 1989 pre DPZO Intercoop Bratislava. Do mediálneho prostredia sa dostala prostredníctvom propagácie kultúrnych podujatí, ktoré na Slovensku po roku 1989 organizovala ako jedna z prvých.

V roku 1993 založila agentúru Promotion a na Slovensko priniesla úspešné muzikály Dracula, Pomáda, Johanka z Arcu, Excalibur či Galileo Galilei. Stála aj za realizáciou Zlatého koncertu, známeho podujatia, v rámci ktorého sa od roku 2003 na jednom pódii predstavili viaceré slovenské a české hviezdy populárnej hudby.

Od roku 2005 stojí na čele slovenského vydavateľstva STAR production, s.r.o., ktoré má vo svojom portfóliu najstarší slovenský týždenník Slovenka, ale aj mesačníky Praktická Slovenka, Slovenka - Zdravie rodiny, Metropola, štvrťročníky TOP Cars a VOLVO magazín. V rámci online prevádzkuje portál ŽenskýWeb.sk a stránky Metropola-Online.sk či Slovenka.sk.

Mária Reháková pripravuje významné celoslovenské projekty s dlhoročnou tradíciou. Od roku 2003 organizuje projekt Bratislavské módné dni. V roku 2007 spustila celoslovenskú anketu Slovenka roka s dôrazom na zviditeľňovanie úspešných žien na Slovensku. Za projektom Veľvyslanectvo mladých, ktorý prezentuje študentov stredných a vysokých škôl v zahraničí, stojí od roku 2009.

V roku 2011 založila VIP club SLOVENKA a v roku 2018 vytvorila tradíciu podujatia známeho ako Slovenský deň kroja, ktorého hlavnou myšlienkou je zachovať tradície po predkoch. V minulom roku sa konal jeho ôsmy ročník a vyšla aj reprezentačná publikácia Slovenský deň kroja, ktorá mapuje predchádzajúcich sedem ročníkov rovnomeného podujatia konajúceho sa v Banskej Bystrici. Publikácia čitateľom prináša aj prehľad o niektorých folklórnych skupinách a súboroch na Slovensku.

Mária Reháková je laureátka Identifikačného kódu Slovenska z roku 2018. Ocenenie pod záštitou Európskej akadémie vied a umení dostala ako jedna z nositeľiek výnimočných objavov, ktoré vytvorili podmienky pre ďalší rozvoj ľudstva a tvoria svetové kultúrne dedičstvo.

Pavel Babka, zakladateľ a riaditeľ Galérie Babka Kovačica v Srbsku

Rad Bieleho dvojkríža III. triedy, občiansky druh - za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Pavel Babka sa narodil 13. mája 1955 v Kovačici, ktorá sa stala centrom slovenského insitného umenia v Srbsku. Od detstva bol obklopený pestrými obrazmi a inšpirujúcimi príbehmi každodenného života na dedine.

V roku 1991 založil v Kovačici Galériu Babka s cieľom pozdvihnúť kovačické insitné výtvarné umenie na najvyššiu úroveň. Galéria sa stala nielen miestom, kde sa stretáva umenie s tradíciou, ale aj symbolom kultúrneho dedičstva Slovákov v Srbsku. Vďaka jeho vytrvavej iniciatíve sa kovačická insita dostala do povedomia svetovej verejnosti.

Babka vo svojej galérii zorganizoval desiatky výstav, na ktorých privítal mnohé významné osobnosti kultúrneho, spoločenského a politického života z celého sveta. Vďaka nemu mali inšitní umelci z Kovačice možnosť prezentovať svoju tvorbu v galériách v New Yorku, Paríži, Londýne, Viedni, Moskve či Tokiu.

Jedným z vrcholov jeho pôsobenia bola výstava inšitného umenia v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku. So svojím projektom navštívil tri kontinenty a takmer 30 krajín. V roku 2011 Galéria Babka predstavila prvú multimediálnu Encyklopédiu slovenského inšitného umenia v Srbsku. Kovačické inšitné výtvarné umenie propaguje aj svojimi známymi kalendármi, pričom jeden vydal aj v spolupráci so Slovenským centrom PEN.

Napísal aj dvanásť publikácií venovaných kovačickej insite. Medzi najznámejšie patria monografie Zuzany Chalupovej a Martina Jonáša, ale aj Encyklopédia slovenského inšitného umenia v Srbsku alebo Katalóg 63 slovenských inšitných maliarov zo Srbska.

Inicioval a dlhé roky organizoval Medzinárodný deň materinského jazyka pod záštitou UNESCO. V roku 2012 stál za iniciatívou zápisu slovenského inšitného maliarstva do Národného registra nemotného kultúrneho dedičstva Srbska. Rovnako bol hlavným iniciátorom návrhu na zápis kovačického inšitného maliarstva do Zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO v roku 2024.

Za svoju prácu získal viacero ocenení. Medzi najprestížnejšie patrí Cena ministerky kultúry Slovenskej republiky v oblasti profesionálneho umenia za rok 2019.

Ján Repta, partizánsky veliteľ

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, vojenský druh - in memoriam za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky

Ján Repta sa narodil 8. septembra 1914 v Brezovej (dnes Brezová pod Bradlom). Prvá svetová vojna a hospodárska kríza výrazne ovplyvnili zdravie a sociálny status jeho rodiny, mal ťažké detstvo, ale dostalo sa mu výchovy v pokrokovom duchu. Národnostné napätia medzivojnového obdobia formovali jeho postoje a neskorší odpor voči autoritárskym režimom.

Druhá svetová vojna ho zasiahla a rozhodol sa zapojiť do protifašistického odboja. Po vypuknutí Slovenského národného povstania v auguste 1944 sa aktívne zapojil do partizánskeho hnutia a stal sa veliteľom partizánskej jednotky pôsobiacej najmä v horských oblastiach stredného Slovenska. Oddiel pod jeho vedením vykonával diverzné akcie proti nemeckým okupačným silám a kolaboračným zločkám, podieľal sa na sabotáži dopravnej infraštruktúry a zabezpečoval spojenie medzi jednotlivými povstaleckými skupinami.

Nemci za jeho dolapenie ponúkali odmenu 150.000 korún. Postrelili ho 6. apríla 1945 v boji pri Košariskách, ale prežil a po vojenskom potlačení SNP pokračoval v partizánskom boji aj počas zimných mesiacov, keď jednotky čelili tvrdým represáliám, nedostatku zásob a neustálemu prenasledovaniu.

Po oslobodení sa Ján Repta stal jedným zo symbolov ozbrojeného odporu proti nacizmu a stal sa súčasťou povojnovej pamätavej politiky, ktorá zdôrazňovala význam partizánskeho boja v zápase proti fašizmu. Zároveň však jeho meno, podobne ako mená viacerých partizánskych veliteľov, podliehalo ideologickým interpretáciám v období komunistického režimu, keďže po zmenách v roku 1948 i nespravodlivom odsúdení a poprave Viliama Žingora sa stiahol z politického života. Absolvoval hutnícku priemyslovku v Bohumíne a pracoval do dôchodku v podniku Kovové tkaniny.

Pri príležitosti osláv SNP v roku 2007 ho povýšili in memoriam do vojenskej hodnosti plukovníka. Ján Repta zomrel 13. januára 1999, pochovaný je v rodnej Brezovej pod Bradlom.

Pamätník venovaný partizánom, ktorým velil, odhalili v meste 21. augusta 2004 v parku na Vajanského ulici.

Vincent Polakovič, galerista, riaditeľ múzea DANUBIANA

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti umenia, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Vincent Polakovič sa narodil 19. novembra 1958 v Poprade. Po ukončení štúdia na Právnickej fakulte **UPJŠ** v Košiciach v roku 1982 pracoval v štátnej službe na Okresnej prokuratúre v Poprade. V rokoch 1991 - 2003 bol advokátom.

V roku 1990 uskutočnil cestu po stopách Vincenta van Gogha, počas ktorej navštívil všetky miesta, kde slávny holandský umelec žil a tvoril. Inšpirovaný postavil a 9. septembra 1993 otvoril Žltý dom Vincenta van Gogha v Poprade, v ktorom zorganizoval viacero výstav slovenských a zahraničných výtvarných umelcov.

V roku 1994 sa v Holandsku zoznámil s Gerardom Meulensteenom, s ktorým v roku 1999 začal v Čunove v Bratislave stavať prvé súkromné múzeum moderného umenia na Slovensku, slávnostne ho otvorili 9. septembra 2000. Činnosť galérie Žltý dom v Poprade kontinuálne pokračovala v novej inštitúcii pod názvom Danubiana Meulenstein Art Museum. Od otvorenia je jej riaditeľom a za realizáciu projektu mu v roku 2000 udelili Cenu ministra kultúry SR.

Zakladateľ Danubiany v nej (spolu)zorganizoval vyše 250 výstav. Postupne v múzeu predstavil tvorbu vyše tisícky domácich a zahraničných výtvarných umelcov z viac ako štyridsiatich krajín sveta. Výstavy, ktoré organizoval na Slovensku a v zahraničí, videlo už viac ako milión návštevníkov. V súčasnosti okrem riadenia múzea a vydávania kníh o výtvarných umelcoch pripravuje spoločne so správnou radou neziskovej organizácie DANUBIANA ďalšiu časť dostavby múzea o pavilón kreatívneho umenia a Dunajský pavilón venovaný rieke Dunaj.

Vincentovi Polakovičovi v roku 2014 udelil prezident Rakúskej republiky Heinz Fischer najvyššie rakúske štátne vyznamenanie Rakúsky čestný kríž za vedu a umenie za propagáciu rakúskeho umenia na Slovensku. V roku 2019 ho holandský kráľ Viliam-Alexander vymenoval za rytiera Rádu Oranje-Nassau, čo je kráľovské ocenenie, udeľované za dlhoročnú mimoriadnu službu spoločnosti, štátu, resp. kráľovskému rodu.

V roku 2024 dostal Vincent Polakovič cenu Krištáľové krídlo v kategórii výtvarného umenia za vybudovanie inštitúcie predstavujúcej vrchol súčasného výtvarného umenia a slúžiacej ako most medzi slovenským a svetovým umením.

Jozef Sabovčík, krasokorčuliar

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Jozef Sabovčík sa narodil 4. decembra 1963 v Bratislave. S krasokorčuľovaním začal ako šesťročný a rástol v starostlivosti špičkových tréneriek Hildy Múdrej, Ľudmily Lojkovičovej a Agnesy Búřilovej.

Svoj talent rozvinul do množstva medzinárodných úspechov, získal šesť domácich titulov a predovšetkým historickú medailu zo zimnej olympiády, dva tituly majstra a jeden vicemajstra Európy. Jozef Sabovčík je tretí slovenský krasokorčuliar, ktorý získal olympijskú medailu. Ziskom bronzu zo sarajevských hier 1984 sa zaradil hneď za legendy, zlatého Ondreja Nepelu (1972) a strieborného Karola Divína (1960). V roku 1985 vyhral tiež prestížne zámorské podujatia Americkú a Kanadskú korčuľu.

Ako prvému na svete sa mu podaril na medzinárodnej súťaži štvoritý skok. Do histórie svetového krasokorčuľovania sa odpichnutým rittbergerom z ME 31. januára 1986 v Kodani nezapísal, hoci bezprostredne po súťaži jeho rekord uznali. Medzinárodná krasokorčuliarska únia po následnom skúmaní o niekoľko dní deklarovala, že tento vtedy priam mýtický prvok neabsolvoval dostatočne čisto, ako problém označili výjazd, resp. jemný dotyk ľadu druhou nohou pri doskoku. Primát tak podľa tabuliek patrí Kanadanovi Kurtovi Browningovi, ale československý reprezentant realizoval štvoritý skok (bez pádu) fakticky ako prvý o dva roky skôr, na čo často poukazovali experti a dokonca aj súperi.

Športovú amatérsku kariéru Jozefa Sabovčíka sprevádzali aj mnohé zranenia. V roku 1986 sa podrobil náročnej operácii kolena, po ktorej bol nútený ukončiť aktívnu činnosť. V Kanade začal znovu trénovať a ako prvý na svete sa naučil skákať salto dozadu s dopadom na jednu nohu. Už ako profesionálny krasokorčuliar do roku 2013 vystupoval na mnohých exhibíciách.

Počas otváracieho ceremoniálu ZOH v Salt Lake City v roku 2002 si Jozef Sabovčík vyslúžil celosvetovú pozornosť, keď v pohybovej kreácii stvárnil v jednej z hlavných úloh programu oheň. Pôsobil tiež ako ataše slovenskej olympijskej výpravy.

V roku 2011 sa rozhodol hľadať svojich pokračovateľov aj na Slovensku. V spolupráci s občianskym združením (OZ) Jumping Joe, ktoré nesie názov jeho prezývky, pripravil otvorenie kurzov krasokorčuľovania pre malé deti. V roku 2003 mu udelili ocenenie Bronzové kruhy Slovenského olympijského výboru (SOV), dnes už Slovenského olympijského a športového výboru (SOŠV).

Eva Umlauf, lekárka a spisovateľka

Rad Ľudovíta Štúra III. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Eva Umlauf sa narodila v roku 1942 v židovskej rodine v slovenskom pracovnom tábore v Novákoch, odkiaľ ju deportovali do Auschwitzu koncom októbra 1944 spolu s jej otcom a matkou vo štvrtom mesiaci tehotenstva. Malá Eva s matkou tábor prežili. Rodina následne žila v Trenčíne, dcéry zmaturovali. Eva Umlauf vyštudovala medicínu v Bratislave, v roku 1966 sa vydala za poľského stavebného podnikateľa a v roku 1967 odišli do Mníchova, tam absolvovala špecializované vzdelávanie a v nemeckom meste žije dodnes.

Od roku 1976 pracovala dlhé roky ako detská lekárka, absolvovala aj vzdelávanie v odbore psychoterapeutická medicína a od roku 1996 pôsobí ako psychoterapeutka. Pôsobí na lekárskej akadémii pre psychoterapiu detí a mládeže.

V roku 2011 na pietnej spomienke k výročiu oslobodenia koncentračného tábora Auschwitz a v roku 2014 sa rozhodla svoje pamäti verejne sprístupniť. V marci 2016 vyšli pod názvom "Číslo na tvojom predlaktí je modré ako tvoje oči" vo vydavateľstve Hoffmann und Campe knižne. V roku 2018 vyšla kniha v slovenskom jazyku.

Eva Umlauf neustáva v aktivitách. Cestuje po Nemecku aj po Slovensku, aby sa podelila o svoj príbeh s mladými ľuďmi a zvyšuje povedomie o nebezpečenstvách, ktorým dnes čelí demokracia. Ako pamätníčka holokaustu vystupuje s čítaniami zo svojej knihy.

V roku 2025 sa stala novou predsedníčkou Medzinárodného osvietenčinského výboru. Podľa výboru patrí k najmladším preživším nacistického vyhladzovacieho tábora Auschwitz.

V januári 2025 sa v otvorenom liste v denníku Süddeutsche Zeitung ako "jedna z posledných preživších holokaustu v Nemecku" obrátila na politikov. Varovala ich okrem iného pred podceňovaním pravicových extrémistov a budúceho spolkového kancelára vyzvala, aby hľadal kompromisy s demokratickými stranami, pretože ináč by dochádzalo k normalizácii nepriateľov demokracie.

Eve Umlauf udelili ocenenie Bavorský rad ústavy.

Zora Breierová, účastníčka SNP a bývalá predsedníčka spolku Živena

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Zora Breierová sa narodila 13. júla 1924 v Nitre v Župnom dome. Jej otec bol zástupcom župana a neskôr prvorepublikový policajný prezident Ivan Štefánik. Je tiež vzdialená príbuzná generála Milana Rastislava Štefánika.

Absolvovala gymnázium a po skončení vysokoškolského štúdia a získaní inžinierskeho titulu sa celý produktívny život venovala problematike vodného hospodárstva. Vydala sa za známeho lekára Pavla Breiera, ktorý bol aj umelecky činný ako fotograf a je autorom viacerých kníh. Spolu prežili útrapy po potlačení SNP v horách.

Vo svojej rodine bola už treťou generáciou "živeniarok". Jej stará mama Elena Sláviková bola v roku 1920, spolu s Teréziou Vansovou, zakladateľkou miestneho odboru Živeny v Banskej Bystrici. Mama, Viera Štefániková, bola v roku 1928 jednou zo zakladateľiek miestneho odboru Živeny v Nitre. Zora Breierová ešte ako Štefániková, bola už vtedy v spolku, kde tancovala a spievala v Národopisnej skupine Živeny. Je to najstarší celonárodný spolok slovenských žien, založený v roku 1869 v Turčianskom Svätom Martine a jeho hlavným cieľom malo byť vzdelávanie slovenských žien. Ženy sa začali angažovať v politike. Zora Breierová bola dokonca aj v delegácii živeniarok, ktoré do Prahy pozval prezident Tomáš Garrigue Masaryk.

Počas Slovenského národného povstania sa aj cez túto líniu zapojila do odboja, organizovali sa zbierky šatstva a potravín, pracovalo sa v nemocniciach. V roku 1955 spolok násilne rozpustili a až v roku 1990 Živenu, spolok slovenských žien, opäť zaregistrovali. Zora Breierová sa stala predsedníčkou jej ústredia v roku 1993 a funkciu vykonávala desať rokov. Na Valnom zhromaždení Živeny 15. novembra 2013 sa vzdala postu predsedníčky spolku zo zdravotných dôvodov a dostalo sa jej pocty stať sa čestnou predsedníčkou spolku.

Zora Breierová patrí do vyše stočlennej skupiny ľudí, ktorí prežili viac ako celé jedno storočie. Z rozprávania rodičov poznali život za monarchie, v detstve prežili dozvuky vojny aj hospodárskej krízy, zažili demokraciu prvej Československej republiky a aj dve totality. Prežila najväčšie zlomy minulého storočia.

Ladislav Lampert, protikomunistický odboj a tzv. "čierny barón"

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Ladislav Lampert sa narodil 9. februára 1924 v obci Lukáčovce. Štúdium začal na cirkevnom gymnáziu v Nitre, pokračoval na priemyslovke v Bratislave, kde aj v roku 1945 zmaturoval. Vysokú školu nedokončil, pretože jeho otca pre vlastníctvo pôdy označili za buržuja. Na vojenskú službu nastúpil v októbri 1950 ako bežný vojak. Po preštudovaní materiálov ho preradili do tímu PTP. Pracoval na pomocných stavebných prácach po prevelení do Strašíc, kde pôsobil asi pol roka, na stavbe cesty a barakoch. Odtiaľ išiel pracovať do Plzne.

Po návrate z PTP v roku 1953 sa nevrátil domov do Lukáčoviec, oženil sa a zostal v Bratislave. Napriek tomu, že režim vyžadoval totálnu zamestnanosť, nikto mu prácu nechcel dať. Podarilo sa mu zohnať prácu vďaka kamarátovi v podniku Stavprojekt, kde pracoval v Ateliéri 4. Bol to štátny podnik, preto tu mohol ako bývalý PTP-eák pracovať iba na udelenú výnimku.

Po zrušení Ateliéru 4 sa jeho členovia osamostatnili a v správe ministerstva zdravotníctva pôsobili pod názvom Zdravoprojekt. Ladislav Lampert tam pôsobil najskôr ako vedúci projektant, neskôr ako hlavný projektant. Počas kupónovej privatizácie celý Zdravoprojekt zanikol. On však aj v dôchodkovom veku do 85-ky pracoval na živnosť a menšie projekty robil aj neskôr. Pracoval napríklad na rekonštrukcii kúpeľov v Dudinciach. Dostal rôzne diplomy za prácu, ale tiež odznaky PTP, z ktorých nemá radosť a nevníma ich ako ocenenie, lebo mu pripomínajú ťažké obdobie života.

Ladislav Lampert má 101 rokov a dnes je najstarší "čierny barón". Teda najstarší spomedzi posledných politických väzňov, ktorí prešli v 50. rokoch nedobrovoľne vojenskými táborami nútených prác, kam ich komunistický režim poslal na prevýchovu ako nespoľahlivé politické živly.

Emil Tomáš Bartko, choreograf a pedagóg

Pribinov kríž II. triedy - za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti tanečného umenia

Emil Tomáš Bartko sa narodil 21. júla 1945 v Košiciach. Navštevoval základnú umeleckú školu a postupne hudobné nástroje vymenil za tanec. Od roku 1960 tancoval vo folklórnom súbore Čarnica a po maturite na priemyslovke prešiel v Bratislave do Lúčnice. Popritom študoval na Slovenskej vysokej škole technickej (dnešná STU).

Vedúci umeleckého súboru Štefan Nosál ho podporoval v jeho záľube a Emil Tomáš Bartko prestúpil na Vysokú školu múzických umení. Štúdium ukončil v roku 1971 a na VŠMU potom pôsobil od roku 1980 ako pedagóg. Medzitým s pomocou svojho renomovaného tútora vyvíjal viacero tanečných iniciatív, dostal napríklad ponuku vytvoriť choreografiu Goralského tanca pre folklórny súbor Gymnik a tá na prvom Československom festivale amatérskych folklórnych súborov v Poprade v roku 1971 získala Cenu za najlepšiu choreografiu.

V nasledujúcich desiatich rokoch vytvoril rovnaký počet rôznych choreografií, väčšinu z nich na prvej profesionálnej pozícii asistenta choreografa Lúčnice, kde stále aj tancoval celkovo 16 rokov do 1979. Tiež v rozmedzí rokov 1972 až 1974 pôsobil na poste dramaturga v Slovenskom ľudovom umeleckom kolektíve. V nasledujúcom období pôsobil odborne vo viacerých inštitúciách, bez priamej väzby na konkrétne tanečné teleso.

Významnou profesijnou etapou bolo jeho pôsobenie v Slovenskom národnom divadle, ako umelecký šéf Baletu SND (1989 – 1995), riaditeľ Baletu SND (1996, 1999 – 2006) a poradca riaditeľa Baletu SND (2006 – 2007). Pôsobil ako člen odborných porôt na celoštátnych baletných a choreografických súťažiach (1977 – 1995), Medzinárodnej baletnej súťaži vo Viedni (2004), celoslovenských prehliadkach a súťažiach folklórnych súborov. Ako dramaturg, scenárista či režisér participoval na rôznych festivaloch.

Na konte má 662 menných a 210 vecných hesiel slovenského a svetového tanečného umenia do slovníkov a encyklopédií. Aktívne reflektoval tanečné dianie na Slovensku aj prostredníctvom dvoch stoviek recenzií, kritik a komplexných hodnotení vybraných divadelných sezón pre denníky, týždenníky a časopisy.

Emil Tomáš Bartko pôsobil aj ako odborný pracovník oddelenia kultúry Magistrátu hlavného mesta SR Bratislava (1996 – 1998), zastával funkcie generálneho riaditeľa sekcie na Ministerstve kultúry SR (1998) a vedúceho úradu na MK SR (1999 – 2001).

Elena Zimová, charitatívne aktivity v meste Zvolen v OZ Srdce na dlani

Pribinov kríž III. triedy - za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti komunitnej charity.

Elena Zimová sa narodila 14. apríla 1938 vo Zvolene. Už viac ako 12 rokov ako dôchodkyňa vo svojom rodnom meste pomáha ľuďom v núdzi. Je to aktivita na báze dobrovoľnosti s mottom konania dobra namiesto nečinnosti. Začínala na evanjelickej fare vo Zvolene a postupne sa k nej pridalo niekoľko ďalších ľudí. Iniciatíva získala taký veľký rozmer, že pod jej vedením vzniklo občianske združenie Srdce na dlani pod Pustým Hradom, so samostatným bankovým účtom. Združenie vedie 87-ročná Elena Zimová a pomáhajú jej štyri priateľky, ktoré nazýva sestrami.

Všetky financie sú použité na nákup potravín pre ľudí v núdzi, predovšetkým ide o osamelých seniorov, samoživiteľky (samoživiteľov) a ľudí bez domova. V súčasnosti občianske združenie pôsobí v mestských priestoroch zvolenského centra a úzko spolupracuje aj s odborom sociálnych vecí a starostlivosti o rodinu.

Združenie pomáha aj so zbierkami šatstva a ďalších vecí ako obuv, hračky pre deti, funkčné prístroje do domácnosti, kočíky, posteľné potreby. Elena Zimová a jej kamarátky uverejňujú výzvy na sociálnych sieťach, napríklad keď ľudia nutne potrebujú veci ako deky, paplóny, vankúše, či jedálenský stôl. Do statusov pripájajú aj čísla na mobily, aby sa dalo operatívne koordinovať. Pomáhajú dokonca aj ľuďom v Košiciach či na Ukrajine.

Každý mesiac pripraví približne 430 balíčkov potravín a hygienických potrieb pre ľudí s nízkymi príjmami. Začínali dvakrát do týždňa, dnes to robia takmer každý deň. Za celý rok rozdadujú okolo 3,3 tony pomoci. Zaisťovanie základných potrieb pre najzraniteľnejších naberá špeciálny rozmer na Štedrý deň (24. 12.), keď sa varí kapustnica pre ľudí bez domova.

Organizujú aj zbierky šatstva na školách. Týmto spôsobom sa snažia viesť mladú generáciu k empatii voči ľuďom odkázaným na pomoc. Zvolenské združenie Srdce na dlani si prevzalo jedno z najvyšších mestských ocenení – Cenu primátora mesta za rok 2024.

Dušan Čaplovič, archeológ a historik, bývalý minister školstva, vedy výskumu a športu SR, bývalý poslanec Národnej rady SR

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, ako aj školstva

Dušan Čaplovič sa narodil 18. septembra 1946 v Bratislave. Archeológiu a historické vedy vyštudoval v roku 1969 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (na docenta sa v roku 2003 habilitoval na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre).

Po vyštudovaní pôsobil v rokoch 1969 – 1980 ako vedúci historického odboru vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach, 1980 – 1986 bol vedúci oddelenia Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied Nitra (pracovisko Košice). Jeho odborná cesta viedla ďalej cez pozíciu vedeckého tajomníka Archeologického ústavu SAV Nitra (1986 – 1990), ďalšie dva roky bol zástupca riaditeľa.

V roku 1992 ho zvolili za člena predsedníctva SAV Bratislava, pričom od roku 1995 do roku 2001 bol podpredsedom SAV. Okrem toho paralelne v rokoch 1992 až 1995 pôsobil v Rade vlády SR pre vedu a techniku a v období 1995 – 1998 bol členom kolégia ministerského rezortu kultúry.

Dušan Čaplovič sa aktívne venoval najmä výskumu stredoveku na východnom Slovensku. Intenzívne prepájal archeologický, historický i jazykovedný výskumný priestor. Realizoval mnohé terénne výskumy, z ktorých viaceré patria k najdôležitejším archeologickým odkryvom slovenskej archeológie, napríklad výskum feudálneho sídla, kostola a zaniknutej stredovekej dediny Svinica, jedinečné objavy na Hlavnom námestí v Košiciach, hradisko Zemplín alebo kartuziánsky kláštor v Červenom Kláštore.

Napísal viac ako 200 vedeckých štúdií a autorsky i spoluautorsky takmer dvadsať vedeckých monografií. Vykazoval intenzívnu publikačnú činnosť v domácich i zahraničných periodikách a zúčastnil sa na viacerých medzinárodných vedeckých podujatiach a prednáškach. Od roku 1994 externe prednášal na Filozofickej Fakulte UK v Bratislave.

Za poslanca Národnej rady SR ho prvýkrát zvolili po parlamentných voľbách v roku 2002. Mandát zastával aj v rokoch 2014 - 2016 a 2016 - 2020. V rokoch 2006 do 2010 bol v úrade podpredsedu vlády SR a v roku 2009 bol dočasne tri mesiace poverený aj riadením Ministerstva životného prostredia SR. Rezort školstva, vedy, výskumu a športu SR viedol v rokoch 2012 - 2014.

Dušan Čaplovič dostal za svoju vedeckovýskumnú činnosť viaceré ocenenia. Aktívne pôsobil v domácich a medzinárodných vedeckých spoločnostiach, komisiách a redakčných radách. Zomrel 6. marca 2025 v Bratislave.

Kornélia Wirschafterová, prežila štyri koncentračné tábory

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Kornélia Wirschafterová sa narodila 28. júna 1926 v Tornali do maďarskej rodiny židovského pôvodu. Spolu s bratom a rodičmi sa v roku 1938 presťahovali do Rimavskej Soboty. Fungovanie rodiny sa následne od základov zmenilo po Viedenskej arbitráži a vypuknutí druhej svetovej vojny. Život im začali komplikovať protizidovské zákony. Kornélia síce mohla ďalej navštevovať gymnázium, no jej príbuzní a celá židovská komunita stratili svoje základné ľudské práva.

Na jar 1944 im pribudla na rukáve kabáta žltá páska, neskôr žltá Dávidova hviezda. Kornéliinho otca odvedli do pracovného tábora a brat Zoltán narukoval do armády. Kornélia sa spolu s matkou ocitla v zbernom tábore, v gete v Rimavskej Sobote. Štvorizbový byt v centre mesta museli nedobrovoľne opustiť. Keď sa doň Kornélia chcela neskôr po vojne vrátiť, patril už cudzím ľuďom.

Do života Kornélie Wirschafterovej sa najhoršie zapísali deportácie a transporty. Odvlečení boli najskôr do koncentračného a vyhladzovacieho tábora Auschwitz-Birkenau. Mladé dievča vzápätí prežilo útrapy ďalších troch koncentračných táborov Bergen-Belsen, Duderstadt a Terezín, prežilo však aj pochod smrti z Duderstadtu do Terezína.

Tábor v Terezíne oslobodila Červená armáda 8. mája 1945. Z dvoch tisícok Židov z Rimavskej Soboty, odvlečených počas 2. svetovej vojny do koncentračných táborov, sa vrátilo iba 150. Mladé dievča zažilo nepredstaviteľné traumy, bola svedkom smrti množstva nevinných obetí krutého nacizmu. Kornéliu Wirschafterovú však osud nezlomil, je aktívna členka tamojšej židovskej náboženskej obce.

Ivan Šramko, ekonóm

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti riadenia a správy štátu, financií a ekonomiky

Ivan Šramko sa narodil 3. septembra 1957 v Bratislave. V roku 1980 ukončil štúdium na Fakulte riadenia Vysokej školy ekonomickej (dnes Ekonomická univerzita) v Bratislave. Do roku 1990 pracoval na Železničnom staviteľstve Bratislava a v akciovej spoločnosti AVEX, v oboch prípadoch vo vedúcich funkciách finančných útvarov týchto podnikov.

V rokoch 1990 až 1991 bol zástupcom riaditeľa spoločnosti VÚB ING, a. s. (banková poradenská spoločnosť). V rokoch 1991 až 1992 viedol pracovnú skupinu, ktorá v akciovej spoločnosti VÚB zakladala spoločnú firmu VÚB - Credit Lyonnais. V rokoch 1992 až 1998 bol generálnym riaditeľom Istrobanky, a. s., a zároveň podpredsedom a neskôr predsedom jej predstavenstva. V rokoch 1998 až 2002 bol členom vedenia Tatra banky, a. s., Bratislava a v rokoch 2000 – 2002 členom jej predstavenstva. Od 1999 do 2001 bol členom a od 2001 do januára 2002 predsedom dozornej rady Asociácie bánk Slovenskej republiky

Od 2002 do konca roka 2004 zastával post viceguvernéra Národnej banky Slovenska a od 1. januára 2005 zaujal funkciu guvernéra (do januára 2010). Bol pri zmene peňažnej jednotky zo slovenskej koruny na euro. Vstup Slovenska do Eurozóny bol hladký a nová platobná mena sa všeobecne pomerne rýchlo udomácnila.

Po ukončení pôsobenia v NBS ho v roku 2010 vymenovali za veľvyslanca Slovenskej republiky pri Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj. V roku 2012 sa stal predsedom Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, funkčné obdobie sa mu skončilo v roku 2019.

Svoje odborné vedomosti a pracovné skúsenosti uplatňoval, resp. uplatňuje na rôznych významných pozíciách ako člen generálnej rady Európskej centrálnej banky, guvernér v Medzinárodnom menovom fonde a alternát guvernéra v Európskej banke pre obnovu a rozvoj. Je tiež člen predstavenstva Slovensko-Rakúskej obchodnej komory a predseda Správnej rady Ekonomickej Univerzity v Bratislave. Bol tiež členom dozornej rady Asociácie bánk, členom dozornej rady Vzájomnej životnej poisťovne a členom predstavenstva Slovenskej poisťovne.

Ivan Šramko dostal v roku 2008 ocenenie Krištáľové krídlo v kategórii hospodárstvo. Ešte v roku 2006 získal v Singapure ocenenie Guvernér centrálnej banky roka za strednú a východnú Európu od britského časopisu Emerging Markets.

Peter Kothaj, lekár-chirurg

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti chirurgie

Peter Kothaj sa narodil v roku 1951 v Bratislave. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského. V roku 2003 získal vedecko-pedagogickú hodnosť – profesor chirurgie.

Praxoval od roku 1977 na chirurgickom oddelení Nemocnice s poliklinikou v Brezne. Od roku 1979 pôsobil na chirurgii v banskobystrickej Rooseveltovej nemocnici. Dlhé roky bol prezidentom Slovenskej chirurgickej spoločnosti.

Väčšinu svojho profesijného života prežil vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Banskej Bystrici, na II. Chirurgickej klinike Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) Rooseveltovej nemocnice, o ktorej vznik sa v nemalej miere zaslúžil a od roku 1992 bol jej prednostom. Od roku 2004 bol aj vedúci jedinej Katedry gastroenterologickej chirurgie na Slovensku, patriacej tiež k Lekárskej fakulte SZU.

Pod jeho vedením sa z kliniky stalo špičkové pracovisko s komplexnou škálou chirurgických výkonov ako i špecifických výkonov, ktoré sa v iných nemocniciach na Slovensku nevykonávali. Nemocnica sa stala priekopníčkou v zavádzaní laparoskopických operácií na Slovensku. On sám stál pri prvej transplantácii pečene a prvej chirurgickej roboticky asistovanej operácii v rámci SR.

Peter Kothaj sa o históriu chirurgie na Slovensku a tiež históriu samotnej Rooseveltovej nemocnice zaujímal mimoriadne intenzívne. Vďaka nemu je zaznamenaná v publikácii z roku 2001 "100 rokov Nemocnice F. D. Roosevelta". Rozhodujúcou mierou sa zaslúžil aj o to, že banskobystrickej nemocnici vrátili v roku 1991 názov z povojnových rokov.

Profesor Kothaj vydal 204 publikácií, z monografií napríklad Chirurgická liečba rakoviny pankreasu (1996), Momenty z dejín slovenskej chirurgie (1999), Operácie na pečeni (2006).

Bol členom viacerých profesijných domácich i zahraničných spoločností a nositeľom Zlatej medaily Slovenskej lekárskej spoločnosti za zásluhy o rozvoj medicíny na Slovensku. V roku 2012 mu Česká chirurgická spoločnosť udelila Petřivalovu cenu za rozvoj chirurgie.

Peter Kothaj zomrel po ťažkej chorobe 25. apríla 2017. V roku 2018 významnému banskobystrickému chirurgovi udelili in memoriam ministerskú Cenu za celoživotné zásluhy v oblasti vedy a techniky.

Juraj Payer, lekár a dekan Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky

Juraj Payer sa narodil 13. marca 1958 v Bratislave. V roku

1983 vyštudoval Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave (LF UK), odbor všeobecné lekárstvo. V roku 1986 atestoval z internej medicíny a o štyri roky neskôr z endokrinológie. V roku 1997 získal atestáciu 2. stupňa z internej medicíny. Medzitým v roku 1994 obhájil titul kandidáta vied a v roku 1997 sa habilitoval za docenta vnútorného lekárstva. V roku 2002 sa stal profesorom vnútorného lekárstva na LF UK.

Juraj Payer sa vypracoval na medzinárodne uznávaného odborníka na osteoporózu a stal sa aj prednostom V. internej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a Univerzitnej nemocnice v bratislavskom Ružinove. Od roku 2023 je vo funkcii dekana Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Vo svojej vedecko-výskumnej práci sa zameriava najmä na metabolické ochorenia kostí a ich vzťah k endokrinným ochoreniam.

Jeho publikačná činnosť vykazuje takmer tri tisícky textov a citácií v domácej i zahraničnej tlači. Napísal sám i v spoluautorstve viacero kníh a je autor i editor prvej slovenskej monografie o osteoporóze. Dostal prímiu Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2012 v kategórii biologické a lekárske vedy, i v kategórii slovníková a encyklopedická literatúra.

Juraj Payer je prezident Spoločnosti pre osteoporózu a metabolické ochorenia kostí a tiež hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre endokrinológiu. Významne sa angažuje v rozvoji modernej diagnostiky a liečby interných chorôb. Ako člen kategorizačnej a katalogizačnej komisie na Ministerstve zdravotníctva SR sa aktívne podieľa na tvorbe liekovej politiky. Do roku 2023 bol predsedom Akreditačnej komisie MZ SR, čím výrazne ovplyvňoval ďalšie vzdelávanie lekárov a iných zdravotníckych pracovníkov na Slovensku. Od roku 2020 je predsedom komisie MZ SR a odborným garantom pre Štandardné diagnostické a terapeutické postupy a Postupy pre výkon prevencie MZ SR.

V roku 2014 mu Royal College of Physician v Londýne udelil čestný titul FRCP. V roku 2023 mu udelili ocenenie Krištáľové krídlo v kategórii Medicína a veda. Od 1. januára 2026 prevzal aj funkciu prezidenta Slovenskej lekárskej spoločnosti po dôvere od delegátov volebného zjazdu.

Branislav Maukš, dizajnér automobilov

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti automobilového dizajnu

Branislav Maukš sa narodil 29. októbra 1978. Vyštudoval v Bratislave na Katedre dizajnu Vysokej školy výtvarných umení. Po dosiahnutí bakalárskeho vzdelania prestúpil na prestížnu univerzitu v nemeckom Pforzheime. Od tohto momentu svoju pozornosť upriamil predovšetkým na navrhovanie modelov áut.

Pre Ford vytvoril interiér modelu Focus a B-MAX. Práve tu si ho všimli manažéri z Turína, mekky automobilového dizajnu, a ponúkli mu prácu v ich tíme. Pôsobil tak v špičkovom dizajnerskom štúdiu, v známej karosárni Pininfarina. Pracoval priamo na modeloch Ferrari predstavených v roku 2007.

Branislav Maukš stihol za rok navrhnuť aj dva kusy Ferrari, keďže sa vyskytovali objednávky na modely prispôbené individuálnym potrebám prestížnych klientov. Unikát vytvorený na mieru bolo napríklad zlaté Ferrari P540 Superfast pre klienta, ktorý je vášnivý zberateľ áut tejto značky a má ich niekoľko desiatok.

Nové výzvy našiel v Mladej Boleslavi, kde dizajnerské štúdiá disponovali klientmi ako Bentley, Audi či Porsche. Vypracoval sa na šéfdizajnéra a riaditeľa Inovačného centra Aufeer Designu, spoločnosti z portfólia Matador Group.

Branislav Maukš navrhol aj prvé slovenské vodíkové auto, ktoré predstavili v slovenskom pavilóne na Expo 2020 v Dubaji. MH2 je elegantný, aerodynamický športový automobil, ktorý neprodukuje žiadne škodlivé emisie. Konceptuálne vozidlo sa vyznačuje jedinečným, funkčným dizajnom, ako aj najmodernejšími technológiami a materiálmi a odráža inovačný potenciál krajiny.

V roku 2019 si Branislav Maukš prevzal Cenu Identifikačný kód Slovenska. Ocenenie pod záštitou Európskej akadémie vied a umení dostal ako jeden z nositeľov výnimočných objavov, ktoré vytvorili podmienky pre ďalší rozvoj ľudstva a tvoria svetové kultúrne dedičstvo.

Ján Tkáč, vedec

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti nanobiotechnológií, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Ján Tkáč sa narodil 10. mája 1972 v Poprade. Inžinierske a doktorandské štúdiá v odbore biotechnológia absolvoval na Fakulte Chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave. Postdoktorandské štúdiá realizoval na Chemickom ústave Slovenskej akadémie vied a na prestížnych zahraničných univerzitách vo Švédsku (Linköping a Lund) i na anglickom Oxforde.

V roku 2011 dosiahol hodnosť doktor vied a v roku 2013 sa stal vedúcim oddelenia glykobiotechnológie Chemického ústavu Slovenskej akadémie vied (SAV). Bol predsedom jeho vedeckej rady a garantom v odbore Biotechnológia a členom vedeckých a akreditačných komisií. Vo svojom výskume sa venuje problematike biopalivových článkov, využitia nanomateriálov v glykomete a biomedicíne, identifikácii nových biomarkerov rôznych ochorení (napr. rakovina, reumatoidná artritída, systémová skleróza). Je autor a spoluautor takmer dvoch stoviek publikácií s počtom citácií vyše 7700. Publikoval 1 PCT patentovú žiadosť, ktorá je nacionalizovaná vo viac ako 7 krajinách vrátane EÚ a USA.

V rokoch 2013 – 2017 bol zodpovedným riešiteľom prestížneho ERC grantu. V roku 2017 založil spoločne so svojim bývalým študentom start-up Glycanostics. V rokoch 2018 – 2020 bol zodpovedným riešiteľom ERC Proof of Concept grantu a je riešiteľom alebo spoluriešiteľom ďalších medzinárodných a domácich projektov.

Ján Tkáč dostal množstvo ocenení. Ocenenie ministra školstva "Malá medaila Samuela Mikovíniho" za medzinárodnú vedeckú spoluprácu (2014), cenu Vedec roka 2015, cenu za vedu a techniku v kategórii „Vedecko-technický tím roka“ (2018). Ocenenie Člen špičkového tímu SAV získal niekoľkokrát.



Viackrát získal cenu za Glycanostic (Medzinárodná súťaž podnikateľských plánov Vodafone, Future Now – top 6 startup awards, Accace Life Accelerator winner a iné). V rokoch 2003 - 2006 bol zodpovedný riešiteľ prestížneho štipendia Individual Marie Curie Fellowship na univerzite v Lunde. V roku 2006 bol členom víťazného tímu celosvetovej súťaže podnikateľských zámerov Nanochallenge.

Jozef Vengloš, bývalý futbalista a tréner

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Jozef Vengloš sa narodil 18. februára 1936 v Ružomberku. Jeho život je spätý so Slovanom Bratislava, s klubom ešte ako hráč a kapitán získal v roku 1955 titul majstra Československa.

S trénerskou kariérou začal v roku 1966 v Austrálii, ako kouč FC Sydney Prague (1967 – 1969) sa stal víťazom Austrálskeho pohára, i víťazom austrálskej ligy. Neskôr sa stal aj trénerom austrálskej reprezentácie.

Po návrate viedol VSS Košice (1969-1971), súčasne bol aj trénerom reprezentácie do 23 rokov, s ktorou získal tiež titul na ME tejto kategórie. V rokoch 1973 až 1976 viedol Slovana Bratislava, s ktorým sa stal dvakrát majstrom Československa a vyhral aj Československý pohár.

Vo federálnej reprezentácii patril Jozef Vengloš k hlavným strojcom zlatého úspechu na majstrovstvách Európy 1976 v Belehrade. Z asistenta trénera sa vypracoval na šéftrenera a získal s mužstvom bronz na ME 1980 a piate miesto na MS 1990.

Presadil sa aj na medzinárodnej klubovej úrovni. V roku 1983 sa stal trénerom Sportingu Lisabon. V roku 1990 sa v birminghamskej Aston Villa navždy zapísal do histórie ako prvý nebritský šéftrener klubu v najvyššej súťaži "kolísky futbalu". Pracoval aj vo Fenerbahce Istanbul, neskôr trénoval Omán, Celtic Glasgow, v ktorom dostal prezývku Dr. Jo a do ktorého pritiahol Ľubomíra Moravčíka. V roku 1993 sa stal prvým trénerom reprezentácie samostatného Slovenska. Viedol ju od 6. apríla 1993 do 15. júna 1995 s bilanciou 16 zápasov - 5 výhier, 4 remízy a 7 prehíer.

Do roku 2013 pôsobil ako šéf Aliancie európskych futbalových trénerov a pravidelne prednášal o futbale v 120 krajinách. Bol predsedom komisie UEFA pre technický pokrok, technickým poradcom FIFA, okrem iného poradcom prezidenta SR. Má na konte viaceré vyznamenania od FIFA a UEFA, v roku 2001 sa stal aj laureátom ceny Krištáľové krídlo v kategórii šport. Vyhlásili ho aj za trénera 20. storočia na Slovensku.

Jozef Vengloš zomrel 26. januára 2021 vo veku 84 rokov.

Daniel Lehotský, účastník SNP

Rad Ľudovíta Štúra III. triedy, vojenský druh - za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky

Daniel Lehotský sa narodil v decembri 1920 v Hybe.

V roku 1943 unikol zo zaisťovacej divízie v Bielorusku a v septembri 1944 narukoval do povstaleckej armády. Po potlačení Slovenského národného povstania sa pridá v Poprade k 1. Československému armádnemu zboru Ľudvíka Svobodu. Piekol chlieb v poľnej pekárni pre tých, ktorí bojovali v prvej línii.

Zúčastnil sa na oslobodzovacích bojoch o Dovalovo, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Vrútky, Strečno, Žilinu a Vsetín. Ukončenie vojny slávil so svojou jednotkou na Morave a následne v Prahe. V oslobodenej Prahe zostal až do 15. novembra 1945. Po vojne sa vrátil do rodnej obce Hybe, kde hospodáril.

V Hybiach so svojou manželkou prežili takmer celý svoj vzťah, v roku 2017 sa po jej úraze presťahovali do Bratislavy k dcére. Dnes tam žijú spolu v Domove seniorov.

Za účasť v SNP a oslobodzovaní Československa ho ocenili viacerými vyznamenaniami, na čele s pamätnou medailou k 80. výročiu SNP. Viani mu udelili medailu Za zásluhy a rozvoj spoločnosti v oblasti obrany a bezpečnosti Slovenskej republiky. Daniel Lehotský sa pred Vianocami dožil 105 rokov a je najstarší slovenský vojnový veterán.

Denisa Nikodemová, vedkyňa a pedagogička

Pribinov kríž I. triedy za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti verejného zdravotníctva

Denisa Nikodemová sa narodila 28. januára 1936 v Spišskej Novej Vsi. Jej židovská rodina Rosenthalovcov mala obchod a veľký dom, kde sa stretávalo celé široké príbuzenstvo, ale radostné detstvo zažila iba v útlom veku.

Z jej najbližšej rodiny neprežilo holokaust 42 ľudí. Malá Denisa so sestrou a rodičmi prežila 21 mesiacov ukrývajú sa v horách, potom sa ich cesty tragicky rozišli. Otca odviekli do koncentračného tábora, matku do väznice, kde ju neskôr zavraždili. Vďaka obetavosti a odvahe spriatelenej pani zo Spišskej Novej Vsi sa sestry zachránili a po vojne sa znovu stretli s otcom, ktorý prežil hrôzy tábora smrti. Na ťaživé roky nadviazala neskôr štúdiom experimentálnej fyziky na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

Od roku 1960 pracovala na Odbore hygieny žiarenia Ústavu preventívnej a klinickej medicíny v Bratislave. V rokoch 1985 - 1988 pôsobila ako hlavný odborník ministerstva zdravotníctva pre odbor hygieny žiarenia. V období 1975 - 1989 pracovala na problémoch ochrany pred žiarením v spolupráci s SÚJV Dubna. V rokoch

1986 až 1992 pôsobila ako poradca hlavného hygienika SR v otázkach

ochrany pred ionizujúcim žiarením a likvidácie dôsledkov černobyľskej radiačnej havárie.

Od roku 1989 sa venovala expozícii radónu v bytoch a zúčastňovala sa na príprave Národného cyklotrónového centra SR. V spojenom Výskumnom Ústave Preventívneho Lekárstva vykonávala v rokoch 1991 až 2003 funkciu vedúcej Oddelenia radiačnej hygieny. V roku 2004 sa stala docentkou v odbore verejné zdravotníctvo.

Denisa Nikodemová má členstvo v mnohých komisiách, národných inštitúciách, participuje na medzinárodných projektoch a za svoju prácu získala množstvo ocenení. V rokoch 2000 až 2015 bola zástupcom Slovenska v Európskej Asociácii pre výskum v dozimetrii. V rokoch 2011 - 2019 sa zúčastňovala na aktivitách Medzinárodnej Asociácie pre radiačnú ochranu. Za svoju profesijnú činnosť dostala Zlatú medailu

Slovenskej lekárskej Spoločnosti, Zlatú ihlu – vyznamenanie rakúskej spoločnosti pre ochranu pred žiarením za dlhoročnú rakúsko-slovenskú spoluprácu a Zlatú medailu Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) v Bratislave pri príležitosti 60. výročia jej založenia. Na SZU vyučovala a školiť aj v úctyhodnom veku a na konci januára oslávi 90 rokov.

Roman Lazík, baletný majster a pedagóg

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti baletného umenia

Roman Lazík sa narodil 31. marca 1978 v Bratislave. Študoval na Tanečnom konzervatóriu Evy Jaczovej. Počas štúdia sa úspešne zúčastnil na viacerých medzinárodných baletných súťažiach. V roku 1994 sa stal finalistom v medzinárodnej baletnej súťaži v Paríži a vzápätí zvíťazil v československej tanečnej súťaži v Brne.

Počas absolventského ročníka v roku 1995/96 ho angažovali ako sólistu Baletu Slovenského národného divadla. V tom čase ako prvý slovenský tanečník získal medailu na prestížnej baletnej súťaži International Ballet Competition v New Yorku. Dostal cenu Philip Morris Ballet Flower Award za najvýraznejší talent v roku 1996 a o rok neskôr ho vyznamenali ocenením pre najlepšieho tanečného umelca na Slovensku.

Následne Roman Lazík pôsobil v zahraničí, napríklad v JAR, Izraeli, ale aj v Bavorskom štátnom baletе v Mníchove, kde sa stal v roku 2003 prvým sólistom. Na scéne Viedenskej štátnej opery debutoval v októbri 2007 ako Romeo v baletе Romeo a Júlia. V roku 2010 ho vymenovali za prvého sólistu Viedenského štátneho baletu a vytvoril tam spolu s primabalerínou Ninou Polákovou prominentný tanečný pár.

V priebehu tanečnej kariéry sa vyprofiloval ako „danseur noble“ interpretáciami najdôležitejších rolí klasického repertoáru. Stvárnil aj princa Siegfrieda v Labuťom jazere. Mnohé z postáv našťudoval v niekoľkých verziách od uznávaných choreografov ako Marius Petipa, Rudolf Nurejev, Patrice Bart, Vladimir Malachov, Ray Barra, Paul Chalmer či Pierre Lacotte. Nechýbajú ani mnohé sólové party v známych baletoch.

Osobitnú kapitolu tanečného repertoáru Romana Lazíka tvoria neoklasické party v dejových baletoch, kde rozvíja charakter hlavných hrdinov, akými sú napr. Romeo, alebo Eugen Onegin v rovnomennom baletе. Počas svojej kariéry tancoval na najprestížnejších baletných scénach sveta ako Bolšoj Teatr v Moskve, Semperoper v Drážďanoch, alebo divadlá v Paríži, Tokiu, Toronte, Berlíne, Hamburgu, či Lipsku.

Po ukončení úspešnej medzinárodnej tanečnej kariéry dlhoročného prvého sólistu sa Roman Lazík etabluje ako hosťujúci baletný majster, zdieľajúc svoje bohaté odborné znalosti a interpretačné skúsenosti. Je laureát viacerých ocenení na medzinárodných súťažiach i ceny Literárneho fondu SR.

Jozef Živčák, dekan Strojníckej fakulty Technickej univerzity v Košiciach

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti biomedicínskeho inžinierstva, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí



Jozef Živčák sa narodil 3. mája 1958 v Šarišskom Čiernom. V roku 1982 vyštudoval na Strojníckej fakulte Vysokej školy technickej v Košiciach. Ako strojný inžinier potom postupne získal vedecké tituly v odbore technická kybernetika a v roku 1996 v odbore prístrojová, regulačná a automatizačná technika. Svoju vedeckú kvalifikáciu rozvíjal v odboroch biomedicínske inžinierstvo a biomechanika, vlni v decembri získal titul Dr.h.c.

Pôsobil vo funkcii vedúceho Katedry biomedicínskeho inžinierstva a merania na Strojníckej fakulte Technickej univerzity v Košiciach a stal sa jej dekanom. Bol riaditeľom Ústavu špeciálnych inžinierskych procesológií. Taktiež je garant biomedicínskeho inžinierstva, profilovo sa zaoberá biomechanikou človeka, biomateriálmi a procesmi aditívnej výroby implantátov.

Jozef Živčák je riešiteľ niekoľkých desiatok grantových projektov, ktorých výstupmi boli konkrétne aplikácie a implementácie pre ďalšiu vedeckú činnosť a prax. V roku 2015 sa stal lídrom špičkového tímu v oblasti výskumu č. 17 – Inžinierstvo a technológie. Medzi najdôležitejšie patria implantáty šité na mieru, ktoré boli a sú predmetom výskumnej činnosti, ako aj špičkové laboratória pre oblasť merania a aditívnych výrobných technológií. Výsledky svojej vedeckej činnosti publikoval v renomovaných časopisoch, monografiách, vo vysokoškolských učebniciach, v skriptách a prezentoval ich na domácich i svetových kongresoch.

Pôsobí vo viacerých redakčných a vedeckých radách doma aj v zahraničí. Dve funkčné obdobia bol predsedom grantovej agentúry KEGA Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Ministerstvo mu v roku 2017 udelilo Ceny za vedom a techniku.

Jozefa Živčáka za výsledky jeho výskumu a ich implementáciu do praxe vyznamenal viacerými ďalšími cenami, napríklad Veľkou medailou Samuela Mikovíniho 2013 a Národnou cenou za kvalitu 2015. V roku 2022 si na Týždni vedy a techniky prevzal ocenenie za prepájanie technického vzdelávania a popularizácie vedy, návrh a realizáciu inovatívnych formátov popularizačných podujatí a tvorbu koncepcie a návrh exponátov na svetovú výstavu EXPO 2020 v Dubaji.

ph ki

Autor: PH

VIDEO: Prezident Pellegrini udelil štátne vyznamenania 22 osobnostiam

10. 1. 2026, 22:34, Zdroj: [teraz.sk](#), Vydavateľ: TERAZ MEDIA, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 16 828 GRP: 0,37 OTS: 0,00 AVE: 612 EUR

VIDEO: Prezident Pellegrini udelil štátne vyznamenania 22 osobnostiam

Na snímke prezident SR Peter Pellegrini vystupuje s príhovorom počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026. Foto: TASR - Jaroslav Novák

Ceremonia sa uskutočnila v budove Slovenskej filharmónie v Bratislave.

10. januára 2026 22:28

Ak si želáte, aby počítač prečítal text článku, použite prehrávač nižšie.

00:00 / 00:00

Bratislava 10. januára (TASR) - Prezident SR Peter Pellegrini ocenil v sobotu 22 osobností spoločenského, kultúrneho, vedeckého ako aj športového života, štyroch z nich in memoriam. Ceremonia sa uskutočnila v budove Slovenskej filharmónie v Bratislave.

Radom Ľudovíta Štúra I. triedy in memoriam ocenila hlava štátu futbalistu a trénera Jozefa Vengloša za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky získal Rad Ľudovíta Štúra I. triedy in memoriam aj partizánsky veliteľ Ján Repta. Chirurg Peter Kothaj získal Rad Ľudovíta Štúra I. triedy in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti chirurgie. Hlava štátu ocenila Radom Ľudovíta Štúra I. triedy in memoriam aj bývalého ministra školstva, poslanca Národnej rady SR, archeológa a historika Dušana Čaploviča za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, ako aj školstva.

Protikomunistický odbojár Ladislav Lampert získal Rad Ľudovíta Štúra I. triedy za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu. Rovnako dostal Rad Ľudovíta Štúra I. triedy aj krasokorčuliar Jozef Sabovčík, a to za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Ocenenie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy získal aj ekonóm Ivan Šramko za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti riadenia a správy štátu, financií a ekonomiky. Za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky ocenil prezident Radom Ľudovíta Štúra I. triedy i lekára a dekana Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave Juraja Payera. Rad Ľudovíta Štúra I. triedy získal aj dekan Strojníckej fakulty Technickej univerzity v Košiciach Jozef Živčák za mimoriadne zásluhy o rozvoj



Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti biomedicínskeho inžinierstva, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Účastníčka SNP a bývalá predsedníčka spolku Živena Zora Breierová dostala ocenenie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu.

Štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra II. triedy získal galerista a riaditeľ múzea Danubiana Vincent Polakovič za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti baletného umenia, získal cenu Rad Ľudovíta Štúra II. triedy aj baletný majster a pedagóg Roman Lazík. Rad Ľudovíta Štúra II. triedy dostal tiež dizajnér automobilov Branislav Maukš za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti automobilového dizajnu. Za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti nanobiotechnológií, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí hlava štátu Radom Ľudovíta Štúra II. triedy vyznamenala aj vedca Jána Tkáča. Preživšia štyroch koncentračných táborov Kornélia Wirschafterová získala Rad Ľudovíta Štúra II. triedy za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu.

Ocenenie Rad Ľudovíta Štúra III. triedy získala lekárka a spisovateľka Eva Umlauf za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra III. triedy získal účastník SNP Daniel Lehotský.

Pellegrini udelil Pribinov kríž I. triedy za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti verejného zdravotníctva vedkyňa a pedagogička Denise Nikodemovej. Pribinov kríž II. triedy získala za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky vydavateľka Mária Reháková. Za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti tanečného umenia, hlava štátu udelila Pribinov kríž II. triedy aj choreografovi a pedagógovi Emilovi Tomášovi Bartkovi. Pribinov kríž III. triedy si za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti komunitnej charity, zaslúžila Elena Zimová. Stojí za charitatívnymi aktivitami vo Zvolene v rámci občianskeho združenia Srdece na dlani pod Pustým hradom.

Prezident udelil aj Rad Bieleho dvojkríža III. triedy, ktorý získal zakladateľ a riaditeľ Galérie Babka v srbskej Kovačici Pavel Babka za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí.

TASR pri tejto príležitosti prináša profily vyznamenaných.

Mária Reháková, vydavateľka

Pribinov kríž II. triedy - za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky

Na snímke vydavateľka Mária Reháková (vpravo), ktorej prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Pribinov kríž II. tried počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Mária Reháková sa narodila 20. septembra 1952 v Banskej Bystrici. Vzdelanie dosiahla na Vysokej škole ekonomickej (dnešná Ekonomická univerzita) v Bratislave. Po skončení štúdia pracovala v rokoch 1976 - 1989 pre DPZO Intercoop Bratislava. Do mediálneho prostredia sa dostala prostredníctvom propagácie kultúrnych podujatí, ktoré na Slovensku po roku 1989 organizovala ako jedna z prvých.

V roku 1993 založila agentúru Promotion a na Slovensko priniesla úspešné muzikály Dracula, Pomáda, Johanka z Arcu, Excalibur či Galileo Galilei. Stála aj za realizáciou Zlatého koncertu, známeho podujatia, v rámci ktorého sa od roku 2003 na jednom pódii predstavili viaceré slovenské a české hviezdy populárnej hudby.

Od roku 2005 stojí na čele slovenského vydavateľstva STAR production, s.r.o., ktoré má vo svojom portfóliu najstarší slovenský týždenník Slovenka, ale aj mesačníky Praktická Slovenka, Slovenka - Zdravie rodiny, Metropola, štvrtročníky TOP Cars a VOLVO magazín. V rámci online prevádzkuje portál ŽenskýWeb.sk a stránky Metropola-Online.sk či Slovenka.sk.

Mária Reháková pripravuje významné celoslovenské projekty s dlhoročnou tradíciou. Od roku 2003 organizuje projekt Bratislavské módné dni. V roku 2007 spustila celoslovenskú anketu Slovenka roka s dôrazom na zviditeľňovanie úspešných žien na Slovensku. Za projektom Veľvyslanectvo mladých, ktorý prezentuje študentov stredných a vysokých škôl v zahraničí, stojí od roku 2009.

V roku 2011 založila VIP club SLOVENKA a v roku 2018 vytvorila tradíciu podujatia známeho ako Slovenský deň kroja, ktorého hlavnou myšlienkou je zachovať tradície po predkoch. V minulom roku sa konal jeho ôsmy ročník a vyšla aj reprezentačná publikácia Slovenský deň kroja, ktorá mapuje predchádzajúcich sedem ročníkov rovnomeného podujatia konajúceho sa v Banskej Bystrici. Publikácia čitateľom prináša aj prehľad o niektorých folklórnych skupinách a súboroch na Slovensku.

Mária Reháková je laureátka Identifikačného kódu Slovenska z roku 2018. Ocenenie pod záštitou Európskej akadémie vied a umení dostala ako jedna z nositeľiek výnimočných objavov, ktoré vytvorili podmienky pre ďalší rozvoj ľudstva a tvoria svetové kultúrne dedičstvo.

Pavel Babka, zakladateľ a riaditeľ Galérie Babka Kovačica v Srbsku

Rad Bieleho dvojkríža III. triedy, občiansky druh - za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Na snímke zakladateľ a riaditeľ Galérie Babka v srbskej Kovačici Pavel Babka (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Bieleho dvojkríža III. triedy, občiansky druh počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Pavel Babka sa narodil 13. mája 1955 v Kovačici, ktorá sa stala centrom slovenského insitného umenia v Srbsku. Od detstva bol obklopený pestrými obrazmi a inšpirujúcimi príbehmi každodenného života na dedine.

V roku 1991 založil v Kovačici Galériu Babka s cieľom pozdvihnúť kovačické insitné výtvarné umenie na najvyššiu úroveň. Galéria sa stala nielen miestom, kde sa stretáva umenie s tradíciou, ale aj symbolom kultúrneho dedičstva Slovákov v Srbsku. Vďaka jeho vytrvalej iniciatíve sa kovačická insita dostala do povedomia svetovej verejnosti.

Babka vo svojej galérii zorganizoval desiatky výstav, na ktorých privítal mnohé významné osobnosti kultúrneho, spoločenského a politického života z celého sveta. Vďaka nemu mali insitní umelci z Kovačice možnosť prezentovať svoju tvorbu v galériách v New Yorku, Paríži, Londýne, Viedni, Moskve či Tokiu.

Jedným z vrcholov jeho pôsobenia bola výstava insitného umenia v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku. So svojím projektom navštívil tri kontinenty a takmer 30 krajín. V roku 2011 Galéria Babka predstavila prvú multimediálnu Encyklopédiu slovenského insitného umenia v Srbsku. Kovačické insitné výtvarné umenie propaguje aj svojimi známymi kalendármi, pričom jeden vydal aj v spolupráci so Slovenským centrom PEN.

Napísal aj dvanásť publikácií venovaných kovačickej insite. Medzi najznámejšie patria monografie Zuzany Chalupovej a Martina Jonáša, ale aj Encyklopédia slovenského insitného umenia v Srbsku alebo Katalóg 63 slovenských insitných maliarov zo Srbska.

Inicioval a dlhé roky organizoval Medzinárodný deň materinského jazyka pod záštitou UNESCO. V roku 2012 stál za iniciatívou zápisu slovenského insitného maliarstva do Národného registra nehmotného kultúrneho dedičstva Srbska. Rovnako bol hlavným iniciátorom návrhu na zápis kovačického insitného maliarstva do Zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO v roku 2024.

Za svoju prácu získal viacero ocenení. Medzi najprestížnejšie patrí Cena ministerky kultúry Slovenskej republiky v oblasti profesionálneho umenia za rok 2019.

Ján Repta, partizánsky veliteľ

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, vojenský druh - in memoriam za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky

Na snímke syn Ján Repta (vpravo) preberá z rúk prezidenta Petra Pellegriniho (vľavo) štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, vojenský druh, in memoriam, za partizánskeho veliteľa Jána Reptu počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Ján Repta sa narodil 8. septembra 1914 v Brezovej (dnes Brezová pod Bradlom). Prvá svetová vojna a hospodárska kríza výrazne ovplyvnili zdravie a sociálny status jeho rodiny, mal ťažké detstvo, ale dostalo sa mu výchovy v pokrokovom duchu. Národnostné napätia medzivojnového obdobia formovali jeho postoje a neskorší odpor voči autoritárskym režimom.

Druhá svetová vojna ho zasiahla a rozhodol sa zapojiť do protifašistického odboja. Po vypuknutí Slovenského národného povstania v auguste 1944 sa aktívne zapojil do partizánskeho hnutia a stal sa veliteľom partizánskej jednotky pôsobiacej najmä v horských oblastiach stredného Slovenska. Oddiel pod jeho vedením vykonával diverzné akcie proti nemeckým okupačným silám a kolaboračným zločkom, podieľal sa na sabotáži dopravnej infraštruktúry a zabezpečoval spojenie medzi jednotlivými povstaleckými skupinami.

Nemci za jeho dolapenie ponúkali odmenu 150.000 korún. Postrelili ho 6. apríla 1945 v boji pri Košariskách, ale prežil a po vojenskom potlačení SNP pokračoval v partizánskom boji aj počas zimných mesiacov, keď jednotky čelili tvrdým represáliám, nedostatku zásob a neustálemu prenasledovaniu.

Po oslobodení sa Ján Repta stal jedným zo symbolov ozbrojeného odporu proti nacizmu a stal sa súčasťou povojnovej pamäťovej politiky, ktorá zdôrazňovala význam partizánskeho boja v zápase proti fašizmu. Zároveň však jeho meno, podobne ako mená viacerých partizánskych veliteľov, podliehalo ideologickým interpretáciám v období komunistického režimu, keďže po zmenách v roku 1948 i nespravodlivom odsúdení a poprave Viliama Žingora sa stiahol z politického života. Absolvoval hutnícku priemyslovku v Bohumíne a

pracoval do dôchodku v podniku Kovové tkaniny.

Pri príležitosti osláv SNP v roku 2007 ho povýšili in memoriam do vojenskej hodnosti plukovníka. Ján Repta zomrel 13. januára 1999, pochovaný je v rodnej Brezovej pod Bradlom. Pamätník venovaný partizánom, ktorým velil, odhalili v meste 21. augusta 2004 v parku na Vajanského ulici.

Vincent Polakovič, galerista, riaditeľ múzea DANUBIANA

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti umenia, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Na snímke galerista a riaditeľ múzea Danubiana Vincent Polakovič (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra II. triedy.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Vincent Polakovič sa narodil 19. novembra 1958 v Poprade. Po ukončení štúdiá na Právnickej fakulte **UPJŠ** v Košiciach v roku 1982 pracoval v štátnej službe na Okresnej prokuratúre v Poprade. V rokoch 1991 - 2003 bol advokátom.

V roku 1990 uskutočnil cestu po stopách Vincenta van Gogha, počas ktorej navštívil všetky miesta, kde slávny holandský umelec žil a tvoril. Inšpirovaný postavil a 9. septembra 1993 otvoril Žltý dom Vincenta van Gogha v Poprade, v ktorom zorganizoval viacero výstav slovenských a zahraničných výtvarných umelcov.

V roku 1994 sa v Holandsku zoznámil s Gerardom Meulensteinom, s ktorým v roku 1999 začal v Čunove v Bratislave stavať prvé súkromné múzeum moderného umenia na Slovensku, slávnostne ho otvorili 9. septembra 2000. Činnosť galérie Žltý dom v Poprade kontinuálne pokračovala v novej inštitúcii pod názvom Danubiana Meulenstein Art Museum. Od otvorenia je jej riaditeľom a za realizáciu projektu mu v roku 2000 udelili Cenu ministra kultúry SR.

Zakladateľ Danubiany v nej (spolu)zorganizoval vyše 250 výstav. Postupne v múzeu predstavil tvorbu vyše tisícky domácich a zahraničných výtvarných umelcov z viac ako štyridsiatich krajín sveta. Výstavy, ktoré organizoval na Slovensku a v zahraničí, videlo už viac ako milión návštevníkov. V súčasnosti okrem riadenia múzea a vydávania kníh o výtvarných umelcoch pripravuje spoločne so správnou radou neziskovej organizácie DANUBIANA ďalšiu časť dostavby múzea o pavilón kreatívneho umenia a Dunajský pavilón venovaný rieke Dunaj.

Vincentovi Polakovičovi v roku 2014 udelil prezident Rakúskej republiky Heinz Fischer najvyššie rakúske štátne vyznamenanie Rakúsky čestný kríž za vedu a umenie za propagáciu rakúskeho umenia na Slovensku. V roku 2019 ho holandský kráľ Viliam-Alexander vymenoval za rytiera Rádu Oranje-Nassau, čo je kráľovské ocenenie, udeľované za dlhoročnú mimoriadnu službu spoločnosti, štátu, resp. kráľovskému rodu.

V roku 2024 dostal Vincent Polakovič cenu Krištáľové krídlo v kategórii výtvarného umenia za vybudovanie inštitúcie predstavujúcej vrchol súčasného výtvarného umenia a slúžiacej ako most medzi slovenským a svetovým umením.

Jozef Sabovčík, krasokorčuliar

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Na snímke krasokorčuliar Jozef Sabovčík (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Jozef Sabovčík sa narodil 4. decembra 1963 v Bratislave. S krasokorčuľovaním začal ako šesťročný a rástol v starostlivosti špičkových tréneriek Hildy Múdrej, Ľudmily Lojkovičovej a Agnesy Búřilovej.

Svoj talent rozvinul do množstva medzinárodných úspechov, získal šesť domácich titulov a predovšetkým historickú medailu zo zimnej olympiády, dva tituly majstra a jeden vicemajstra Európy. Jozef Sabovčík je tretí slovenský krasokorčuliar, ktorý získal olympijskú medailu. Ziskom bronzu zo sarajevských hier 1984 sa zaradil hneď za legendy, zlatého Ondreja Nepelu (1972) a strieborného Karola Divína (1960). V roku 1985 vyhral tiež prestížne zámorské podujatia Americkú a Kanadskú korčuľu.

Ako prvému na svete sa mu podaril na medzinárodnej súťaži štvoritý skok. Do histórie svetového krasokorčuľovania sa odpichnutým rittbergerom z ME 31. januára 1986 v Kodani nezapísal, hoci bezprostredne po súťaži jeho rekord uznali. Medzinárodná

krasokorčuliarska únia po následnom skúmaní o niekoľko dní deklarovala, že tento vtedy priam mýtický prvok neabsolvoval dostatočne čisto, ako problém označili výjazd, resp. jemný dotyk ľadu druhou nohou pri doskoku. Primát tak podľa tabuliek patrí Kanadčanovi Kurtovi Browningovi, ale československý reprezentant realizoval štvoritý skok (bez pádu) fakticky ako prvý o dva roky skôr, na čo často poukazovali experti a dokonca aj súperi.

Športovú amatérsku kariéru Jozefa Sabovčíka sprevádzali aj mnohé zranenia. V roku 1986 sa podrobil náročnej operácii kolena, po ktorej bol nútený ukončiť aktívnu činnosť. V Kanade začal znovu trénovať a ako prvý na svete sa naučil skákať salto dozadu s dopadom na jednu nohu. Už ako profesionálny krasokorčuliar do roku 2013 vystupoval na mnohých exhibíciách.

Počas otváracieho ceremoniálu ZOH v Salt Lake City v roku 2002 si Jozef Sabovčík vyslúžil celosvetovú pozornosť, keď v pohybovej kreácii stvárnil v jednej z hlavných úloh programu oheň. Pôsobil tiež ako atašé slovenskej olympijskej výpravy.

V roku 2011 sa rozhodol hľadať svojich pokračovateľov aj na Slovensku. V spolupráci s občianskym združením (OZ) Jumping Joe, ktoré nesie názov jeho prezývky, pripravil otvorenie kurzov krasokorčuľovania pre malé deti. V roku 2003 mu udelili ocenenie Bronzové kruhy Slovenského olympijského výboru (SOV), dnes už Slovenského olympijského a športového výboru (SOŠV).

Eva Umlauf, lekárka a spisovateľka

Rad Ľudovíta Štúra III. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Eva Umlauf sa narodila v roku 1942 v židovskej rodine v slovenskom pracovnom tábore v Novákoch, odkiaľ ju deportovali do Auschwitzu koncom októbra 1944 spolu s jej otcom a matkou vo štvrtom mesiaci tehotenstva. Malá Eva s matkou tábor prežili. Rodina následne žila v Trenčíne, dcéry zmaturovali. Eva Umlauf vyštudovala medicínu v Bratislave, v roku 1966 sa vydala za poľského stavebného podnikateľa a v roku 1967 odišli do Mníchova, tam absolvovala špecializované vzdelávanie a v nemeckom meste žije dodnes.

Od roku 1976 pracovala dlhé roky ako detská lekárka, absolvovala aj vzdelávanie v odbore psychoterapeutická medicína a od roku 1996 pôsobí ako psychoterapeutka. Pôsobí na lekárskej akadémii pre psychoterapiu detí a mládeže.

V roku 2011 na pietnej spomienke k výročiu oslobodenia koncentračného tábora Auschwitz a v roku 2014 sa rozhodla svoje pamäti verejne sprístupniť. V marci 2016 vyšli pod názvom "Číslo na tvojom predlaktí je modré ako tvoje oči" vo vydavateľstve Hoffmann und Campe knižne. V roku 2018 vyšla kniha v slovenskom jazyku.

Eva Umlauf neustáva v aktivitách. Cestuje po Nemecku aj po Slovensku, aby sa podelila o svoj príbeh s mladými ľuďmi a zvyšuje povedomie o nebezpečenstvách, ktorým dnes čelí demokracia. Ako pamätníčka holokaustu vystupuje s čítaniami zo svojej knihy. V roku 2025 sa stala novou predsedníčkou Medzinárodného osvietenčinského výboru. Podľa výboru patrí k najmladším preživším nacistického vyhladzovacieho tábora Auschwitz.

V januári 2025 sa v otvorenom liste v denníku Süddeutsche Zeitung ako "jedna z posledných preživších holokaustu v Nemecku" obrátila na politikov. Varovala ich okrem iného pred podceňovaním pravicových extrémistov a budúceho spolkového kancelára vyzvala, aby hľadal kompromisy s demokratickými stranami, pretože ináč by dochádzalo k normalizácii nepriateľov demokracie.

Eve Umlauf udelili ocenenie Bavorský rad ústavy.

Zora Breierová, účastníčka SNP a bývalá predsedníčka spolku Živena

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Zora Breierová sa narodila 13. júla 1924 v Nitre v Župnom dome. Jej otec bol zástupcom župana a neskôr prvorepublikový policajný prezident Ivan Štefánik. Je tiež vzdialená príbuzná generála Milana Rastislava Štefánika.

Absolvovala gymnázium a po skončení vysokoškolského štúdia a získaní inžinierskeho titulu sa celý produktívny život venovala problematike vodného hospodárstva. Vydala sa za známeho lekára Pavla Breiera, ktorý bol aj umelecky činný ako fotograf a je autorom viacerých kníh. Spolu prežili útrapy po potlačení SNP v horách.

Vo svojej rodine bola už treťou generáciou "živeniarok". Jej stará mama Elena Sláviková bola v roku 1920, spolu s Teréziou Vansovou, zakladateľkou miestneho odboru Živeny v Banskej Bystrici. Mama, Viera Štefániková, bola v roku 1928 jednou zo zakladateľiek miestneho odboru Živeny v Nitre. Zora Breierová ešte ako Štefániková, bola už vtedy v spolku, kde tancovala a spievala v Národopisnej skupine Živeny. Je to najstarší celonárodný spolok slovenských žien, založený v roku 1869 v Turčianskom Svätom Martine a jeho hlavným cieľom malo byť vzdelávanie slovenských žien. Ženy sa začali angažovať v politike. Zora Breierová bola dokonca aj v delegácii živeniarok, ktoré do Prahy pozval prezident Tomáš Garrigue Masaryk.

Počas Slovenského národného povstania sa aj cez túto líniu zapojila do odboja, organizovali sa zbierky šatstva a potravín, pracovalo sa v nemocniciach. V roku 1955 spolok násilne rozpustili a až v roku 1990 Živenu, spolok slovenských žien, opäť zaregistrovali. Zora Breierová sa stala predsedníčkou jej ústredia v roku 1993 a funkciu vykonávala desať rokov. Na Valnom zhromaždení Živeny 15. novembra 2013 sa vzdala postu predsedníčky spolku zo zdravotných dôvodov a dostalo sa jej pocty stať sa čestnou predsedníčkou spolku.

Zora Breierová patrí do vyše stočlennej skupiny ľudí, ktorí prežili viac ako celé jedno storočie. Z rozprávania rodičov poznali život za monarchie, v detstve prežili dozvuky vojny aj hospodárskej krízy, zažili demokraciu prvej Československej republiky a aj dve totality. Prežila najväčšie zlomy minulého storočia.

Ladislav Lampert, protikomunistický odboj a tzv. "čierny barón"

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Na snímke Ladislav Lampert (uprostred), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Ladislav Lampert sa narodil 9. februára 1924 v obci Lukáčovce. Štúdium začal na cirkevnom gymnáziu v Nitre, pokračoval na priemyslovke v Bratislave, kde aj v roku 1945 zmaturoval. Vysokú školu nedokončil, pretože jeho otca pre vlastníctvo pôdy označili za buržuja. Na vojenskú službu nastúpil v októbri 1950 ako bežný vojak. Po preštudovaní materiálov ho preradili do tímu PTP. Pracoval na pomocných stavebných prácach po prevelení do Strašíc, kde pôsobil asi pol roka, na stavbe cesty a barakoch. Odtiaľ išiel pracovať do Plzne.

Po návrate z PTP v roku 1953 sa nevrátil domov do Lukáčoviec, oženil sa a zostal v Bratislave. Napriek tomu, že režim vyžadoval totálnu zamestnanosť, nikto mu prácu nechcel dať. Podarilo sa mu zohnať prácu vďaka kamarátovi v podniku Stavprojekt, kde pracoval v Ateliéri 4. Bol to štátny podnik, preto tu mohol ako bývalý PTP-eák pracovať iba na udelenú výnimku.

Po zrušení Ateliéru 4 sa jeho členovia osamostatnili a v správe ministerstva zdravotníctva pôsobili pod názvom Zdravoprojekt. Ladislav Lampert tam pôsobil najskôr ako vedúci projektant, neskôr ako hlavný projektant. Počas kupónovej privatizácie celý Zdravoprojekt zanikol. On však aj v dôchodkovom veku do 85-ky pracoval na živnosť a menšie projekty robil aj neskôr. Pracoval napríklad na rekonštrukcii kúpeľov v Dudinciach. Dostal rôzne diplomy za prácu, ale tiež odznaky PTP, z ktorých nemá radosť a nevníma ich ako ocenenie, lebo mu pripomínajú ťažké obdobie života.

Ladislav Lampert má 101 rokov a dnes je najstarší "čierny barón". Teda najstarší spomedzi posledných politických väzňov, ktorí prešli v 50. rokoch nedobrovoľne vojenskými táborami nútených prác, kam ich komunistický režim poslal na prevýchovu ako nespoľahlivé politické živly.

Emil Tomáš Bartko, choreograf a pedagóg

Pribinov kríž II. triedy - za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti tanečného umenia

Na snímke choreograf a pedagóg Emil Tomáš Bartko (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Pribinov kríž II. triedy počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Emil Tomáš Bartko sa narodil 21. júla 1945 v Košiciach. Navštevoval základnú umeleckú školu a postupne hudobné nástroje vymenil za tanec. Od roku 1960 tancoval vo folklórnom súbore Čarnica a po maturite na priemyslovke prešiel v Bratislave do Lúčnice. Popritom študoval na Slovenskej vysokej škole technickej (dnešná STU).

Vedúci umeleckého súboru Štefan Nosál ho podporoval v jeho záľube a Emil Tomáš Bartko prestúpil na Vysokú školu múzických umení. Štúdium ukončil v roku 1971 a na VŠMU potom pôsobil od roku 1980 ako pedagóg. Medzitým s pomocou svojho renomovaného tútora vyvíjal viacero tanečných iniciatív, dostal napríklad ponuku vytvoriť choreografiu Goralského tanca pre folklórny súbor Gymnik a tá na prvom Československom festivale amatérskych folklórnych súborov v Poprade v roku 1971 získala Cenu za najlepšiu choreografiu.

V nasledujúcich desiatich rokoch vytvoril rovnaký počet rôznych choreografií, väčšinu z nich na prvej profesionálnej pozícii asistenta choreografa Lúčnice, kde stále aj tancoval celkovo 16 rokov do 1979. Tiež v rozmedzí rokov 1972 až 1974 pôsobil na poste dramaturga v Slovenskom ľudovom umeleckom kolektíve. V nasledujúcom období pôsobil odborne vo viacerých inštitúciách, bez priamej väzby na konkrétne tanečné teleso.

Významnou profesijnou etapou bolo jeho pôsobenie v Slovenskom národnom divadle, ako umelecký šéf Baletu SND (1989 – 1995), riaditeľ Baletu SND (1996, 1999 – 2006) a poradca riaditeľa Baletu SND (2006 – 2007). Pôsobil ako člen odborných porôt na celoštátnych baletných a choreografických súťažiach (1977 – 1995), Medzinárodnej baletnej súťaži vo Viedni (2004), celoslovenských prehliadkach a súťažiach folklórnych súborov. Ako dramaturg, scenárista či režisér participoval na rôznych festivaloch.

Na konte má 662 menných a 210 vecných hesiel slovenského a svetového tanečného umenia do slovníkov a encyklopédií. Aktívne reflektoval tanečné dianie na Slovensku aj prostredníctvom dvoch stoviek recenzií, kritik a komplexných hodnotení vybraných divadelných sezón pre denníky, týždenníky a časopisy.

Emil Tomáš Bartko pôsobil aj ako odborný pracovník oddelenia kultúry Magistrátu hlavného mesta SR Bratislava (1996 – 1998), zastával funkcie generálneho riaditeľa sekcie na Ministerstve kultúry SR (1998) a vedúceho úradu na MK SR (1999 – 2001).

Elena Zimová, charitatívne aktivity v meste Zvolene v OZ Srdce na dlani

Pribinov kríž III. triedy - za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti komunitnej charity.

Na snímke Elena Zimová (uprostred), ktorej prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Pribinov kríž III. triedy počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Elena Zimová sa narodila 14. apríla 1938 vo Zvolene. Už viac ako 12 rokov ako dôchodkyňa vo svojom rodnom meste pomáha ľuďom v núdzi. Je to aktivita na báze dobrovoľnosti s mottom konania dobra namiesto nečinnosti. Začínala na evanjelickej fare vo Zvolene a postupne sa k nej pridalo niekoľko ďalších ľudí. Iniciatíva získala taký veľký rozmer, že pod jej vedením vzniklo občianske združenie Srdce na dlani pod Pustým Hradom, so samostatným bankovým účtom. Združenie vedie 87-ročná Elena Zimová a pomáhajú jej štyri priateľky, ktoré nazýva sestrami.

Všetky financie sú použité na nákup potravín pre ľudí v núdzi, predovšetkým ide o osamelých seniorov, samoživiteľky (samoživiteľov) a ľudí bez domova. V súčasnosti občianske združenie pôsobí v mestských priestoroch zvolenského centra a úzko spolupracuje aj s odborom sociálnych vecí a starostlivosti o rodinu.

Združenie pomáha aj so zbierkami šatstva a ďalších vecí ako obuv, hračky pre deti, funkčné prístroje do domácnosti, kočíky, posteľné potreby. Elena Zimová a jej kamarátky uverejňujú výzvy na sociálnych sieťach, napríklad keď ľudia nutne potrebujú veci ako deky, paplóny, vankúše, či jedálenský stôl. Do statusov pripájajú aj čísla na mobily, aby sa dalo operatívne koordinovať. Pomáhajú dokonca aj ľuďom v Košiciach či na Ukrajine.

Každý mesiac pripraví približne 430 balíčkov potravín a hygienických potrieb pre ľudí s nízkymi príjmami. Začínali dvakrát do týždňa, dnes to robia takmer každý deň. Za celý rok rozdajú okolo 3,3 tony pomoci. Zaisťovanie základných potrieb pre najzraniteľnejších nabera špeciálny rozmer na Štedrý deň (24. 12.), keď sa varí kapustnica pre ľudí bez domova.

Organizujú aj zbierky šatstva na školách. Týmto spôsobom sa snažia viesť mladú generáciu k empatii voči ľuďom odkázaným na pomoc. Zvolenské združenie Srdce na dlani si prevzalo jedno z najvyšších mestských ocenení – Cenu primátora mesta za rok 2024.

Dušan Čaplovič, archeológ a historik, bývalý minister školstva, vedy výskumu a športu SR, bývalý poslanec Národnej rady SR

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, ako aj školstva

Dušan Čaplovič sa narodil 18. septembra 1946 v Bratislave. Archeológiu a historické vedy vyštudoval v roku 1969 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (na docenta sa v roku 2003 habilitoval na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre).

Po vyštudovaní pôsobil v rokoch 1969 – 1980 ako vedúci historického odboru vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach, 1980 – 1986 bol vedúci oddelenia Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied Nitra (pracovisko Košice). Jeho odborná cesta viedla ďalej cez pozíciu vedeckého tajomníka Archeologického ústavu SAV Nitra (1986 – 1990), ďalšie dva roky bol zástupca riaditeľa.

V roku 1992 ho zvolili za člena predsedníctva SAV Bratislava, pričom od roku 1995 do roku 2001 bol podpredsedom SAV. Okrem toho paralelne v rokoch 1992 až 1995 pôsobil v Rade vlády SR pre vedu a techniku a v období 1995 – 1998 bol členom kolégia ministerského rezortu kultúry.

Dušan Čaplovič sa aktívne venoval najmä výskumu stredoveku na východnom Slovensku. Intenzívne prepájal archeologický, historický i jazykovedný výskumný priestor. Realizoval mnohé terénne výskumy, z ktorých viaceré patria k najdôležitejším archeologickým odkryvom slovenskej archeológie, napríklad výskum feudálneho sídla, kostola a zaniknutej stredovekej dediny Svinica, jedinečné objavy na Hlavnom námestí v Košiciach, hradisko Zemplín alebo kartuziánsky kláštor v Červenom Kláštore.

Napísal viac ako 200 vedeckých štúdií a autorsky i spoluautorsky takmer dvadsať vedeckých monografií. Vykazoval intenzívnu publikačnú činnosť v domácich i zahraničných periodikách a zúčastnil sa na viacerých medzinárodných vedeckých podujatiach a prednáškach. Od roku 1994 externe prednášal na Filozofickej Fakulte UK v Bratislave.

Za poslanca Národnej rady SR ho prvýkrát zvolili po parlamentných voľbách v roku 2002. Mandát zastával aj v rokoch 2014 - 2016 a 2016 - 2020. V rokoch 2006 do 2010 bol v úrade podpredsedu vlády SR a v roku 2009 bol dočasne tri mesiace poverený aj riadením Ministerstva životného prostredia SR. Rezort školstva, vedy, výskumu a športu SR viedol v rokoch 2012 - 2014.

Dušan Čaplovič dostal za svoju vedeckovýskumnú činnosť viaceré ocenenia. Aktívne pôsobil v domácich a medzinárodných vedeckých spoločnostiach, komisiách a redakčných radách. Zomrel 6. marca 2025 v Bratislave.

Kornélia Wirschafterová, prežila štyri koncentračné tábory

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Kornélia Wirschafterová sa narodila 28. júna 1926 v Tornali do maďarskej rodiny židovského pôvodu. Spolu s bratom a rodičmi sa v roku 1938 presťahovali do Rimavskej Soboty. Fungovanie rodiny sa následne od základov zmenilo po Viedenskej arbitráži a vypuknutí druhej svetovej vojny. Život im začali komplikovať protizidovské zákony. Kornélia síce mohla ďalej navštevovať gymnázium, no jej príbuzní a celá židovská komunita stratili svoje základné ľudské práva.

Na jar 1944 im pribudla na rukáve kabáta žltá páska, neskôr žltá Dávidova hviezda. Kornéliinho otca odvedli do pracovného tábora a brat Zoltán narukoval do armády. Kornélia sa spolu s matkou ocitla v zbernom tábore, v gete v Rimavskej Sobotě. Štvorizbový byt v centre mesta museli nedobrovoľne opustiť. Keď sa doň Kornélia chcela neskôr po vojne vrátiť, patril už cudzím ľuďom.

Do života Kornélie Wirschafterovej sa najhoršie zapísali deportácie a transporty. Odvlečení boli najskôr do koncentračného a vyhľadovacieho tábora Auschwitz-Birkenau. Mladé dievča vzápätí prežilo útrapy ďalších troch koncentračných táborov Bergen-Belsen, Duderstadt a Terezín, prežilo však aj pochod smrti z Duderstadtu do Terezína.

Tábor v Terezíne oslobodila Červená armáda 8. mája 1945. Z dvoch tisícok Židov z Rimavskej Soboty, odvlečených počas 2. svetovej vojny do koncentračných táborov, sa vrátilo iba 150. Mladé dievča zažilo nepredstaviteľné traumy, bola svedkom smrti množstva nevinných obetí krutého nacizmu. Kornéliu Wirschafterovú však osud nezlomil, je aktívna členka tamojšej židovskej náboženskej obce.

Ivan Šramko, ekonóm

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti riadenia a správy štátu, financií a ekonomiky

Na snímke ekonóm Ivan Šramko (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh, počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Ivan Šramko sa narodil 3. septembra 1957 v Bratislave. V roku 1980 ukončil štúdium na Fakulte riadenia Vysokej školy ekonomickej (dnes Ekonomická univerzita) v Bratislave. Do roku 1990 pracoval na Železničnom staviteľstve Bratislava a v akciovej spoločnosti AVEX, v oboch prípadoch vo vedúcich funkciách finančných útvarov týchto podnikov.

V rokoch 1990 až 1991 bol zástupcom riaditeľa spoločnosti VÚB ING, a. s. (banková poradenská spoločnosť). V rokoch 1991 až 1992 viedol pracovnú skupinu, ktorá v akciovej spoločnosti VÚB zakladala spoločnú firmu VÚB - Credit Lyonnais. V rokoch 1992 až 1998 bol generálnym riaditeľom Istrobanky, a. s., a zároveň podpredsedom a neskôr predsedom jej predstavenstva. V rokoch 1998 až 2002 bol členom vedenia Tatra banky, a. s., Bratislava a v rokoch 2000 – 2002 členom jej predstavenstva. Od 1999 do 2001 bol členom a od 2001 do januára 2002 predsedom dozornej rady Asociácie bánk Slovenskej republiky

Od 2002 do konca roka 2004 zastával post viceguvernéra Národnej banky Slovenska a od 1. januára 2005 zaujal funkciu guvernéra (do januára 2010). Bol pri zmene peňažnej jednotky zo slovenskej koruny na euro. Vstup Slovenska do Eurozóny bol hladký a nová platobná mena sa všeobecne pomerne rýchlo udomácnila.

Po ukončení pôsobenia v NBS ho v roku 2010 vymenovali za veľvyslanca Slovenskej republiky pri Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj. V roku 2012 sa stal predsedom Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, funkčné obdobie sa mu skončilo v roku 2019.

Svoje odborné vedomosti a pracovné skúsenosti uplatňoval, resp. uplatňuje na rôznych významných pozíciách ako člen generálnej rady Európskej centrálnej banky, guvernér v Medzinárodnom menovom fonde a alternát guvernéra v Európskej banke pre obnovu a rozvoj. Je tiež člen predstavenstva Slovensko-Rakúskej obchodnej komory a predseda Správnej rady Ekonomickej Univerzity v Bratislave. Bol tiež



členom dozornej rady Asociácie bánk, členom dozornej rady Vzájomnej životnej poisťovne a členom predstavenstva Slovenskej poisťovne.

Ivan Šramko dostal v roku 2008 ocenenie Krištáľové krídlo v kategórii hospodárstvo. Ešte v roku 2006 získal v Singapore ocenenie Guvernér centrálnej banky roka za strednú a východnú Európu od britského časopisu Emerging Markets.

Peter Kothaj, lekár-chirurg

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti chirurgie

Peter Kothaj sa narodil v roku 1951 v Bratislave. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského. V roku 2003 získal vedecko-pedagogickú hodnosť – profesor chirurgie.

Praxoval od roku 1977 na chirurgickom oddelení Nemocnice s poliklinikou v Brezne. Od roku 1979 pôsobil na chirurgii v banskobystrickej Rooseveltovej nemocnici. Dlhé roky bol prezidentom Slovenskej chirurgickej spoločnosti.

Väčšinu svojho profesijného života prežil vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Banskej Bystrici, na II. Chirurgickej klinike Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) Rooseveltovej nemocnice, o ktorej vznik sa v nemalej miere zaslúžil a od roku 1992 bol jej prednostom. Od roku 2004 bol aj vedúci jedinej Katedry gastroenterologickej chirurgie na Slovensku, patriacej tiež k Lekárskej fakulte SZU.

Pod jeho vedením sa z kliniky stalo špičkové pracovisko s komplexnou škálou chirurgických výkonov ako i špecifických výkonov, ktoré sa v iných nemocniciach na Slovensku nevykonávali. Nemocnica sa stala priekopníkou v zavádzaní laparoskopických operácií na Slovensku. On sám stál pri prvej transplantácii pečene a prvej chirurgickej roboticky asistovanej operácii v rámci SR.

Peter Kothaj sa o históriu chirurgie na Slovensku a tiež históriu samotnej Rooseveltovej nemocnice zaujímal mimoriadne intenzívne. Vďaka nemu je zaznamenaná v publikácii z roku 2001 "100 rokov Nemocnice F. D. Roosevelta". Rozhodujúcou mierou sa zaslúžil aj o to, že banskobystrickej nemocnici vrátili v roku 1991 názov z povojnových rokov.

Profesor Kothaj vydal 204 publikácií, z monografií napríklad Chirurgická liečba rakoviny pankreasu (1996), Momenty z dejín slovenskej chirurgie (1999), Operácie na pečeni (2006).

Bol členom viacerých profesijných domácych i zahraničných spoločností a nositeľom Zlatej medaily Slovenskej lekárskej spoločnosti za zásluhy o rozvoj medicíny na Slovensku. V roku 2012 mu Česká chirurgická spoločnosť udelila Petřivalovu cenu za rozvoj chirurgie.

Peter Kothaj zomrel po ťažkej chorobe 25. apríla 2017. V roku 2018 významnému banskobystrickému chirurgovi udelili in memoriam ministerskú Cenu za celoživotné zásluhy v oblasti vedy a techniky.

Juraj Payer, lekár a dekan Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky

Na snímke lekár, dekan Lekárskej fakulty Univerzity Komenského (UK) v Bratislave Juraj Payer (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Juraj Payer sa narodil 13. marca 1958 v Bratislave. V roku 1983 vyštudoval Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave (LF UK), odbor všeobecné lekárstvo. V roku 1986 atestoval z internej medicíny a o štyri roky neskôr z endokrinológie. V roku 1997 získal atestáciu 2. stupňa z internej medicíny. Medzitým v roku 1994 obhájil titul kandidáta vied a v roku 1997 sa habilitoval za docenta vnútorného lekárstva. V roku 2002 sa stal profesorom vnútorného lekárstva na LF UK.

Juraj Payer sa vypracoval na medzinárodne uznávaného odborníka na osteoporózu a stal sa aj prednostom V. internej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a Univerzitnej nemocnice v bratislavskom Ružinove. Od roku 2023 je vo funkcii dekana Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Vo svojej vedecko-výskumnej práci sa zameriava najmä na metabolické ochorenia kostí a ich vzťah k endokrinným ochoreniam.

Jeho publikačná činnosť vykazuje takmer tri tisícky textov a citácií v domácej i zahraničnej tlači. Napísal sám i v spoluautorstve viacero kníh a je autor i editor prvej slovenskej monografie o osteoporóze. Dostal prímiu Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2012 v kategórii biologické a lekárske vedy, i v kategórii slovníková a encyklopedická literatúra.

Juraj Payer je prezident Spoločnosti pre osteoporózu a metabolické ochorenia kostí a tiež hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre endokrinológiu. Významne sa angažuje v rozvoji modernej diagnostiky a liečby interných chorôb. Ako člen kategorizačnej a



katalogizačnej komisie na Ministerstve zdravotníctva SR sa aktívne podieľa na tvorbe liekovej politiky. Do roku 2023 bol predsedom Akreditačnej komisie MZ SR, čím výrazne ovplyvňoval ďalšie vzdelávanie lekárov a iných zdravotníckych pracovníkov na Slovensku. Od roku 2020 je predsedom komisie MZ SR a odborným garantom pre Štandardné diagnostické a terapeutické postupy a Postupy pre výkon prevencie MZ SR.

V roku 2014 mu Royal College of Physician v Londýne udelil čestný titul FRCP. V roku 2023 mu udelili ocenenie Krištáľové krídlo v kategórii Medicína a veda. Od 1. januára 2026 prevzal aj funkciu prezidenta Slovenskej lekárskej spoločnosti po dôvere od delegátov volebného zjazdu.

Branislav Maukš, dizajnér automobilov

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti automobilového dizajnu

Na snímke dizajnér automobilov Branislav Maukš (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh, počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Branislav Maukš sa narodil 29. októbra 1978. Vyštudoval v Bratislave na Katedre dizajnu Vysokej školy výtvarných umení. Po dosiahnutí bakalárskeho vzdelania prestúpil na prestížnu univerzitu v nemeckom Pforzheim. Od tohto momentu svoju pozornosť upriamil predovšetkým na navrhovanie modelov áut.

Pre Ford vytvoril interiér modelu Focus a B-MAX. Práve tu si ho všimli manažéri z Turína, mekky automobilového dizajnu, a ponúkli mu prácu v ich tíme. Pôsobil tak v špičkovom dizajnerskom štúdiu, v známej karosárni Pininfarina. Pracoval priamo na modeloch Ferrari predstavených v roku 2007.

Branislav Maukš stihol za rok navrhnuť aj dva kusy Ferrari, keďže sa vyskytovali objednávky na modely prispôbené individuálnym potrebám prestížnych klientov. Unikát vytvorený na mieru bolo napríklad zlaté Ferrari P540 Superfast pre klienta, ktorý je vášnivý zberateľ áut tejto značky a má ich niekoľko desiatok.

Nové výzvy našiel v Mladej Boleslavi, kde dizajnerské štúdiá disponovali klientmi ako Bentley, Audi či Porsche. Vypracoval sa na šéfdizajnéra a riaditeľa Inovačného centra Aufeer Designu, spoločnosti z portfólia Matador Group.

Branislav Maukš navrhol aj prvé slovenské vodíkové auto, ktoré predstavili v slovenskom pavilóne na Expo 2020 v Dubaji. MH2 je elegantný, aerodynamický športový automobil, ktorý neprodukuje žiadne škodlivé emisie. Konceptuálne vozidlo sa vyznačuje jedinečným, funkčným dizajnom, ako aj najmodernejšími technológiami a materiálmi a odráža inovačný potenciál krajiny.

V roku 2019 si Branislav Maukš prevzal Cenu Identifikačný kód Slovenska. Ocenenie pod záštitou Európskej akadémie vied a umení dostal ako jeden z nositeľov výnimočných objavov, ktoré vytvorili podmienky pre ďalší rozvoj ľudstva a tvoria svetové kultúrne dedičstvo.

Ján Tkáč, vedec

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti nanobiotechnológií, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Ján Tkáč sa narodil 10. mája 1972 v Poprade. Inžinierske a doktorandské štúdiá v odbore biotechnológia absolvoval na Fakulte Chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave. Postdoktorandské štúdiá realizoval na Chemickom ústave Slovenskej akadémie vied a na prestížnych zahraničných univerzitách vo Švédsku (Linköping a Lund) i na anglickom Oxforde.

V roku 2011 dosiahol hodnosť doktor vied a v roku 2013 sa stal vedúcim oddelenia glykobiotechnológie Chemického ústavu Slovenskej akadémie vied (SAV). Bol predsedom jeho vedeckej rady a garantom v odbore Biotechnológia a členom vedeckých a akreditačných komisií. Vo svojom výskume sa venuje problematike biopalivových článkov, využitia nanomateriálov v glykómike a biomedicíne, identifikácii nových biomarkerov rôznych ochorení (napr. rakovina, reumatoidná artritída, systémová skleróza). Je autor a spoluautor takmer dvoch stoviek publikácií s počtom citácií vyše 7700. Publikoval 1 PCT patentovú žiadosť, ktorá je nacionalizovaná vo viac ako 7 krajinách vrátane EÚ a USA.

V rokoch 2013 – 2017 bol zodpovedným riešiteľom prestížneho ERC grantu. V roku 2017 založil spoločne so svojim bývalým študentom start-up Glycanostics. V rokoch 2018 – 2020 bol zodpovedným riešiteľom ERC Proof of Concept grantu a je riešiteľom alebo spoluriešiteľom ďalších medzinárodných a domácich projektov.



Ján Tkáč dostal množstvo ocenení. Ocenenie ministra školstva "Malá medaila Samuela Mikovíniho" za medzinárodnú vedeckú spoluprácu (2014), cenu Vedec roka 2015, cenu za vedu a techniku v kategórii „Vedecko-technický tím roka“ (2018). Ocenenie Člen špičkového tímu SAV získal niekoľkokrát.

Viackrát získal cenu za Glycanostic (Medzinárodná súťaž podnikateľských plánov Vodafone, Future Now – top 6 startup awards, Accace Life Accelerator winner a iné). V rokoch 2003 - 2006 bol zodpovedný riešiteľ prestížneho štipendia Individual Marie Curie Fellowship na univerzite v Lunde. V roku 2006 bol členom víťazného tímu celosvetovej súťaže podnikateľských zámerov Nanochallenge.

Jozef Vengloš, bývalý futbalista a tréner

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Na snímke syn Juraj Vengloš, ktorý prebral z rúk prezidenta SR Petra Pellegriniho (nie je na snímke) štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh, in memoriam za futbalistu a trénera Jozefa Vengloša počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Jozef Vengloš sa narodil 18. februára 1936 v Ružomberku. Jeho život je spätý so Slovanom Bratislava, s klubom ešte ako hráč a kapitán získal v roku 1955 titul majstra Československa.

S trénerskou kariérou začal v roku 1966 v Austrálii, ako kouč FC Sydney Prague (1967 – 1969) sa stal víťazom Austrálskeho pohára, i víťazom austrálskej ligy. Neskôr sa stal aj trénerom austrálskej reprezentácie.

Po návrate viedol VSS Košice (1969-1971), súčasne bol aj trénerom reprezentácie do 23 rokov, s ktorou získal tiež titul na ME tejto kategórie. V rokoch 1973 až 1976 viedol Slovana Bratislava, s ktorým sa stal dvakrát majstrom Československa a vyhral aj Československý pohár.

Vo federálnej reprezentácii patrila Jozef Vengloš k hlavným strojcom zlatého úspechu na majstrovstvách Európy 1976 v Belehrade. Z asistenta trénera sa vypracoval na šéftrenera a získal s mužstvom bronz na ME 1980 a piate miesto na MS 1990.

Presadil sa aj na medzinárodnej klubovej úrovni. V roku 1983 sa stal trénerom Sportingu Lisabon. V roku 1990 sa v birminghamskej Aston Villa navždy zapísal do histórie ako prvý nebritský šéftrener klubu v najvyššej súťaži "kolískový futbal". Pracoval aj vo Fenerbahce Istanbul, neskôr trénoval Omán, Celtic Glasgow, v ktorom dostal prezývku Dr. Jo a do ktorého pritiahol Ľubomíra Moravčíka. V roku 1993 sa stal prvým trénerom reprezentácie samostatného Slovenska. Viedol ju od 6. apríla 1993 do 15. júna 1995 s bilanciou 16 zápasov - 5 výhier, 4 remízy a 7 prehier.

Do roku 2013 pôsobil ako šéf Aliancie európskych futbalových trénerov a pravidelne prednášal o futbale v 120 krajinách. Bol predsedom komisie UEFA pre technický pokrok, technickým poradcom FIFA, okrem iného poradcom prezidenta SR. Má na konte viaceré vyznamenania od FIFA a UEFA, v roku 2001 sa stal aj laureátom ceny Krištáľové krídlo v kategórii šport. Vyhlásili ho aj za trénera 20. storočia na Slovensku.

Jozef Vengloš zomrel 26. januára 2021 vo veku 84 rokov.

Daniel Lehotský, účastník SNP

Rad Ľudovíta Štúra III. triedy, vojenský druh - za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky

Daniel Lehotský sa narodil v decembri 1920 v Hybe.

V roku 1943 unikol zo zaisťovacej divízie v Bielorusku a v septembri 1944 narukoval do povstaleckej armády. Po potlačení Slovenského národného povstania sa pridá v Poprade k 1. Československému armádnemu zboru Ľudvíka Svobodu. Piekol chlieb v poľnej pekárni pri tých, ktorí bojovali v prvej línii.

Zúčastnil sa na oslobodzovacích bojoch o Dovalovo, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Vrútky, Strečno, Žilinu a Vsetín. Ukončenie vojny slávil so svojou jednotkou na Morave a následne v Prahe. V oslobodenej Prahe zostal až do 15. novembra 1945. Po vojne sa vrátil do rodnej obce Hybe, kde hospodáril.

V Hybiach so svojou manželkou prežili takmer celý svoj vzťah, v roku 2017 sa po jej úraze presťahovali do Bratislavy k dcére. Dnes tam žijú spolu v Domove seniorov.

Za účasť v SNP a oslobodzovaní Československa ho ocenili viacerými vyznamenaniami, na čele s pamätnou medailou k 80. výročiu SNP. Vlni mu udelili medailu Za zásluhy a rozvoj spoločnosti v oblasti obrany a bezpečnosti Slovenskej republiky. Daniel Lehotský sa pred Vianocami dožil 105 rokov a je najstarší slovenský vojnový veterán.

Denisa Nikodemová, vedkyňa a pedagogička

Pribinov kríž I. triedy za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti verejného zdravotníctva

Denisa Nikodemová sa narodila 28. januára 1936 v Spišskej Novej Vsi. Jej židovská rodina Rosenthalovcov mala obchod a veľký dom, kde sa stretávalo celé široké príbuzenstvo, ale radostné detstvo zažila iba v útlom veku.

Z jej najbližšej rodiny neprežilo holokaust 42 ľudí. Malá Denisa so sestrou a rodičmi prežila 21 mesiacov ukrývajú sa v horách, potom sa ich cesty tragicky rozišli. Otca odviekli do koncentračného tábora, matku do väznice, kde ju neskôr zavraždili. Vďaka obetavosti a odvahe spriatelenej pani zo Spišskej Novej Vsi sa sestry zachránili a po vojne sa znovu stretli s otcom, ktorý prežil hrôzy tábora smrti. Na ťaživé roky nadviazala neskôr štúdiom experimentálnej fyziky na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

Od roku 1960 pracovala na Odbore hygieny žiarenia Ústavu preventívnej a klinickej medicíny v Bratislave. V rokoch 1985 - 1988 pôsobila ako hlavný odborník ministerstva zdravotníctva pre odbor hygieny žiarenia. V období 1975 - 1989 pracovala na problémoch ochrany pred žiarením v spolupráci s SÚJV Dubna. V rokoch 1986 až 1992 pôsobila ako poradca hlavného hygienika SR v otázkach ochrany pred ionizujúcim žiarením a likvidácie dôsledkov černoobľskej radiačnej havárie.

Od roku 1989 sa venovala expozícii radónu v bytoch a zúčastňovala sa na príprave Národného cyklotrónového centra SR. V spojenom Výskumnom Ústave Preventívneho Lekárstva vykonávala v rokoch 1991 až 2003 funkciu vedúcej Oddelenia radiačnej hygieny. V roku 2004 sa stala docentkou v odbore verejné zdravotníctvo.

Denisa Nikodemová má členstvo v mnohých komisiách, národných inštitúciách, participuje na medzinárodných projektoch a za svoju prácu získala množstvo ocenení. V rokoch 2000 až 2015 bola zástupcom Slovenska v Európskej Asociácii pre výskum v dozimetrii. V rokoch 2011 - 2019 sa zúčastňovala na aktivitách Medzinárodnej Asociácie pre radiačnú ochranu. Za svoju profesijnú činnosť dostala Zlatú medailu Slovenskej lekárskej Spoločnosti, Zlatú ihlu – vyznamenanie rakúskej spoločnosti pre ochranu pred žiarením za dlhoročnú rakúsko-slovenskú spoluprácu a Zlatú medailu Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) v Bratislave pri príležitosti 60. výročia jej založenia. Na SZU vyučovala a školí aj v úctyhodnom veku a na konci januára oslávi 90 rokov.

Roman Lazík, baletný majster a pedagóg

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti baletného umenia

Na snímke baletný majster, pedagóg Roman Lazík (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra II. triedy.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Roman Lazík sa narodil 31. marca 1978 v Bratislave. Študoval na Tanečnom konzervatóriu Evy Jaczovej. Počas štúdia sa úspešne zúčastnil na viacerých medzinárodných baletných súťažiach. V roku 1994 sa stal finalistom v medzinárodnej baletnej súťaži v Paríži a vzápätí zvíťazil v československej tanečnej súťaži v Brne.

Počas absolventského ročníka v roku 1995/96 ho angažovali ako sólistu Baletu Slovenského národného divadla. V tom čase ako prvý slovenský tanečník získal medailu na prestížnej baletnej súťaži International Ballet Competition v New Yorku. Dostal cenu Philip Morris Ballet Flower Award za najvýraznejší talent v roku 1996 a o rok neskôr ho vyznamenali ocenením pre najlepšieho tanečného umelca na Slovensku.

Následne Roman Lazík pôsobil v zahraničí, napríklad v JAR, Izraeli, ale aj v Bavorskom štátnom baletе v Mníchove, kde sa stal v roku 2003 prvým sólistom. Na scéne Viedenskej štátnej opery debutoval v októbri 2007 ako Romeo v baletе Romeo a Júlia. V roku 2010 ho vymenovali za prvého sólistu Viedenského štátneho baletu a vytvoril tam spolu s primabalerínou Ninou Polákovou prominentný tanečný pár.

V priebehu tanečnej kariéry sa vyprofiloval ako „danseur noble“ interpretáciami najdôležitejších rolí klasického repertoáru. Stvárnil aj princa Siegfrieda v Labuťom jazere. Mnohé z postáv našťudoval v niekoľkých verziách od uznávaných choreografov ako Marius Petipa, Rudolf Nurejev, Patrice Bart, Vladimír Malachov, Ray Barra, Paul Chalmer či Pierre Lacotte. Nechýbajú ani mnohé sólové party v známych baletoch.

Osobitnú kapitolu tanečného repertoáru Romana Lazíka tvoria neoklasické party v dejových baletoch, kde rozvíja charakter hlavných hrdinov, akými sú napr. Romeo, alebo Eugen Onegin v rovnomennom baletе. Počas svojej kariéry tancoval na najprestížnejších



baletných scénach sveta ako Bolšoj Teatr v Moskve, Semperoper v Drážďanoch, alebo divadlá v Paríži, Tokiu, Toronte, Berlíne, Hamburgu, či Lipsku.

Po ukončení úspešnej medzinárodnej tanečnej kariéry dlhoročného prvého sólistu sa Roman Lazík etabluje ako hosťujúci baletný majster, zdieľajúc svoje bohaté odborné znalosti a interpretačné skúsenosti. Je laureát viacerých ocenení na medzinárodných súťažiach i ceny Literárneho fondu SR.

Jozef Živčák, dekan Strojníckej fakulty Technickej univerzity v Košiciach

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti biomedicínskeho inžinierstva, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Na snímke dekan Strojníckej fakulty Technickej univerzity v Košiciach Jozef Živčák (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy.

Foto: TASR - Jaroslav Novák

Jozef Živčák sa narodil 3. mája 1958 v Šarišskom Čiernom. V roku 1982 vyštudoval na Strojníckej fakulte Vysoké školy technickej v Košiciach. Ako strojní inžinier potom postupne získal vedecké tituly v odbore technická kybernetika a v roku 1996 v odbore prístrojová, regulačná a automatizačná technika. Svoju vedeckú kvalifikáciu rozvíjal v odboroch biomedicínske inžinierstvo a biomechanika, vlni v decembri získal titul Dr.h.c.

Pôsobil vo funkcii vedúceho Katedry biomedicínskeho inžinierstva a merania na Strojníckej fakulte Technickej univerzity v Košiciach a stal sa jej dekanom. Bol riaditeľom Ústavu špeciálnych inžinierskych procesológií. Taktiež je garant biomedicínskeho inžinierstva, profilovo sa zaoberá biomechanikou človeka, biomateriálmi a procesmi aditívnej výroby implantátov.

Jozef Živčák je riešiteľ niekoľkých desiatok grantových projektov, ktorých výstupmi boli konkrétne aplikácie a implementácie pre ďalšiu vedeckú činnosť a prax. V roku 2015 sa stal lídrom špičkového tímu v oblasti výskumu č. 17 – Inžinierstvo a technológie. Medzi najdôležitejšie patria implantáty šité na mieru, ktoré boli a sú predmetom výskumnej činnosti, ako aj špičkové laboratória pre oblasť merania a aditívnych výrobných technológií. Výsledky svojej vedeckej činnosti publikoval v renomovaných časopisoch, monografiách, vo vysokoškolských učebniciach, v skriptách a prezentoval ich na domácich i svetových kongresoch.

Pôsobí vo viacerých redakčných a vedeckých radách doma aj v zahraničí. Dve funkčné obdobia bol predsedom grantovej agentúry KEGA Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Ministerstvo mu v roku 2017 udelilo Ceny za vedu a techniku.

Jozefa Živčáka za výsledky jeho výskumu a ich implementáciu do praxe vyznamenal viacerými ďalšími cenami, napríklad Veľkou medailou Samuela Mikovíniho 2013 a Národnou cenou za kvalitu 2015. V roku 2022 si na Týždni vedy a techniky prevzal ocenenie za prepájanie technického vzdelávania a popularizácie vedy, návrh a realizáciu inovatívnych formátov popularizačných podujatí a tvorbu koncepcie a návrh exponátov na svetovú výstavu EXPO 2020 v Dubaji.

Autor: TASR

Prezident Pellegrini udelil štátne vyznamenania 22 osobnostiam

 10. 1. 2026, 23:13, Zdroj: 24hod.sk , Vydavateľ: I.N.P. s.r.o., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 1 042 GRP: 0,02 OTS: 0,00 AVE: 149 EUR

Prezident Pellegrini udelil štátne vyznamenania 22 osobnostiam

Tagy: Peter Pellegrini

Ceremonia sa uskutočnila v budove Slovenskej filharmónie v Bratislave.

Prezident SR Peter Pellegrini ocenil v sobotu 22 osobností spoločenského, kultúrneho, vedeckého ako aj športového života, štyroch z nich in memoriam. Ceremonia sa uskutočnila v budove Slovenskej filharmónie v Bratislave.

Radom Ľudovíta Štúra I. triedy in memoriam ocenila hlava štátu futbalistu a trénera Jozefa Vengloša za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky získal Rad Ľudovíta Štúra I. triedy in memoriam aj partizánsky veliteľ Ján Repta. Chirurg Peter Kothaj získal Rad Ľudovíta Štúra I. triedy in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti chirurgie. Hlava štátu ocenila Radom Ľudovíta Štúra I. triedy in memoriam aj bývalého ministra školstva, poslanca Národnej rady SR, archeológa a historika Dušana Čaploviča za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, ako aj školstva.

Protikomunistický odbojár Ladislav Lampert získal Rad Ľudovíta Štúra I. triedy za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu. Rovnako dostal Rad Ľudovíta Štúra I. triedy aj krasokorčuliar Jozef Sabovčík, a to za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Ocenenie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy získal aj ekonóm Ivan Šramko za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti riadenia a správy štátu, financií a ekonomiky. Za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky ocenil prezident Radom Ľudovíta Štúra I. triedy i lekára a dekana Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave Juraja Payera. Rad Ľudovíta Štúra I. triedy získal aj dekan Strojníckej fakulty Technickej univerzity v Košiciach Jozef Živčák za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti biomedicínskeho inžinierstva, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Účastníčka SNP a bývalá predsedníčka spolku Živena Zora Breierová dostala ocenenie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu.

Štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra II. triedy získal galerista a riaditeľ múzea Danubiana Vincent Polakovič za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti baletného umenia, získal cenu Rad Ľudovíta Štúra II. triedy aj baletný majster a pedagóg Roman Lazík. Rad Ľudovíta Štúra II. triedy dostal tiež dizajnér automobilov Branislav Maukš za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti automobilového dizajnu. Za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti nanobiotechnológií, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí hlava štátu Radom Ľudovíta Štúra II. triedy vyznamenala aj vedca Jána Tkáča. Preživšia štyroch koncentračných táborov Kornélia Wirtschafterová získala Rad Ľudovíta Štúra II. triedy za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu.

Ocenenie Rad Ľudovíta Štúra III. triedy získala lekárka a spisovateľka Eva Umlauf za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra III. triedy získal účastník SNP Daniel Lehotský.

Pellegrini udelil Pribinov kríž I. triedy za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti verejného zdravotníctva vedkyňu a pedagogičku Denise Nikodemovej. Pribinov kríž II. triedy získala za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky vydavateľka Mária Reháková. Za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti tanečného umenia, hlava štátu udelila Pribinov kríž II. triedy aj choreografovi a pedagógovi Emilovi Tomášovi Bartkovi. Pribinov kríž III. triedy si za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti komunitnej charity, zaslúžila Elena Zimová. Stojí za charitatívnymi aktivitami vo Zvolene v rámci občianskeho združenia Srdce na dlani pod Pustým hradom.

Prezident udelil aj Rad Bieleho dvojkríža III. triedy, ktorý získal zakladateľ a riaditeľ Galérie Babka v srbskej Kovačici Pavel Babka za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí.

Mária Reháková, vydavateľka

Pribinov kríž II. triedy - za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky

Na snímke vydavateľka Mária Reháková (vpravo), ktorej prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Pribinov kríž II. tried počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: Jaroslav Novák

Mária Reháková sa narodila 20. septembra 1952 v Banskej Bystrici. Vzdelanie dosiahla na Vysokej škole ekonomickej (dnešná Ekonomická univerzita) v Bratislave. Po skončení štúdia pracovala v rokoch 1976 - 1989 pre DPZO Intercoop Bratislava. Do mediálneho prostredia sa dostala prostredníctvom propagácie kultúrnych podujatí, ktoré na Slovensku po roku 1989 organizovala ako jedna z prvých.

V roku 1993 založila agentúru Promotion a na Slovensko priniesla úspešné muzikály Dracula, Pomáda, Johanka z Arcu, Excalibur či Galileo Galilei. Stála aj za realizáciou Zlatého koncertu, známeho podujatia, v rámci ktorého sa od roku 2003 na jednom pódii predstavili viaceré slovenské a české hviezdy populárnej hudby.

Od roku 2005 stojí na čele slovenského vydavateľstva STAR production, s.r.o., ktoré má vo svojom portfóliu najstarší slovenský týždenník Slovenka, ale aj mesačníky Praktická Slovenka, Slovenka - Zdravie rodiny, Metropola, štvrťročníky TOP Cars a VOLVO magazín. V rámci online prevádzkuje portál ŽenskýWeb.sk a stránky Metropola-Online.sk či Slovenka.sk.

Mária Reháková pripravuje významné celoslovenské projekty s dlhoročnou tradíciou. Od roku 2003 organizuje projekt Bratislavské módné dni. V roku 2007 spustila celoslovenskú anketu Slovenka roka s dôrazom na zviditeľňovanie úspešných žien na Slovensku. Za projektom Veľvyslanectvo mladých, ktorý prezentuje študentov stredných a vysokých škôl v zahraničí, stojí od roku 2009.

V roku 2011 založila VIP club SLOVENKA a v roku 2018 vytvorila tradíciu podujatia známeho ako Slovenský deň kroja, ktorého hlavnou myšlienkou je zachovať tradície po predkoch. V minulom roku sa konal jeho ôsmy ročník a vyšla aj reprezentačná publikácia Slovenský deň kroja, ktorá mapuje predchádzajúcich sedem ročníkov rovnomeného podujatia konajúceho sa v Banskej Bystrici. Publikácia

čitateľom prináša aj prehľad o niektorých folklórnych skupinách a súboroch na Slovensku.

Mária Reháková je laureátka Identifikačného kódu Slovenska z roku 2018. Ocenenie pod záštitou Európskej akadémie vied a umení dostala ako jedna z nositeľiek výnimočných objavov, ktoré vytvorili podmienky pre ďalší rozvoj ľudstva a tvoria svetové kultúrne dedičstvo.

Pavel Babka, zakladateľ a riaditeľ Galérie Babka Kovačica v Srbsku

Rad Bieleho dvojkríža III. triedy, občiansky druh - za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Na snímke zakladateľ a riaditeľ Galérie Babka v srbskej Kovačici Pavel Babka (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Bieleho dvojkríža III. triedy, občiansky druh počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: Jaroslav Novák

Pavel Babka sa narodil 13. mája 1955 v Kovačici, ktorá sa stala centrom slovenského insitného umenia v Srbsku. Od detstva bol obklopený pestrými obrazmi a inšpirujúcimi príbehmi každodenného života na dedine.

V roku 1991 založil v Kovačici Galériu Babka s cieľom pozdvihnúť kovačické insitné výtvarné umenie na najvyššiu úroveň. Galéria sa stala nielen miestom, kde sa stretáva umenie s tradíciou, ale aj symbolom kultúrneho dedičstva Slovákov v Srbsku. Vďaka jeho vytrvalej iniciatíve sa kovačická insita dostala do povedomia svetovej verejnosti.

Babka vo svojej galérii zorganizoval desiatky výstav, na ktorých privítal mnohé významné osobnosti kultúrneho, spoločenského a politického života z celého sveta. Vďaka nemu mali insitní umelci z Kovačice možnosť prezentovať svoju tvorbu v galériách v New Yorku, Paríži, Londýne, Viedni, Moskve či Tokiu.

Jedným z vrcholov jeho pôsobenia bola výstava insitného umenia v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku. So svojím projektom navštívil tri kontinenty a takmer 30 krajín. V roku 2011 Galéria Babka predstavila prvú multimediálnu Encyklopédiu slovenského insitného umenia v Srbsku. Kovačické insitné výtvarné umenie propaguje aj svojimi známymi kalendármi, pričom jeden vydal aj v spolupráci so Slovenským centrom PEN.

Napísal aj dvanásť publikácií venovaných kovačickej insite. Medzi najznámejšie patria monografie Zuzany Chalupovej a Martina Jonáša, ale aj Encyklopédia slovenského insitného umenia v Srbsku alebo Katalóg 63 slovenských insitných maliarov zo Srbska.

Inicioval a dlhé roky organizoval Medzinárodný deň materinského jazyka pod záštitou UNESCO. V roku 2012 stál za iniciatívou zápisu slovenského insitného maliarstva do Národného registra nehmotného kultúrneho dedičstva Srbska. Rovnako bol hlavným iniciátorom návrhu na zápis kovačického insitného maliarstva do Zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO v roku 2024.

Za svoju prácu získal viacero ocenení. Medzi najprestížnejšie patrí Cena ministerky kultúry Slovenskej republiky v oblasti profesionálneho umenia za rok 2019.

Ján Repta, partizánsky veliteľ

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, vojenský druh - in memoriam za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky

Na snímke syn Ján Repta (vpravo) preberá z rúk prezidenta Petra Pellegriniho (vľavo) štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, vojenský druh, in memoriam, za partizánskeho veliteľa Jána Reptu počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: Jaroslav Novák

Ján Repta sa narodil 8. septembra 1914 v Brezovej (dnes Brezová pod Bradlom). Prvá svetová vojna a hospodárska kríza výrazne ovplyvnili zdravie a sociálny status jeho rodiny, mal ťažké detstvo, ale dostalo sa mu výchovy v pokrokovom duchu. Národnostné napätia medzivojnového obdobia formovali jeho postoje a neskorší odpor voči autoritárskym režimom.

Druhá svetová vojna ho zasiahla a rozhodol sa zapojiť do protifašistického odboja. Po vypuknutí Slovenského národného povstania v auguste 1944 sa aktívne zapojil do partizánskeho hnutia a stal sa veliteľom partizánskej jednotky pôsobiacej najmä v horských oblastiach stredného Slovenska. Oddiel pod jeho vedením vykonával diverzné akcie proti nemeckým okupačným silám a kolaboračným zločkom, podieľal sa na sabotáži dopravnej infraštruktúry a zabezpečoval spojenie medzi jednotlivými povstaleckými skupinami.

Nemci za jeho dolapenie ponúkali odmenu 150.000 korún. Postrelili ho 6. apríla 1945 v boji pri Košariskách, ale prežil a po vojenskom potlačení SNP pokračoval v partizánskom boji aj počas zimných mesiacov, keď jednotky čelili tvrdým represáliám, nedostatku zásob a

neustálemu prenasledovaniu.

Po oslobodení sa Ján Repta stal jedným zo symbolov ozbrojeného odporu proti nacizmu a stal sa súčasťou povojnovej pamäťovej politiky, ktorá zdôrazňovala význam partizánskeho boja v zápase proti fašizmu. Zároveň však jeho meno, podobne ako mená viacerých partizánskych veliteľov, podliehalo ideologickým interpretáciám v období komunistického režimu, keďže po zmenách v roku 1948 i nespravodlivom odsúdení a poprave Viliama Žingora sa stiahol z politického života. Absolvoval hutnícku priemyslovku v Bohumíne a pracoval do dôchodku v podniku Kovové tkaniny.

Pri príležitosti osláv SNP v roku 2007 ho povýšili in memoriam do vojenskej hodnosti plukovníka. Ján Repta zomrel 13. januára 1999, pochovaný je v rodnej Brezovej pod Bradlom. Pamätník venovaný partizánom, ktorým velil, odhalili v meste 21. augusta 2004 v parku na Vajanského ulici.

Vincent Polakovič, galerista, riaditeľ múzea DANUBIANA

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti umenia, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Na snímke galerista a riaditeľ múzea Danubiana Vincent Polakovič (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra II. triedy.

Foto: Jaroslav Novák

Vincent Polakovič sa narodil 19. novembra 1958 v Poprade. Po ukončení štúdiá na Právnickej fakulte **UPJŠ** v Košiciach v roku 1982 pracoval v štátnej službe na Okresnej prokuratúre v Poprade. V rokoch 1991 - 2003 bol advokátom.

V roku 1990 uskutočnil cestu po stopách Vincenta van Gogha, počas ktorej navštívil všetky miesta, kde slávny holandský umelec žil a tvoril. Inšpirovaný postavil a 9. septembra 1993 otvoril Žltý dom Vincenta van Gogha v Poprade, v ktorom zorganizoval viacero výstav slovenských a zahraničných výtvarných umelcov.

V roku 1994 sa v Holandsku zoznámil s Gerardom Meulensteinom, s ktorým v roku 1999 začal v Čunove v Bratislave stavať prvé súkromné múzeum moderného umenia na Slovensku, slávnostne ho otvorili 9. septembra 2000. Činnosť galérie Žltý dom v Poprade kontinuálne pokračovala v novej inštitúcii pod názvom Danubiana Meulenstein Art Museum. Od otvorenia je jej riaditeľom a za realizáciu projektu mu v roku 2000 udelili Cenu ministra kultúry SR.

Zakladateľ Danubiany v nej (spolu)zorganizoval vyše 250 výstav. Postupne v múzeu predstavil tvorbu vyše tisícky domácich a zahraničných výtvarných umelcov z viac ako štyridsiatich krajín sveta. Výstavy, ktoré organizoval na Slovensku a v zahraničí, videlo už viac ako milión návštevníkov. V súčasnosti okrem riadenia múzea a vydávania kníh o výtvarných umelcoch pripravuje spoločne so správnou radou neziskovej organizácie DANUBIANA ďalšiu časť dostavby múzea o pavilón kreatívneho umenia a Dunajský pavilón venovaný rieke Dunaj.

Vincentovi Polakovičovi v roku 2014 udelil prezident Rakúskej republiky Heinz Fischer najvyššie rakúske štátne vyznamenanie Rakúsky čestný kríž za vedu a umenie za propagáciu rakúskeho umenia na Slovensku. V roku 2019 ho holandský kráľ Viliam-Alexander vymenoval za rytiera Rádu Oranje-Nassau, čo je kráľovské ocenenie, udeľované za dlhoročnú mimoriadnu službu spoločnosti, štátu, resp. kráľovskému rodu.

V roku 2024 dostal Vincent Polakovič cenu Krištáľové krídlo v kategórii výtvarného umenia za vybudovanie inštitúcie predstavujúcej vrchol súčasného výtvarného umenia a slúžiacej ako most medzi slovenským a svetovým umením.

Jozef Sabovčík, krasokorčuliar

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Na snímke krasokorčuliar Jozef Sabovčík (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: Jaroslav Novák

Jozef Sabovčík sa narodil 4. decembra 1963 v Bratislave. S krasokorčuľovaním začal ako šesťročný a rástol v starostlivosti špičkových tréneriek Hildy Múdrej, Ludmily Lojkovičovej a Agnesy Búřilovej.

Svoj talent rozvinul do množstva medzinárodných úspechov, získal šesť domácich titulov a predovšetkým historickú medailu zo zimnej olympiády, dva tituly majstra a jeden vicemajstra Európy. Jozef Sabovčík je tretí slovenský krasokorčuľiar, ktorý získal olympijskú medailu. Ziskom bronzu zo sarajevských hier 1984 sa zaradil hneď za legendy, zlatého Ondreja Nepelu (1972) a strieborného Karola Divína (1960). V roku 1985 vyhral tiež prestížne zámorské podujatia Americkú a Kanadskú korčuľu.

Ako prvému na svete sa mu podaril na medzinárodnej súťaži štvoritý skok. Do histórie svetového krasokorčuľovania sa odpichnutým rittbergerom z ME 31. januára 1986 v Kodani nezapísal, hoci bezprostredne po súťaži jeho rekord uznali. Medzinárodná krasokorčuľiarska únia po následnom skúmaní o niekoľko dní deklarovala, že tento vtedy priam mýtický prvok neabsolvoval dostatočne čisto, ako problém označili výjazd, resp. jemný dotyk ľadu druhou nohou pri doskoku. Primát tak podľa tabuliek patrí Kanadanovi Kurtovi Browningovi, ale československý reprezentant realizoval štvoritý skok (bez pádu) fakticky ako prvý o dva roky skôr, na čo často poukazovali experti a dokonca aj súperi.

Športovú amatérsku kariéru Jozefa Sabovčíka sprevádzali aj mnohé zranenia. V roku 1986 sa podrobil náročnej operácii kolena, po ktorej bol nútený ukončiť aktívnu činnosť. V Kanade začal znovu trénovať a ako prvý na svete sa naučil skákať salto dozadu s dopadom na jednu nohu. Už ako profesionálny krasokorčuľiar do roku 2013 vystupoval na mnohých exhibíciách.

Počas otváracieho ceremoniálu ZOH v Salt Lake City v roku 2002 si Jozef Sabovčík vyslúžil celosvetovú pozornosť, keď v pohybovej kreácii stvárnil v jednej z hlavných úloh programu oheň. Pôsobil tiež ako atašé slovenskej olympijskej výpravy.

V roku 2011 sa rozhodol hľadať svojich pokračovateľov aj na Slovensku. V spolupráci s občianskym združením (OZ) Jumping Joe, ktoré nesie názov jeho prezývky, pripravil otvorenie kurzov krasokorčuľovania pre malé deti. V roku 2003 mu udelili ocenenie Bronzové kruhy Slovenského olympijského výboru (SOV), dnes už Slovenského olympijského a športového výboru (SOŠV).

Eva Umlauf, lekárka a spisovateľka

Rad Ľudovíta Štúra III. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Eva Umlauf sa narodila v roku 1942 v židovskej rodine v slovenskom pracovnom tábore v Novákoch, odkiaľ ju deportovali do Auschwitzu koncom októbra 1944 spolu s jej otcom a matkou vo štvrtom mesiaci tehotenstva. Malá Eva s matkou tábor prežili. Rodina následne žila v Trenčíne, dcéry zmaturovali. Eva Umlauf vyštudovala medicínu v Bratislave, v roku 1966 sa vydala za poľského stavebného podnikateľa a v roku 1967 odišli do Mníchova, tam absolvovala špecializované vzdelávanie a v nemeckom meste žije dodnes.

Od roku 1976 pracovala dlhé roky ako detská lekárka, absolvovala aj vzdelávanie v odbore psychoterapeutická medicína a od roku 1996 pôsobí ako psychoterapeutka. Pôsobí na lekárskej akadémii pre psychoterapiu detí a mládeže.

V roku 2011 na pietnej spomienke k výročiu oslobodenia koncentračného tábora Auschwitz a v roku 2014 sa rozhodla svoje pamäti verejne sprístupniť. V marci 2016 vyšli pod názvom "Číslo na tvojom predlaktí je modré ako tvoje oči" vo vydavateľstve Hoffmann und Campe knižne. V roku 2018 vyšla kniha v slovenskom jazyku.

Eva Umlauf neustáva v aktivitách. Cestuje po Nemecku aj po Slovensku, aby sa podelila o svoj príbeh s mladými ľuďmi a zvyšuje povedomie o nebezpečenstvách, ktorým dnes čelí demokracia. Ako pamätníčka holokaustu vystupuje s čítaniami zo svojej knihy. V roku 2025 sa stala novou predsedníčkou Medzinárodného osvietenčského výboru. Podľa výboru patrí k najmladším preživším nacistického vyhladzovacieho tábora Auschwitz.

V januári 2025 sa v otvorenom liste v denníku Süddeutsche Zeitung ako "jedna z posledných preživších holokaustu v Nemecku" obrátila na politikov. Varovala ich okrem iného pred podceňovaním právových extrémistov a budúceho spolkového kancelára vyzvala, aby hľadal kompromisy s demokratickými stranami, pretože ináč by dochádzalo k normalizácii nepriateľov demokracie.

Eve Umlauf udelili ocenenie Bavorský rad ústavy.

Zora Breierová, účastníčka SNP a bývalá predsedníčka spolku Živena

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Zora Breierová sa narodila 13. júla 1924 v Nitre v Župnom dome. Jej otec bol zástupcom župana a neskôr prvorepublikový policajný prezident Ivan Štefánik. Je tiež vzdialená príbuzná generála Milana Rastislava Štefánika.

Absolvovala gymnázium a po skončení vysokoškolského štúdia a získaní inžinierskeho titulu sa celý produktívny život venovala problematike vodného hospodárstva. Vydala sa za známeho lekára Pavla Breiera, ktorý bol aj umelecky činný ako fotograf a je autorom viacerých kníh. Spolu prežili útrapy po potlačení SNP v horách.

Vo svojej rodine bola už treťou generáciou "živeniarok". Jej stará mama Elena Sláviková bola v roku 1920, spolu s Teréziou Vansovou, zakladateľkou miestneho odboru Živeny v Banskej Bystrici. Mama, Viera Štefániková, bola v roku 1928 jednou zo zakladateľiek miestneho odboru Živeny v Nitre. Zora Breierová ešte ako Štefániková, bola už vtedy v spolku, kde tancovala a spievala v Národopisnej skupine Živeny. Je to najstarší celonárodný spolok slovenských žien, založený v roku 1869 v Turčianskom Svätom Martine a jeho hlavným cieľom malo byť vzdelávanie slovenských žien. Ženy sa začali angažovať v politike. Zora Breierová bola dokonca aj v delegácii živeniarok, ktoré do Prahy pozval prezident Tomáš Garrigue Masaryk.

Počas Slovenského národného povstania sa aj cez túto líniu zapojila do odboja, organizovali sa zbierky šatstva a potravín, pracovalo sa v nemocniciach. V roku 1955 spolok násilne rozpustili a až v roku 1990 Živenu, spolok slovenských žien, opäť zaregistrovali. Zora Breierová sa stala predsedníčkou jej ústredia v roku 1993 a funkciu vykonávala desať rokov. Na Valnom zhromaždení Živeny 15. novembra 2013 sa vzdala postu predsedníčky spolku zo zdravotných dôvodov a dostalo sa jej pocty stať sa čestnou predsedníčkou spolku.

Zora Breierová patrí do vyše stočlennej skupiny ľudí, ktorí prežili viac ako celé jedno storočie. Z rozprávania rodičov poznali život za monarchie, v detstve prežili dozvuky vojny aj hospodárskej krízy, zažili demokraciu prvej Československej republiky a aj dve totality. Prežila najväčšie zlomy minulého storočia.

Ladislav Lampert, protikomunistický odboj a tzv. "čierny barón"

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Na snímke Ladislav Lampert (uprostred), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy.

Foto: Jaroslav Novák

Ladislav Lampert sa narodil 9. februára 1924 v obci Lukáčovce. Štúdium začal na cirkevnom gymnáziu v Nitre, pokračoval na priemyslovke v Bratislave, kde aj v roku 1945 zmaturoval. Vysokú školu nedokončil, pretože jeho otca pre vlastníctvo pôdy označili za buržuja. Na vojenskú službu nastúpil v októbri 1950 ako bežný vojak. Po preštudovaní materiálov ho preradili do tímu PTP. Pracoval na pomocných stavebných prácach po prevelení do Strašíc, kde pôsobil asi pol roka, na stavbe cesty a barakoch. Odtiaľ išiel pracovať do Plzne.

Po návrate z PTP v roku 1953 sa nevrátil domov do Lukáčoviec, oženil sa a zostal v Bratislave. Napriek tomu, že režim vyžadoval totálnu zamestnanosť, nikto mu prácu nechcel dať. Podarilo sa mu zohnať prácu vďaka kamarátovi v podniku Stavprojekt, kde pracoval v Ateliéri 4. Bol to štátny podnik, preto tu mohol ako bývalý PTP-eák pracovať iba na udelenú výnimku.

Po zrušení Ateliéru 4 sa jeho členovia osamostatnili a v správe ministerstva zdravotníctva pôsobili pod názvom Zdravoprojekt. Ladislav Lampert tam pôsobil najskôr ako vedúci projektant, neskôr ako hlavný projektant. Počas kupónovej privatizácie celý Zdravoprojekt zanikol. On však aj v dôchodkovom veku do 85-ky pracoval na živnosť a menšie projekty robil aj neskôr. Pracoval napríklad na rekonštrukcii kúpeľov v Dudinciach. Dostal rôzne diplomy za prácu, ale tiež odznaky PTP, z ktorých nemá radosť a nevníma ich ako ocenenie, lebo mu pripomínajú ťažké obdobie života.

Ladislav Lampert má 101 rokov a dnes je najstarší "čierny barón". Teda najstarší spomedzi posledných politických väzňov, ktorí prešli v 50. rokoch nedobrovoľne vojenskými tábormi nútených prác, kam ich komunistický režim poslal na prevýchovu ako nespoľahlivé politické živly.

Emil Tomáš Bartko, choreograf a pedagóg

Pribinov kríž II. triedy - za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti tanečného umenia

Na snímke choreograf a pedagóg Emil Tomáš Bartko (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Pribinov kríž II. triedy počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: Jaroslav Novák

Emil Tomáš Bartko sa narodil 21. júla 1945 v Košiciach. Navštevoval základnú umeleckú školu a postupne hudobné nástroje vymenil za tanec. Od roku 1960 tancoval vo folklórnom súbore Čarnica a po maturite na priemyslovke prešiel v Bratislave do Lúčnice. Popritom študoval na Slovenskej vysokej škole technickej (dnešná STU).

Vedúci umeleckého súboru Štefan Nosál ho podporoval v jeho záľube a Emil Tomáš Bartko prestúpil na Vysokú školu múzických umení. Štúdium ukončil v roku 1971 a na VŠMU potom pôsobil od roku 1980 ako pedagóg. Medzitým s pomocou svojho renomovaného tóra vyvíjal viacero tanečných iniciatív, dostal napríklad ponuku vytvoriť choreografiu Goralského tanca pre folklórny súbor Gymnik a tá na

prvom Československom festivale amatérskych folklórnych súborov v Poprade v roku 1971 získala Cenu za najlepšiu choreografiu.

V nasledujúcich desiatich rokoch vytvoril rovnaký počet rôznych choreografií, väčšinu z nich na prvej profesionálnej pozícii asistenta choreografa Lúčnice, kde stále aj tancoval celkovo 16 rokov do 1979. Tiež v rozmedzí rokov 1972 až 1974 pôsobil na poste dramaturga v Slovenskom ľudovom umeleckom kolektíve. V nasledujúcom období pôsobil odborne vo viacerých inštitúciách, bez priamej väzby na konkrétne tanečné teleso.

Významnou profesijnou etapou bolo jeho pôsobenie v Slovenskom národnom divadle, ako umelecký šéf Baletu SND (1989 – 1995), riaditeľ Baletu SND (1996, 1999 – 2006) a poradca riaditeľa Baletu SND (2006 – 2007). Pôsobil ako člen odborných porôt na celoštátnych baletných a choreografických súťažiach (1977 – 1995), Medzinárodnej baletnej súťaži vo Viedni (2004), celoslovenských prehliadkach a súťažiach folklórnych súborov. Ako dramaturg, scenárista či režisér participoval na rôznych festivaloch.

Na konte má 662 menných a 210 vecných hesiel slovenského a svetového tanečného umenia do slovníkov a encyklopédií. Aktívne reflektoval tanečné dianie na Slovensku aj prostredníctvom dvoch stoviek recenzií, kritik a komplexných hodnotení vybraných divadelných sezón pre denníky, týždenníky a časopisy.

Emil Tomáš Bartko pôsobil aj ako odborný pracovník oddelenia kultúry Magistrátu hlavného mesta SR Bratislava (1996 – 1998), zastával funkcie generálneho riaditeľa sekcie na Ministerstve kultúry SR (1998) a vedúceho úradu na MK SR (1999 – 2001).

Elena Zimová, charitatívne aktivity v meste Zvolen v OZ Srdce na dlani

Pribinov kríž III. triedy - za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti komunitnej charity.

Na snímke Elena Zimová (uprostred), ktorej prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Pribinov kríž III. triedy počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: Jaroslav Novák

Elena Zimová sa narodila 14. apríla 1938 vo Zvolene. Už viac ako 12 rokov ako dôchodkyňa vo svojom rodnom meste pomáha ľuďom v núdzi. Je to aktivita na báze dobrovoľnosti s mottom konania dobra namiesto nečinnosti. Začínala na evanjelickej fare vo Zvolene a postupne sa k nej pridalo niekoľko ďalších ľudí. Iniciatíva získala taký veľký rozmer, že pod jej vedením vzniklo občianske združenie Srdce na dlani pod Pustým Hradom, so samostatným bankovým účtom. Združenie vedie 87-ročná Elena Zimová a pomáhajú jej štyri priateľky, ktoré nazýva sestrami.

Všetky financie sú použité na nákup potravín pre ľudí v núdzi, predovšetkým ide o osamelých seniorov, samoživiteľky (samoživiteľov) a ľudí bez domova. V súčasnosti občianske združenie pôsobí v mestských priestoroch zvolenského centra a úzko spolupracuje aj s odborom sociálnych vecí a starostlivosti o rodinu.

Združenie pomáha aj so zbierkami šatstva a ďalších vecí ako obuv, hračky pre deti, funkčné prístroje do domácnosti, kočíky, posteľné potreby. Elena Zimová a jej kamarátky uverejňujú výzvy na sociálnych sieťach, napríklad keď ľudia nutne potrebujú veci ako deky, paplóny, vankúše, či jedálenský stôl. Do statusov pripájajú aj čísla na mobily, aby sa dalo operatívne koordinovať. Pomáhajú dokonca aj ľuďom v Košiciach či na Ukrajine.

Každý mesiac pripraví približne 430 balíčkov potravín a hygienických potrieb pre ľudí s nízkymi príjmami. Začínali dvakrát do týždňa, dnes to robia takmer každý deň. Za celý rok rozdadujú okolo 3,3 tony pomoci. Zaisťovanie základných potrieb pre najzraniteľnejších naberá špeciálny rozmer na Štedrý deň (24. 12.), keď sa varí kapustnica pre ľudí bez domova.

Organizujú aj zbierky šatstva na školách. Týmto spôsobom sa snažia viesť mladú generáciu k empatii voči ľuďom odkázaným na pomoc. Zvolenské združenie Srdce na dlani si prevzalo jedno z najvyšších mestských ocenení – Cenu primátora mesta za rok 2024.

Dušan Čaplovič, archeológ a historik, bývalý minister školstva, vedy výskumu a športu SR, bývalý poslanec Národnej rady SR

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, ako aj školstva

Dušan Čaplovič sa narodil 18. septembra 1946 v Bratislave. Archeológiu a historické vedy vyštudoval v roku 1969 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (na docenta sa v roku 2003 habilitoval na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre).

Po vyštudovaní pôsobil v rokoch 1969 – 1980 ako vedúci historického odboru vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach, 1980 – 1986 bol vedúci oddelenia Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied Nitra (pracovisko Košice). Jeho odborná cesta viedla ďalej cez pozíciu vedeckého tajomníka Archeologického ústavu SAV Nitra (1986 – 1990), ďalšie dva roky bol zástupca riaditeľa.

V roku 1992 ho zvolili za člena predsedníctva SAV Bratislava, pričom od roku 1995 do roku 2001 bol podpredsedom SAV. Okrem toho paralelne v rokoch 1992 až 1995 pôsobil v Rade vlády SR pre vedu a techniku a v období 1995 – 1998 bol členom kolégia ministerského rezortu kultúry.

Dušan Čaplovič sa aktívne venoval najmä výskumu stredoveku na východnom Slovensku. Intenzívne prepájal archeologický, historický i jazykovedný výskumný priestor. Realizoval mnohé terénne výskumy, z ktorých viaceré patria k najdôležitejším archeologickým odkryvom slovenskej archeológie, napríklad výskum feudálneho sídla, kostola a zaniknutej stredovekej dediny Svinica, jedinečné objavy na Hlavnom námestí v Košiciach, hradisko Zemplín alebo kartuziánsky kláštor v Červenom Kláštore.

Napísal viac ako 200 vedeckých štúdií a autorsky i spoluautorsky takmer dvadsať vedeckých monografií. Vykazoval intenzívnu publikačnú činnosť v domácich i zahraničných periodikách a zúčastnil sa na viacerých medzinárodných vedeckých podujatiach a prednáškach. Od roku 1994 externe prednášal na Filozofickej Fakulte UK v Bratislave.

Za poslanca Národnej rady SR ho prvýkrát zvolili po parlamentných voľbách v roku 2002. Mandát zastával aj v rokoch 2014 - 2016 a 2016 - 2020. V rokoch 2006 do 2010 bol v úrade podpredsedu vlády SR a v roku 2009 bol dočasne tri mesiace poverený aj riadením Ministerstva životného prostredia SR. Rezort školstva, vedy, výskumu a športu SR viedol v rokoch 2012 - 2014.

Dušan Čaplovič dostal za svoju vedeckovýskumnú činnosť viaceré ocenenia. Aktívne pôsobil v domácich a medzinárodných vedeckých spoločnostiach, komisiách a redakčných radách. Zomrel 6. marca 2025 v Bratislave.

Kornélia Wirschafterová, prežila štyri koncentračné tábory

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Kornélia Wirschafterová sa narodila 28. júna 1926 v Tornali do maďarskej rodiny židovského pôvodu. Spolu s bratom a rodičmi sa v roku 1938 presťahovali do Rimavskej Soboty. Fungovanie rodiny sa následne od základov zmenilo po Viedenskej arbitráži a vypuknutí druhej svetovej vojny. Život im začali komplikovať protizidovské zákony. Kornélia síce mohla ďalej navštevovať gymnázium, no jej príbuzní a celá židovská komunita stratili svoje základné ľudské práva.

Na jar 1944 im pribudla na rukáve kabáta žltá páska, neskôr žltá Dávidova hviezda. Kornéliinho otca odvedli do pracovného tábora a brat Zoltán narukoval do armády. Kornélia sa spolu s matkou ocitla v zbernom tábore, v gete v Rimavskej Sobote. Štvorizbový byt v centre mesta museli nedobrovoľne opustiť. Keď sa doň Kornélia chcela neskôr po vojne vrátiť, patrila už cudzím ľuďom.

Do života Kornélie Wirschafterovej sa najhoršie zapísali deportácie a transporty. Odvlečení boli najskôr do koncentračného a vyhladzovacieho tábora Auschwitz-Birkenau. Mladé dievča vzápätí prežilo útrapy ďalších troch koncentračných táborov Bergen-Belsen, Duderstadt a Terezín, prežilo však aj pochod smrti z Duderstadtu do Terezína.

Tábor v Terezíne oslobodila Červená armáda 8. mája 1945. Z dvoch tisícok Židov z Rimavskej Soboty, odvlečených počas 2. svetovej vojny do koncentračných táborov, sa vrátilo iba 150. Mladé dievča zažilo nepredstaviteľné traumy, bola svedkom smrti množstva nevinných obetí krutého nacizmu. Kornéliu Wirschafterovú však osud nezlomil, je aktívna členka tamojšej židovskej náboženskej obce.

Ivan Šramko, ekonóm

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti riadenia a správy štátu, financií a ekonomiky

Na snímke ekonóm Ivan Šramko (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh, počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: Jaroslav Novák

Ivan Šramko sa narodil 3. septembra 1957 v Bratislave. V roku 1980 ukončil štúdium na Fakulte riadenia Vysoké školy ekonomickej (dnes Ekonomická univerzita) v Bratislave. Do roku 1990 pracoval na Železničnom staviteľstve Bratislava a v akciovej spoločnosti AVEX, v oboch prípadoch vo vedúcich funkciách finančných útvarov týchto podnikov.

V rokoch 1990 až 1991 bol zástupcom riaditeľa spoločnosti VÚB ING, a. s. (banková poradenská spoločnosť). V rokoch 1991 až 1992 viedol pracovnú skupinu, ktorá v akciovej spoločnosti VÚB zakladala spoločnú firmu VÚB - Credit Lyonnais. V rokoch 1992 až 1998 bol generálnym riaditeľom Istrobanky, a. s., a zároveň podpredsedom a neskôr predsedom jej predstavenstva. V rokoch 1998 až 2002 bol členom vedenia Tatra banky, a. s., Bratislava a v rokoch 2000 – 2002 členom jej predstavenstva. Od 1999 do 2001 bol členom a od 2001 do januára 2002 predsedom dozornej rady Asociácie bánk Slovenskej republiky



Od 2002 do konca roka 2004 zastával post viceguvernéra Národnej banky Slovenska a od 1. januára 2005 zaujal funkciu guvernéra (do januára 2010). Bol pri zmene peňažnej jednotky zo slovenskej koruny na euro. Vstup Slovenska do Eurozóny bol hladký a nová platobná mena sa všeobecne pomerne rýchlo udomácnila.

Po ukončení pôsobenia v NBS ho v roku 2010 vymenovali za veľvyslanca Slovenskej republiky pri Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj. V roku 2012 sa stal predsedom Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, funkčné obdobie sa mu skončilo v roku 2019.

Svoje odborné vedomosti a pracovné skúsenosti uplatňoval, resp. uplatňuje na rôznych významných pozíciách ako člen generálnej rady Európskej centrálnej banky, guvernér v Medzinárodnom menovom fonde a alternát guvernéra v Európskej banke pre obnovu a rozvoj. Je tiež člen predstavenstva Slovensko-Rakúskej obchodnej komory a predsedu Správnej rady Ekonomickej Univerzity v Bratislave. Bol tiež členom dozornej rady Asociácie bánk, členom dozornej rady Vzájomnej životnej poisťovne a členom predstavenstva Slovenskej poisťovne.

Ivan Šramko dostal v roku 2008 ocenenie Krištáľové krídlo v kategórii hospodárstvo. Ešte v roku 2006 získal v Singapore ocenenie Guvernér centrálnej banky roka za strednú a východnú Európu od britského časopisu Emerging Markets.

Peter Kothaj, lekár-chirurg

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti chirurgie

Peter Kothaj sa narodil v roku 1951 v Bratislave. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského. V roku 2003 získal vedecko-pedagogickú hodnosť – profesor chirurgie.

Praxoval od roku 1977 na chirurgickom oddelení Nemocnice s poliklinikou v Brezne. Od roku 1979 pôsobil na chirurgii v banskobystrickej Rooseveltovej nemocnici. Dlhé roky bol prezidentom Slovenskej chirurgickej spoločnosti.

Väčšinu svojho profesijného života prežil vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Banskej Bystrici, na II. Chirurgickej klinike Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) Rooseveltovej nemocnice, o ktorej vznik sa v nemalej miere zaslúžil a od roku 1992 bol jej prednostom. Od roku 2004 bol aj vedúci jedinej Katedry gastroenterologickej chirurgie na Slovensku, patriacej tiež k Lekárskej fakulte SZU.

Pod jeho vedením sa z kliniky stalo špičkové pracovisko s komplexnou škálou chirurgických výkonov ako i špecifických výkonov, ktoré sa v iných nemocniciach na Slovensku nevykonávali. Nemocnica sa stala priekopníčkou v zavádzaní laparoskopických operácií na Slovensku. On sám stál pri prvej transplantácii pečene a prvej chirurgickej roboticky asistovanej operácii v rámci SR.

Peter Kothaj sa o históriu chirurgie na Slovensku a tiež históriu samotnej Rooseveltovej nemocnice zaujímal mimoriadne intenzívne. Vďaka nemu je zaznamenaná v publikácii z roku 2001 "100 rokov Nemocnice F. D. Roosevelta". Rozhodujúcou mierou sa zaslúžil aj o to, že banskobystrickej nemocnici vrátili v roku 1991 názov z povojnových rokov.

Profesor Kothaj vydal 204 publikácií, z monografií napríklad Chirurgická liečba rakoviny pankreasu (1996), Momenty z dejín slovenskej chirurgie (1999), Operácie na pečeni (2006).

Bol členom viacerých profesijných domácich i zahraničných spoločností a nositeľom Zlatej medaily Slovenskej lekárskej spoločnosti za zásluhy o rozvoj medicíny na Slovensku. V roku 2012 mu Česká chirurgická spoločnosť udelila Petřivalovu cenu za rozvoj chirurgie.

Peter Kothaj zomrel po ťažkej chorobe 25. apríla 2017. V roku 2018 významnému banskobystrickému chirurgovi udelili in memoriam ministerskú Cenu za celoživotné zásluhy v oblasti vedy a techniky.

Juraj Payer, lekár a dekan Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky

Na snímke lekár, dekan Lekárskej fakulty Univerzity Komenského (UK) v Bratislave Juraj Payer (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy.

Foto: Jaroslav Novák

Juraj Payer sa narodil 13. marca 1958 v Bratislave. V roku 1983 vyštudoval Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave (LF UK), odbor všeobecné lekárstvo. V roku 1986 atestoval z internej medicíny a o štyri roky neskôr z endokrinológie. V roku 1997 získal atestáciu 2. stupňa z internej medicíny. Medzitým v roku 1994 obhájil titul kandidáta vied a v roku 1997 sa habilitoval za docenta vnútorného lekárstva. V roku 2002 sa stal profesorom vnútorného lekárstva na LF UK.

Juraj Payer sa vypracoval na medzinárodne uznávaného odborníka na osteoporózu a stal sa aj prednostom V. internej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a Univerzitnej nemocnice v bratislavskom Ružinove. Od roku 2023 je vo funkcii dekana Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Vo svojej vedecko-výskumnej práci sa zameriava najmä na metabolické ochorenia kostí a ich vzťah k endokrinným ochoreniam.

Jeho publikačná činnosť vykazuje takmer tri tisíce textov a citácií v domácej i zahraničnej tlači. Napísal sám i v spoluautorstve viacero kníh a je autor i editor prvej slovenskej monografie o osteoporóze. Dostal prémie Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2012 v kategórii biologické a lekárske vedy, i v kategórii slovníková a encyklopedická literatúra.

Juraj Payer je prezident Spoločnosti pre osteoporózu a metabolické ochorenia kostí a tiež hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre endokrinológiu. Významne sa angažuje v rozvoji modernej diagnostiky a liečby interných chorôb. Ako člen kategorizačnej a katalogizačnej komisie na Ministerstve zdravotníctva SR sa aktívne podieľa na tvorbe liekovej politiky. Do roku 2023 bol predsedom Akreditačnej komisie MZ SR, čím výrazne ovplyvňoval ďalšie vzdelávanie lekárov a iných zdravotníckych pracovníkov na Slovensku. Od roku 2020 je predsedom komisie MZ SR a odborným garantom pre Štandardné diagnostické a terapeutické postupy a Postupy pre výkon prevencie MZ SR.

V roku 2014 mu Royal College of Physician v Londýne udelil čestný titul FRCP. V roku 2023 mu udelili ocenenie Krištáľové krídlo v kategórii Medicína a veda. Od 1. januára 2026 prevzal aj funkciu prezidenta Slovenskej lekárskej spoločnosti po dôvere od delegátov volebného zjazdu.

Branislav Maukš, dizajnér automobilov

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti automobilového dizajnu

Na snímke dizajnér automobilov Branislav Maukš (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh, počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: Jaroslav Novák

Branislav Maukš sa narodil 29. októbra 1978. Vyštudoval v Bratislave na Katedre dizajnu Vysokej školy výtvarných umení. Po dosiahnutí bakalárskeho vzdelania prestúpil na prestížnu univerzitu v nemeckom Pforzheime. Od tohto momentu svoju pozornosť upriamil predovšetkým na navrhovanie modelov áut.

Pre Ford vytvoril interiér modelu Focus a B-MAX. Práve tu si ho všimli manažéri z Turína, mekky automobilového dizajnu, a ponúkli mu prácu v ich tíme. Pôsobil tak v špičkovom dizajnérskom štúdiu, v známej karosárni Pininfarina. Pracoval priamo na modeloch Ferrari predstavených v roku 2007.

Branislav Maukš stihol za rok navrhnuť aj dva kusy Ferrari, keďže sa vyskytovali objednávky na modely prispôbené individuálnym potrebám prestížnych klientov. Unikát vytvorený na mieru bolo napríklad zlaté Ferrari P540 Superfast pre klienta, ktorý je vášnivý zberateľ áut tejto značky a má ich niekoľko desiatok.

Nové výzvy našiel v Mladej Boleslavi, kde dizajnérske štúdiá disponovali klientmi ako Bentley, Audi či Porsche. Vypracoval sa na šéfdizajnéra a riaditeľa Inovačného centra Aufeer Designu, spoločnosti z portfólia Matador Group.

Branislav Maukš navrhol aj prvé slovenské vodíkové auto, ktoré predstavili v slovenskom pavilóne na Expo 2020 v Dubaji. MH2 je elegantný, aerodynamický športový automobil, ktorý neprodukuje žiadne škodlivé emisie. Konceptuálne vozidlo sa vyznačuje jedinečným, funkčným dizajnom, ako aj najmodernejšími technológiami a materiálmi a odráža inovačný potenciál krajiny.

V roku 2019 si Branislav Maukš prevzal Cenu Identifikačný kód Slovenska. Ocenenie pod záštitou Európskej akadémie vied a umení dostal ako jeden z nositeľov výnimočných objavov, ktoré vytvorili podmienky pre ďalší rozvoj ľudstva a tvoria svetové kultúrne dedičstvo.

Ján Tkáč, vedec

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti nanobiotechnológií, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Ján Tkáč sa narodil 10. mája 1972 v Poprade. Inžinierske a doktorandské štúdiá v odbore biotechnológia absolvoval na Fakulte Chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave. Postdoktorandské štúdiá realizoval na Chemickom ústave Slovenskej akadémie vied a na prestížnych zahraničných univerzitách vo Švédsku (Linköping a Lund) i na anglickom Oxforde.



V roku 2011 dosiahol hodnosť doktor vied a v roku 2013 sa stal vedúcim oddelenia glykobiotechnológie Chemického ústavu Slovenskej akadémie vied (SAV). Bol predsedom jeho vedeckej rady a garantom v odbore Biotechnológia a členom vedeckých a akreditačných komisií. Vo svojom výskume sa venuje problematike biopalivových článkov, využitia nanomateriálov v glykomike a biomedicíne, identifikácii nových biomarkerov rôznych ochorení (napr. rakovina, reumatoidná artritída, systémová skleróza). Je autor a spoluautor takmer dvoch stoviek publikácií s počtom citácií vyše 7700. Publikoval 1 PCT patentovú žiadosť, ktorá je nacionalizovaná vo viac ako 7 krajinách vrátane EÚ a USA.

V rokoch 2013 – 2017 bol zodpovedným riešiteľom prestížneho ERC grantu. V roku 2017 založil spoločne so svojim bývalým študentom start-up Glycanostics. V rokoch 2018 – 2020 bol zodpovedným riešiteľom ERC Proof of Concept grantu a je riešiteľom alebo spoluriešiteľom ďalších medzinárodných a domácich projektov.

Ján Tkáč dostal množstvo ocenení. Ocenenie ministra školstva "Malá medaila Samuela Mikovíniho" za medzinárodnú vedeckú spoluprácu (2014), cenu Vedec roka 2015, cenu za vedu a techniku v kategórii „Vedecko-technický tím roka“ (2018). Ocenenie Člen špičkového tímu SAV získal niekoľkokrát.

Viacrát získal cenu za Glycanostic (Medzinárodná súťaž podnikateľských plánov Vodafone, Future Now – top 6 startup awards, Accace Life Accelerator winner a iné). V rokoch 2003 - 2006 bol zodpovedný riešiteľ prestížneho štipendia Individual Marie Curie Fellowship na univerzite v Lunde. V roku 2006 bol členom víťazného tímu celosvetovej súťaže podnikateľských zámerov Nanochallenge.

Jozef Vengloš, bývalý futbalista a tréner

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Na snímke syn Juraj Vengloš, ktorý prebral z rúk prezidenta SR Petra Pellegriniho (nie je na snímke) štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh, in memoriam za futbalistu a trénera Jozefa Vengloša počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Foto: Jaroslav Novák

Jozef Vengloš sa narodil 18. februára 1936 v Ružomberku. Jeho život je spätý so Slovanom Bratislava, s klubom ešte ako hráč a kapitán získal v roku 1955 titul majstra Československa.

S trénerskou kariérou začal v roku 1966 v Austrálii, ako kouč FC Sydney Prague (1967 – 1969) sa stal víťazom Austrálskeho pohára, i víťazom austrálskej ligy. Neskôr sa stal aj trénerom austrálskej reprezentácie.

Po návrate viedol VSS Košice (1969-1971), súčasne bol aj trénerom reprezentácie do 23 rokov, s ktorou získal tiež titul na ME tejto kategórie. V rokoch 1973 až 1976 viedol Slovana Bratislava, s ktorým sa stal dvakrát majstrom Československa a vyhral aj Československý pohár.

Vo federálnej reprezentácii patrila Jozef Vengloš k hlavným strojcom zlatého úspechu na majstrovstvách Európy 1976 v Belehrade. Z asistenta trénera sa vypracoval na šéftrenera a získal s mužstvom bronz na ME 1980 a piate miesto na MS 1990.

Presadil sa aj na medzinárodnej klubovej úrovni. V roku 1983 sa stal trénerom Sportingu Lisabon. V roku 1990 sa v birminghamskej Aston Villa navždy zapísal do histórie ako prvý nebritský šéftrener klubu v najvyššej súťaži "kolískový futbal". Pracoval aj vo Fenerbahce Istanbul, neskôr trénoval Omán, Celtic Glasgow, v ktorom dostal prezývku Dr. Jo a do ktorého pritiahol Ľubomíra Moravčíka. V roku 1993 sa stal prvým trénerom reprezentácie samostatného Slovenska. Viedol ju od 6. apríla 1993 do 15. júna 1995 s bilanciou 16 zápasov - 5 výhier, 4 remízy a 7 prehier.

Do roku 2013 pôsobil ako šéf Aliancie európskych futbalových trénerov a pravidelne prednášal o futbale v 120 krajinách. Bol predsedom komisie UEFA pre technický pokrok, technickým poradcom FIFA, okrem iného poradcom prezidenta SR. Má na konte viaceré vyznamenania od FIFA a UEFA, v roku 2001 sa stal aj laureátom ceny Krištáľové krídlo v kategórii šport. Vyhlásili ho aj za trénera 20. storočia na Slovensku.

Jozef Vengloš zomrel 26. januára 2021 vo veku 84 rokov.

Daniel Lehotský, účastník SNP

Rad Ľudovíta Štúra III. triedy, vojenský druh - za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky

Daniel Lehotský sa narodil v decembri 1920 v Hybe.



V roku 1943 unikol zo zašľovacej divízie v Bielorusku a v septembri 1944 narukoval do povstaleckej armády. Po potlačení Slovenského národného povstania sa pridá v Poprade k 1. Československému armádnemu zboru Ľudvíka Svobodu. Piekol chlieb v poľnej pekárni pre tých, ktorí bojovali v prvej línii.

Zúčastnil sa na oslobodzovacích bojoch o Dovalovo, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Vrútky, Strečno, Žilinu a Vsetín. Ukončenie vojny slávil so svojou jednotkou na Morave a následne v Prahe. V oslobodenej Prahe zostal až do 15. novembra 1945. Po vojne sa vrátil do rodnej obce Hybe, kde hospodáril.

V Hybiach so svojou manželkou prežili takmer celý svoj vzťah, v roku 2017 sa po jej úraze presťahovali do Bratislavy k dcére. Dnes tam žijú spolu v Domove seniorov.

Za účasť v SNP a oslobodzovaní Československa ho ocenili viacerými vyznamenaniami, na čele s pamätnou medailou k 80. výročiu SNP. Viani mu udelili medailu Za zásluhy a rozvoj spoločnosti v oblasti obrany a bezpečnosti Slovenskej republiky. Daniel Lehotský sa pred Vianocami dožil 105 rokov a je najstarší slovenský vojnový veterán.

Denisa Nikodemová, vedkyňa a pedagogička

Pribinov kríž I. triedy za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti verejného zdravotníctva

Denisa Nikodemová sa narodila 28. januára 1936 v Spišskej Novej Vsi. Jej židovská rodina Rosenthalovcov mala obchod a veľký dom, kde sa stretávalo celé široké príbuzenstvo, ale radostné detstvo zažila iba v útlom veku.

Z jej najbližšej rodiny neprežilo holokaust 42 ľudí. Malá Denisa so sestrou a rodičmi prežila 21 mesiacov ukrývajú sa v horách, potom sa ich cesty tragicky rozišli. Otca odviekli do koncentračného tábora, matku do väznice, kde ju neskôr zavraždili. Vďaka obetavosti a odvahe spriatelenej pani zo Spišskej Novej Vsi sa sestry zachránili a po vojne sa znovu stretli s otcom, ktorý prežil hrôzy tábora smrti. Na ťaživé roky nadviazala neskôr štúdiom experimentálnej fyziky na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

Od roku 1960 pracovala na Odbore hygieny žiarenia Ústavu preventívnej a klinickej medicíny v Bratislave. V rokoch 1985 - 1988 pôsobila ako hlavný odborník ministerstva zdravotníctva pre odbor hygieny žiarenia. V období 1975 - 1989 pracovala na problémoch ochrany pred žiarením v spolupráci s SÚJV Dubna. V rokoch 1986 až 1992 pôsobila ako poradca hlavného hygienika SR v otázkach ochrany pred ionizujúcim žiarením a likvidácie dôsledkov černoobylskej radiačnej havárie.

Od roku 1989 sa venovala expozícii radónu v bytoch a zúčastňovala sa na príprave Národného cyklotrónového centra SR. V spojení Výskumného Ústavu Preventívneho Lekárstva vykonávala v rokoch 1991 až 2003 funkciu vedúcej Oddelenia radiačnej hygieny. V roku 2004 sa stala docentkou v odbore verejné zdravotníctvo.

Denisa Nikodemová má členstvo v mnohých komisiách, národných inštitúciách, participuje na medzinárodných projektoch a za svoju prácu získala množstvo ocenení. V rokoch 2000 až 2015 bola zástupcom Slovenska v Európskej Asociácii pre výskum v dozimetrii. V rokoch 2011 - 2019 sa zúčastňovala na aktivitách Medzinárodnej Asociácie pre radiačnú ochranu. Za svoju profesijnú činnosť dostala Zlatú medailu Slovenskej lekárskej Spoločnosti, Zlatú ihlu – vyznamenanie rakúskej spoločnosti pre ochranu pred žiarením za dlhoročnú rakúsko-slovenskú spoluprácu a Zlatú medailu Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) v Bratislave pri príležitosti 60. výročia jej založenia. Na SZU vyučovala a škóli aj v úctyhodnom veku a na konci januára oslávi 90 rokov.

Roman Lazík, baletný majster a pedagóg

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh - za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti baletného umenia

Na snímke baletný majster, pedagóg Roman Lazík (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra II. triedy.

Foto: Jaroslav Novák

Roman Lazík sa narodil 31. marca 1978 v Bratislave. Študoval na Tanečnom konzervatóriu Evy Jaczovej. Počas štúdia sa úspešne zúčastnil na viacerých medzinárodných baletných súťažiach. V roku 1994 sa stal finalistom v medzinárodnej baletnej súťaži v Paríži a vzápätí zvíťazil v československej tanečnej súťaži v Brne.

Počas absolventského ročníka v roku 1995/96 ho angažovali ako sólistu Baletu Slovenského národného divadla. V tom čase ako prvý slovenský tanečník získal medailu na prestížnej baletnej súťaži International Ballet Competition v New Yorku. Dostal cenu Philip Morris Ballet Flower Award za najvýraznejší talent v roku 1996 a o rok neskôr ho vyznamenali ocenením pre najlepšieho tanečného umelca na Slovensku.

Následne Roman Lazík pôsobil v zahraničí, napríklad v JAR, Izraeli, ale aj v Bavorskom štátnom baletе v Mníchove, kde sa stal v roku 2003 prvým sólistom. Na scéne Viedenskej štátnej opery debutoval v októbri 2007 ako Romeo v baletе Romeo a Júlia. V roku 2010 ho vymenovali za prvého sólistu Viedenského štátneho baletu a vytvoril tam spolu s primabalerínou Ninou Polákovou prominentný tanečný pár.

V priebehu tanečnej kariéry sa vyprofiloval ako „danseur noble“ interpretáciami najdôležitejších rolí klasického repertoáru. Stvárnil aj princa Siegfrieda v Labuťom jazere. Mnohé z postáv naštudoval v niekoľkých verziách od uznávaných choreografov ako Marius Petipa, Rudolf Nurejev, Patrice Bart, Vladimir Malachov, Ray Barra, Paul Chalmer či Pierre Lacotte. Nechýbajú ani mnohé sólové party v známych baletoch.

Osobitnú kapitolu tanečného repertoáru Romana Lazíka tvoria neoklasické party v dejových baletoch, kde rozvíja charakter hlavných hrdinov, akými sú napr. Romeo, alebo Eugen Onegin v rovnomennom baletе. Počas svojej kariéry tancoval na najprestížnejších baletných scénach sveta ako Bolšoj Teatr v Moskve, Semperoper v Drážďanoch, alebo divadlá v Paríži, Tokiu, Toronte, Berlíne, Hamburgu, či Lipsku.

Po ukončení úspešnej medzinárodnej tanečnej kariéry dlhoročného prvého sólistu sa Roman Lazík etabluje ako hosťujúci baletný majster, zdieľajúc svoje bohaté odborné znalosti a interpretačné skúsenosti. Je laureát viacerých ocenení na medzinárodných súťažiach i ceny Literárneho fondu SR.

Jozef Živčák, dekan Strojníckej fakulty Technickej univerzity v Košiciach

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh - za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti biomedicínskeho inžinierstva, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Na snímke dekan Strojníckej fakulty Technickej univerzity v Košiciach Jozef Živčák (vpravo), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy.

Foto: Jaroslav Novák

Jozef Živčák sa narodil 3. mája 1958 v Šarišskom Čiernom. V roku 1982 vyštudoval na Strojníckej fakulte Vysokej školy technickej v Košiciach. Ako strojní inžinier potom postupne získal vedecké tituly v odbore technická kybernetika a v roku 1996 v odbore prístrojová, regulačná a automatizačná technika. Svoju vedeckú kvalifikáciu rozvíjal v odboroch biomedicínske inžinierstvo a biomechanika, vlni v decembri získal titul Dr.h.c.

Pôsobil vo funkcii vedúceho Katedry biomedicínskeho inžinierstva a merania na Strojníckej fakulte Technickej univerzity v Košiciach a stal sa jej dekanom. Bol riaditeľom Ústavu špeciálnych inžinierskych procesológií. Taktiež je garant biomedicínskeho inžinierstva, profilovo sa zaoberá biomechanikou človeka, biomateriálmi a procesmi aditívnej výroby implantátov.

Jozef Živčák je riešiteľ niekoľkých desiatok grantových projektov, ktorých výstupmi boli konkrétne aplikácie a implementácie pre ďalšiu vedeckú činnosť a prax. V roku 2015 sa stal lídrom špičkového tímu v oblasti výskumu č. 17 – Inžinierstvo a technológie. Medzi najdôležitejšie patria implantáty šité na mieru, ktoré boli a sú predmetom výskumnej činnosti, ako aj špičkové laboratória pre oblasť merania a aditívnych výrobných technológií. Výsledky svojej vedeckej činnosti publikoval v renomovaných časopisoch, monografiách, vo vysokoškolských učebniciach, v skriptách a prezentoval ich na domácich i svetových kongresoch.

Pôsobí vo viacerých redakčných a vedeckých radách doma aj v zahraničí. Dve funkčné obdobia bol predsedom grantovej agentúry KEGA Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Ministerstvo mu v roku 2017 udelilo Ceny za vedu a techniku.

Jozefa Živčáka za výsledky jeho výskumu a ich implementáciu do praxe vyznamenal viacerými ďalšími cenami, napríklad Veľkou medailou Samuela Mikovíniho 2013 a Národnou cenou za kvalitu 2015. V roku 2022 si na Týždni vedy a techniky prevzal ocenenie za prepájanie technického vzdelávania a popularizácie vedy, návrh a realizáciu inovatívnych formátov popularizačných podujatí a tvorbu koncepcie a návrh exponátov na svetovú výstavu EXPO 2020 v Dubaji.

Autor: 24hod.sk - 24 hodín s.r.o. - WebSys s.r.o.

Štátne vyznamenania: 22 osobností, ktoré vyznamenal prezident Pellegrini

10. 1. 2026, 23:25, Zdroj: spravy.pravda.sk, Vydavateľ: OUR MEDIA SR a. s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 108 403 GRP: 2,41 OTS: 0,02 AVE: 947 EUR

Štátne vyznamenania: 22 osobností, ktoré vyznamenal prezident Pellegrini

Prezident SR Peter Pellegrini udelil v sobotu štátne vyznamenania 22 osobnostiam spoločenského, vedeckého, kultúrneho aj športového života, z toho štyrom in memoriam.

Foto: TASR, Jaroslav Novák

Na snímke Ladislav Lampert (uprostred), ktorému prezident SR Peter Pellegrini (vľavo) udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh, za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu počas udeľovania najvyšších štátnych vyznamenaní pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v Bratislave 10. januára 2026.

Mária Reháková, vydavateľka

Pribinov kríž II. triedy – za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky

Mária Reháková sa narodila 20. septembra 1952 v Banskej Bystrici. Vzdelanie dosiahla na Vysoké škole ekonomickej (dnešná Ekonomická univerzita) v Bratislave. Po skončení štúdia pracovala v rokoch 1976 – 1989 pre DPZO Intercoop Bratislava. Do mediálneho prostredia sa dostala prostredníctvom propagácie kultúrnych podujatí, ktoré na Slovensku po roku 1989 organizovala ako jedna z prvých.

V roku 1993 založila agentúru Promotion a na Slovensko priniesla úspešné muzikály Dracula, Pomáda, Johanka z Arcu, Excalibur či Galileo Galilei. Stála aj za realizáciou Zlatého koncertu, známeho podujatia, v rámci ktorého sa od roku 2003 na jednom pódii predstavili viaceré slovenské a české hviezdy populárnej hudby.

Od roku 2005 stojí na čele slovenského vydavateľstva STAR production, s.r.o., ktoré má vo svojom portfóliu najstarší slovenský týždenník Slovenka, ale aj mesačníky Praktická Slovenka, Slovenka – Zdravie rodiny, Metropola, štvrtročníky TOP Cars a VOLVO magazín. V rámci online prevádzkuje portál ŽenskýWeb.sk a stránky Metropola-Online.sk či Slovenka.sk.

Mária Reháková pripravuje významné celoslovenské projekty s dlhoročnou tradíciou. Od roku 2003 organizuje projekt Bratislavské módné dni. V roku 2007 spustila celoslovenskú anketu Slovenka roka s dôrazom na zviditeľňovanie úspešných žien na Slovensku. Za projektom Veľvyslanectvo mladých, ktorý prezentuje študentov stredných a vysokých škôl v zahraničí, stojí od roku 2009.

V roku 2011 založila VIP club SLOVENKA a v roku 2018 vytvorila tradíciu podujatia známeho ako Slovenský deň kroja, ktorého hlavnou myšlienkou je zachovať tradície po predkoch. V minulom roku sa konal jeho ôsmy ročník a vyšla aj reprezentačná publikácia Slovenský deň kroja, ktorá mapuje predchádzajúcich sedem ročníkov rovnomeného podujatia konajúceho sa v Banskej Bystrici. Publikácia čitateľom prináša aj prehľad o niektorých folklórnych skupinách a súboroch na Slovensku.

Mária Reháková je laureátka Identifikačného kódu Slovenska z roku 2018. Ocenenie pod záštitou Európskej akadémie vied a umení dostala ako jedna z nositeľiek výnimočných objavov, ktoré vytvorili podmienky pre ďalší rozvoj ľudstva a tvoria svetové kultúrne dedičstvo.

Pavel Babka, zakladateľ a riaditeľ Galérie Babka Kovačica v Srbsku

Rad Bieleho dvojkríža III. triedy, občiansky druh – za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Pavel Babka sa narodil 13. mája 1955 v Kovačici, ktorá sa stala centrom slovenského insitného umenia v Srbsku. Od detstva bol obklopený pestrými obrazmi a inšpirujúcimi príbehmi každodenného života na dedine.

V roku 1991 založil v Kovačici Galériu Babka s cieľom pozdvihnúť kovačické insitné výtvarné umenie na najvyššiu úroveň. Galéria sa stala nielen miestom, kde sa stretáva umenie s tradíciou, ale aj symbolom kultúrneho dedičstva Slovákov v Srbsku. Vďaka jeho vytrvalej iniciatíve sa kovačická insita dostala do povedomia svetovej verejnosti.

Babka vo svojej galérii zorganizoval desiatky výstav, na ktorých privítal mnohé významné osobnosti kultúrneho, spoločenského a politického života z celého sveta. Vďaka nemu mali insitní umelci z Kovačice možnosť prezentovať svoju tvorbu v galériách v New Yorku, Paríži, Londýne, Viedni, Moskve či Tokiu.

Jedným z vrcholov jeho pôsobenia bola výstava insitného umenia v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku. So svojím projektom navštívil tri kontinenty a takmer 30 krajín. V roku 2011 Galéria Babka predstavila prvú multimediálnu Encyklopédiu slovenského insitného umenia v Srbsku. Kovačické insitné výtvarné umenie propaguje aj svojimi známymi kalendármi, pričom jeden vydal aj v spolupráci so Slovenským centrom PEN.

Napísal aj dvanásť publikácií venovaných kovačickej insite. Medzi najznámejšie patria monografie Zuzany Chalupovej a Martina Jonáša, ale aj Encyklopédia slovenského insitného umenia v Srbsku alebo Katalóg 63 slovenských insitných maliarov zo Srbska.

Inicioval a dlhé roky organizoval Medzinárodný deň materinského jazyka pod záštitou UNESCO. V roku 2012 stál za iniciatívou zápisu slovenského insitného maliarstva do Národného registra nehmotného kultúrneho dedičstva Srbska. Rovnako bol hlavným iniciátorom návrhu na zápis kovačického insitného maliarstva do Zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO v roku 2024.

Za svoju prácu získal viacero ocenení. Medzi najprestížnejšie patrí Cena ministerky kultúry Slovenskej republiky v oblasti profesionálneho umenia za rok 2019.

Ján Repta, partizánsky veliteľ

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, vojenský druh – in memoriam za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky

Ján Repta sa narodil 8. septembra 1914 v Brezovej (dnes Brezová pod Bradlom). Prvá svetová vojna a hospodárska kríza výrazne ovplyvnili zdravie a sociálny status jeho rodiny, mal ťažké detstvo, ale dostalo sa mu výchovy v pokrokovom duchu. Národnostné napätia medzivojnového obdobia formovali jeho postoje a neskorší odpor voči autoritárskym režimom.

Druhá svetová vojna ho zasiahla a rozhodol sa zapojiť do protifašistického odboja. Po vypuknutí Slovenského národného povstania v auguste 1944 sa aktívne zapojil do partizánskeho hnutia a stal sa veliteľom partizánskej jednotky pôsobiacej najmä v horských oblastiach stredného Slovenska. Oddiel pod jeho vedením vykonával diverzné akcie proti nemeckým okupačným silám a kolaboračným zložkám, podieľal sa na sabotáži dopravnej infraštruktúry a zabezpečoval spojenie medzi jednotlivými povstaleckými skupinami.

Nemci za jeho dolapenie ponúkali odmenu 150.000 korún. Postrelili ho 6. apríla 1945 v boji pri Košariskách, ale prežil a po vojenskom potlačení SNP pokračoval v partizánskom boji aj počas zimných mesiacov, keď jednotky čelili tvrdým represáliám, nedostatku zásob a neustálemu prenasledovaniu.

Po oslobodení sa Ján Repta stal jedným zo symbolov ozbrojeného odporu proti nacizmu a stal sa súčasťou povojnovej pamäťovej politiky, ktorá zdôrazňovala význam partizánskeho boja v zápase proti fašizmu. Zároveň však jeho meno, podobne ako mená viacerých partizánskych veliteľov, podliehalo ideologickým interpretáciám v období komunistického režimu, keďže po zmenách v roku 1948 i nespravodlivom odsúdení a poprave Viliama Žingora sa stiahol z politického života. Absolvoval hutnícku priemyslovku v Bohumíne a pracoval do dôchodku v podniku Kovové tkaniny.

Pri príležitosti osláv SNP v roku 2007 ho povýšili in memoriam do vojenskej hodnosti plukovníka. Ján Repta zomrel 13. januára 1999, pochovaný je v rodnej Brezovej pod Bradlom. Pamätník venovaný partizánom, ktorým velil, odhalili v meste 21. augusta 2004 v parku na Vajanského ulici.

Vincent Polakovič, galerista, riaditeľ múzea DANUBIANA

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti umenia, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Vincent Polakovič sa narodil 19. novembra 1958 v Poprade. Po ukončení štúdiá na Právnickej fakulte **UPJŠ** v Košiciach v roku 1982 pracoval v štátnej službe na Okresnej prokuratúre v Poprade. V rokoch 1991 – 2003 bol advokátom.

V roku 1990 uskutočnil cestu po stopách Vincenta van Gogha, počas ktorej navštívil všetky miesta, kde slávny holandský umelec žil a tvoril. Inšpirovaný postavil a 9. septembra 1993 otvoril Žltý dom Vincenta van Gogha v Poprade, v ktorom zorganizoval viacero výstav slovenských a zahraničných výtvarných umelcov.

V roku 1994 sa v Holandsku zoznámil s Gerardom Meulensteenom, s ktorým v roku 1999 začal v Čunove v Bratislave stavať prvé súkromné múzeum moderného umenia na Slovensku, slávnostne ho otvorili 9. septembra 2000. Činnosť galérie Žltý dom v Poprade kontinuálne pokračovala v novej inštitúcii pod názvom Danubiana Meulenstein Art Museum. Od otvorenia je jej riaditeľom a za realizáciu projektu mu v roku 2000 udelili Cenu ministra kultúry SR.

Zakladateľ Danubiany v nej (spolu)zorganizoval vyše 250 výstav. Postupne v múzeu predstavil tvorbu vyše tisícky domácich a zahraničných výtvarných umelcov z viac ako štyridsiatich krajín sveta. Výstavy, ktoré organizoval na Slovensku a v zahraničí, videlo už viac ako milión návštevníkov. V súčasnosti okrem riadenia múzea a vydávania kníh o výtvarných umelcoch pripravuje spoločne so správnou radou neziskovej organizácie DANUBIANA ďalšiu časť dostavby múzea o pavilón kreatívneho umenia a Dunajský pavilón venovaný rieke Dunaj.

Vincentovi Polakovičovi v roku 2014 udelil prezident Rakúskej republiky Heinz Fischer najvyššie rakúske štátne vyznamenanie Rakúsky čestný kríž za vedu a umenie za propagáciu rakúskeho umenia na Slovensku. V roku 2019 ho holandský kráľ Viliam-Alexander vymenoval za rytiera Rádu Oranje-Nassau, čo je kráľovské ocenenie, udeľované za dlhoročnú mimoriadnu službu spoločnosti, štátu, resp. kráľovskému rodu.

V roku 2024 dostal Vincent Polakovič cenu Krištáľové krídlo v kategórii výtvarného umenia za vybudovanie inštitúcie predstavujúcej vrchol súčasného výtvarného umenia a slúžiacej ako most medzi slovenským a svetovým umením.

Jozef Sabovčík, krasokorčuliar

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Jozef Sabovčík sa narodil 4. decembra 1963 v Bratislave. S krasokorčuľovaním začal ako šesťročný a rástol v starostlivosti špičkových tréneriek Hildy Múdrej, Ľudmily Lojkovičovej a Agnesy Búřilovej.

Svoj talent rozvinul do množstva medzinárodných úspechov, získal šesť domácich titulov a predovšetkým historickú medailu zo zimnej olympiády, dva tituly majstra a jeden vicemajstra Európy. Jozef Sabovčík je tretí slovenský krasokorčuľiar, ktorý získal olympijskú medailu. Ziskom bronzu zo sarajevských hier 1984 sa zaradil hneď za legendy, zlatého Ondreja Nepelu (1972) a strieborného Karola Divína (1960). V roku 1985 vyhral tiež prestížne zámorské podujatia Americkú a Kanadskú korčuľu.

Ako prvému na svete sa mu podaril na medzinárodnej súťaži štvoritý skok. Do histórie svetového krasokorčuľovania sa odpichnutým rittbergerom z ME 31. januára 1986 v Kodani nezapísal, hoci bezprostredne po súťaži jeho rekord uznali. Medzinárodná krasokorčuľarska únia po následnom skúmaní o niekoľko dní deklarovala, že tento vtedy priam mýtický prvok neabsolvoval dostatočne čisto, ako problém označili výjazd, resp. jemný dotyk ľadu druhou nohou pri doskoku. Primát tak podľa tabuliek patrí Kanadčanovi Kurtovi Browningovi, ale československý reprezentant realizoval štvoritý skok (bez pádu) fakticky ako prvý o dva roky skôr, na čo často poukazovali experti a dokonca aj súper.

Športovú amatérsku kariéru Jozefa Sabovčíka sprevádzali aj mnohé zranenia. V roku 1986 sa podrobil náročnej operácii kolena, po ktorej bol nútený ukončiť aktívnu činnosť. V Kanade začal znovu trénovať a ako prvý na svete sa naučil skákať salto dozadu s dopadom na jednu nohu. Už ako profesionálny krasokorčuľiar do roku 2013 vystupoval na mnohých exhibíciách.

Počas otváracieho ceremoniálu ZOH v Salt Lake City v roku 2002 si Jozef Sabovčík vyslúžil celosvetovú pozornosť, keď v pohybovej kreácii stvárnil v jednej z hlavných úloh programu oheň. Pôsobil tiež ako atašé slovenskej olympijskej výpravy.

V roku 2011 sa rozhodol hľadať svojich pokračovateľov aj na Slovensku. V spolupráci s občianskym združením (OZ) Jumping Joe, ktoré nesie názov jeho prezývky, pripravil otvorenie kurzov krasokorčuľovania pre malé deti. V roku 2003 mu udelili ocenenie Bronzové kruhy Slovenského olympijského výboru (SOV), dnes už Slovenského olympijského a športového výboru (SOŠV).

Eva Umlauf, lekárka a spisovateľka

Rad Ľudovíta Štúra III. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Eva Umlauf sa narodila v roku 1942 v židovskej rodine v slovenskom pracovnom tábore v Novákoch, odkiaľ ju deportovali do Auschwitzu koncom októbra 1944 spolu s jej otcom a matkou vo štvrtom mesiaci tehotenstva. Malá Eva s matkou tábor prežili. Rodina následne žila v Trenčíne, dcéry zmaturovali. Eva Umlauf vyštudovala medicínu v Bratislave, v roku 1966 sa vydala za poľského stavebného podnikateľa a v roku 1967 odišli do Mníchova, tam absolvovala špecializované vzdelávanie a v nemeckom meste žije dodnes.

Od roku 1976 pracovala dlhé roky ako detská lekárka, absolvovala aj vzdelávanie v odbore psychoterapeutická medicína a od roku 1996 pôsobí ako psychoterapeutka. Pôsobí na lekárskej akadémii pre psychoterapiu detí a mládeže.

V roku 2011 na pietnej spomienke k výročiu oslobodenia koncentračného tábora Auschwitz a v roku 2014 sa rozhodla svoje pamäti verejne sprístupniť. V marci 2016 vyšli pod názvom „Číslo na tvojom predlaktí je modré ako tvoje oči“ vo vydavateľstve Hoffmann und Campe knižne. V roku 2018 vyšla kniha v slovenskom jazyku.

Eva Umlauf neustáva v aktivitách. Cestuje po Nemecku aj po Slovensku, aby sa podelila o svoj príbeh s mladými ľuďmi a zvyšuje povedomie o nebezpečenstvách, ktorým dnes čelí demokracia. Ako pamätníčka holokaustu vystupuje s čítaniami zo svojej knihy. V roku 2025 sa stala novou predsedníčkou Medzinárodného osvietenčinského výboru. Podľa výboru patrí k najmladším preživším nacistického vyhladzovacieho tábora Auschwitz.

V januári 2025 sa v otvorenom liste v denníku Süddeutsche Zeitung ako "jedna z posledných preživších holokaustu v Nemecku" obrátila na politikov. Varovala ich okrem iného pred podceňovaním pravicových extrémistov a budúceho spolkového kancelára vyzvala, aby hľadal kompromisy s demokratickými stranami, pretože ináč by dochádzalo k normalizácii nepriateľov demokracie.

Eve Umlauf udelili ocenenie Bavorský rad ústavy.

Zora Breierová, účastníčka SNP a bývalá predsedníčka spolku Živena

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Zora Breierová sa narodila 13. júla 1924 v Nitre v Župnom dome. Jej otec bol zástupcom župana a neskôr prvorepublikový policajný prezident Ivan Štefánik. Je tiež vzdialená príbuzná generála Milana Rastislava Štefánika.

Absolvovala gymnázium a po skončení vysokoškolského štúdia a získaní inžinierskeho titulu sa celý produktívny život venovala problematike vodného hospodárstva. Vydala sa za známeho lekára Pavla Breiera, ktorý bol aj umelecky činný ako fotograf a je autorom viacerých kníh. Spolu prežili útrapy po potlačení SNP v horách.

Vo svojej rodine bola už treťou generáciou „živeniarok“. Jej stará mama Elena Sláviková bola v roku 1920, spolu s Teréziou Vansovou, zakladateľkou miestneho odboru Živeny v Banskej Bystrici. Mama, Viera Štefániková, bola v roku 1928 jednou zo zakladateľiek miestneho odboru Živeny v Nitre. Zora Breierová ešte ako Štefániková, bola už vtedy v spolku, kde tancovala a spievala v Národopisnej skupine Živeny. Je to najstarší celonárodný spolok slovenských žien, založený v roku 1869 v Turčianskom Svätom Martine a jeho hlavným cieľom malo byť vzdelávanie slovenských žien. Ženy sa začali angažovať v politike. Zora Breierová bola dokonca aj v delegácii živeniarok, ktoré do Prahy pozval prezident Tomáš Garrigue Masaryk.

Počas Slovenského národného povstania sa aj cez túto líniu zapojila do odboja, organizovali sa zbierky šatstva a potravín, pracovalo sa v nemocniciach. V roku 1955 spolok násilne rozpustili a až v roku 1990 Živenu, spolok slovenských žien, opäť zaregistrovali. Zora Breierová sa stala predsedníčkou jej ústredia v roku 1993 a funkciu vykonávala desať rokov. Na Valnom zhromaždení Živeny 15. novembra 2013 sa vzdala postu predsedníčky spolku zo zdravotných dôvodov a dostalo sa jej pocty stať sa čestnou predsedníčkou spolku.

Zora Breierová patrí do vyše stočlennej skupiny ľudí, ktorí prežili viac ako celé jedno storočie. Z rozprávania rodičov poznali život za monarchie, v detstve prežili dozvuky vojny aj hospodárskej krízy, zažili demokraciu prvej Československej republiky a aj dve totality. Prežila najväčšie zlomy minulého storočia.

Ladislav Lampert, protikomunistický odboj a tzv. „čierny barón“

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Ladislav Lampert sa narodil 9. februára 1924 v obci Lukáčovce. Štúdium začal na cirkevnom gymnáziu v Nitre, pokračoval na priemyslovke v Bratislave, kde aj v roku 1945 zmaturoval. Vysokú školu nedokončil, pretože jeho otca pre vlastníctvo pôdy označili za buržuja. Na vojenskú službu nastúpil v októbri 1950 ako bežný vojak. Po preštudovaní materiálov ho preradili do tímu PTP. Pracoval na pomocných stavebných prácach po prevelení do Strašíc, kde pôsobil asi pol roka, na stavbe cesty a barakoch. Odtiaľ išiel pracovať do Plzne.

Po návrate z PTP v roku 1953 sa nevrátil domov do Lukáčoviec, oženil sa a zostal v Bratislave. Napriek tomu, že režim vyžadoval totálnu zamestnanosť, nikto mu prácu nechcel dať. Podarilo sa mu zohnať prácu vďaka kamarátovi v podniku Stavprojekt, kde pracoval v Ateliéri 4. Bol to štátny podnik, preto tu mohol ako bývalý PTP-eák pracovať iba na udelenú výnimku.

Po zrušení Ateliéru 4 sa jeho členovia osamostatnili a v správe ministerstva zdravotníctva pôsobili pod názvom Zdravoprojekt. Ladislav Lampert tam pôsobil najskôr ako vedúci projektant, neskôr ako hlavný projektant. Počas kupónovej privatizácie celý Zdravoprojekt zanikol. On však aj v dôchodkovom veku do 85-ky pracoval na živnosť a menšie projekty robil aj neskôr. Pracoval napríklad na rekonštrukcii kúpeľov v Dudinciach. Dostal rôzne diplomy za prácu, ale tiež odznaky PTP, z ktorých nemá radosť a nevníma ich ako ocenenie, lebo mu pripomínajú ťažké obdobie života.

Ladislav Lampert má 101 rokov a dnes je najstarší „čierny barón“. Teda najstarší spomedzi posledných politických väzňov, ktorí prešli v 50. rokoch nedobrovoľne vojenskými tábormi nútených prác, kam ich komunistický režim poslal na prevýchovu ako nespoľahlivé politické živly.

Emil Tomáš Bartko, choreograf a pedagóg

Pribinov kríž II. triedy – za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti tanečného umenia

Emil Tomáš Bartko sa narodil 21. júla 1945 v Košiciach. Navštevoval základnú umeleckú školu a postupne hudobné nástroje vymenil za tanec. Od roku 1960 tancoval vo folklórnom súbore Čarnica a po maturite na priemyslovke prešiel v Bratislave do Lúčnice. Popritom študoval na Slovenskej vysokej škole technickej (dnešná STU).

Vedúci umeleckého súboru Štefan Nosál ho podporoval v jeho záľube a Emil Tomáš Bartko prestúpil na Vysokú školu múzických umení. Štúdium ukončil v roku 1971 a na VŠMU potom pôsobil od roku 1980 ako pedagóg. Medzitým s pomocou svojho renomovaného tútora vyvíjal viacero tanečných iniciatív, dostal napríklad ponuku vytvoriť choreografiu Goralského tanca pre folklórny súbor Gymnik a tá na prvom Československom festivale amatérskych folklórnych súborov v Poprade v roku 1971 získala Cenu za najlepšiu choreografiu.

V nasledujúcich desiatich rokoch vytvoril rovnaký počet rôznych choreografií, väčšinu z nich na prvej profesionálnej pozícii asistenta choreografa Lúčnice, kde stále aj tancoval celkovo 16 rokov do 1979. Tiež v rozmedzí rokov 1972 až 1974 pôsobil na poste dramaturga v Slovenskom ľudovom umeleckom kolektíve. V nasledujúcom období pôsobil odborne vo viacerých inštitúciách, bez priamej väzby na konkrétne tanečné teleso.

Významnou profesijnou etapou bolo jeho pôsobenie v Slovenskom národnom divadle, ako umelecký šéf Baletu SND (1989 – 1995), riaditeľ Baletu SND (1996, 1999 – 2006) a poradca riaditeľa Baletu SND (2006 – 2007). Pôsobil ako člen odborných porôt na celoštátnych baletných a choreografických súťažiach (1977 – 1995), Medzinárodnej baletnej súťaži vo Viedni (2004), celoslovenských prehliadkach a súťažiach folklórnych súborov. Ako dramaturg, scenárista či režisér participoval na rôznych festivaloch.

Na konte má 662 menných a 210 vecných hesiel slovenského a svetového tanečného umenia do slovníkov a encyklopédií. Aktívne reflektoval tanečné dianie na Slovensku aj prostredníctvom dvoch stoviek recenzií, kritik a komplexných hodnotení vybraných divadelných sezón pre denníky, týždenníky a časopisy.

Emil Tomáš Bartko pôsobil aj ako odborný pracovník oddelenia kultúry Magistrátu hlavného mesta SR Bratislava (1996 – 1998), zastával funkcie generálneho riaditeľa sekcie na Ministerstve kultúry SR (1998) a vedúceho úradu na MK SR (1999 – 2001).

Elena Zimová, charitatívne aktivity v meste Zvolen v OZ Srdce na dlani

Pribinov kríž III. triedy – za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti komunitnej charity.

Elena Zimová sa narodila 14. apríla 1938 vo Zvolene. Už viac ako 12 rokov ako dôchodkyňa vo svojom rodnom meste pomáha ľuďom v núdzi. Je to aktivita na báze dobrovoľnosti s mottom konania dobra namiesto nečinnosti. Začínala na evanjelickej fare vo Zvolene a postupne sa k nej pridalo niekoľko ďalších ľudí. Iniciatíva získala taký veľký rozmer, že pod jej vedením vzniklo občianske združenie Srdce na dlani pod Pustým Hradom, so samostatným bankovým účtom. Združenie vedie 87-ročná Elena Zimová a pomáhajú jej štyri priateľky, ktoré nazýva sestrami.

Všetky financie sú použité na nákup potravín pre ľudí v núdzi, predovšetkým ide o osamelých seniorov, samoživiteľky (samoživiteľov) a ľudí bez domova. V súčasnosti občianske združenie pôsobí v mestských priestoroch zvolenského centra a úzko spolupracuje aj s odborom sociálnych vecí a starostlivosti o rodinu.

Združenie pomáha aj so zbierkami šatstva a ďalších vecí ako obuv, hračky pre deti, funkčné prístroje do domácnosti, kočíky, posteľné potreby. Elena Zimová a jej kamarátky uverejňujú výzvy na sociálnych sieťach, napríklad keď ľudia nutne potrebujú veci ako deky, paplóny, vankúše, či jedálenský stôl. Do statusov pripájajú aj čísla na mobily, aby sa dalo operatívne koordinovať. Pomáhajú dokonca aj ľuďom v Košiciach či na Ukrajine.

Každý mesiac pripraví približne 430 balíčkov potravín a hygienických potrieb pre ľudí s nízkymi príjmami. Začínali dvakrát do týždňa, dnes to robia takmer každý deň. Za celý rok rozdadujú okolo 3,3 tony pomoci. Zaisťovanie základných potrieb pre najzraniteľnejších nabera špeciálny rozmer na Štedrý deň (24. 12.), keď sa varí kapustnica pre ľudí bez domova.

Organizujú aj zbierky šatstva na školách. Týmto spôsobom sa snažia viesť mladú generáciu k empatii voči ľuďom odkázaným na pomoc. Zvolenské združenie Srdce na dlani si prevzalo jedno z najvyšších mestských ocenení – Cenu primátora mesta za rok 2024.

Dušan Čaplovič, archeológ a historik, bývalý minister školstva, vedy výskumu a športu SR, bývalý poslanec Národnej rady SR

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, ako aj školstva

Dušan Čaplovič sa narodil 18. septembra 1946 v Bratislave. Archeológiu a historické vedy vyštudoval v roku 1969 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (na docenta sa v roku 2003 habilitoval na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre).

Po vyštudovaní pôsobil v rokoch 1969 – 1980 ako vedúci historického odboru vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach, 1980 – 1986 bol vedúci oddelenia Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied Nitra (pracovisko Košice). Jeho odborná cesta viedla ďalej cez pozíciu vedeckého tajomníka Archeologického ústavu SAV Nitra (1986 – 1990), ďalšie dva roky bol zástupca riaditeľa.

V roku 1992 ho zvolili za člena predsedníctva SAV Bratislava, pričom od roku 1995 do roku 2001 bol podpredsedom SAV. Okrem toho paralelne v rokoch 1992 až 1995 pôsobil v Rade vlády SR pre vedu a techniku a v období 1995 – 1998 bol členom kolégia ministerského rezortu kultúry.

Dušan Čaplovič sa aktívne venoval najmä výskumu stredoveku na východnom Slovensku. Intenzívne prepájal archeologický, historický i jazykovedný výskumný priestor. Realizoval mnohé terénne výskumy, z ktorých viaceré patria k najdôležitejším archeologickým odkryvom slovenskej archeológie, napríklad výskum feudálneho sídla, kostola a zaniknutej stredovekej dediny Svinica, jedinečné objavy na Hlavnom námestí v Košiciach, hradisko Zemplín alebo kartuziánsky kláštor v Červenom Kláštore.

Napísal viac ako 200 vedeckých štúdií a autorsky i spoluautorsky takmer dvadsať vedeckých monografií. Vykazoval intenzívnu publikačnú činnosť v domácich i zahraničných periodikách a zúčastnil sa na viacerých medzinárodných vedeckých podujatiach a prednáškach. Od roku 1994 externe prednášal na Filozofickej fakulte UK v Bratislave.

Za poslanca Národnej rady SR ho prvýkrát zvolili po parlamentných voľbách v roku 2002. Mandát zastával aj v rokoch 2014 – 2016 a 2016 – 2020. V rokoch 2006 do 2010 bol v úrade podpredsedu vlády SR a v roku 2009 bol dočasne tri mesiace poverený aj riadením Ministerstva životného prostredia SR. Rezort školstva, vedy, výskumu a športu SR viedol v rokoch 2012 – 2014.

Dušan Čaplovič dostal za svoju vedeckovýskumnú činnosť viaceré ocenenia. Aktívne pôsobil v domácich a medzinárodných vedeckých spoločnostiach, komisiách a redakčných radách. Zomrel 6. marca 2025 v Bratislave.

Kornélia Wirschafterová, prežila štyri koncentračné tábory

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Kornélia Wirschafterová sa narodila 28. júna 1926 v Tornali do maďarskej rodiny židovského pôvodu. Spolu s bratom a rodičmi sa v roku 1938 presťahovali do Rimavskej Soboty. Fungovanie rodiny sa následne od základov zmenilo po Viedenskej arbitráži a vypuknutí druhej svetovej vojny. Život im začali komplikovať protizidovské zákony. Kornélia síce mohla ďalej navštevovať gymnázium, no jej príbuzní a celá židovská komunita stratili svoje základné ľudské práva.

Na jar 1944 im pribudla na rukáve kabáta žltá páska, neskôr žltá Dávidova hviezda. Kornéliinho otca odvedli do pracovného tábora a brat Zoltán narukoval do armády. Kornélia sa spolu s matkou ocitla v zbernom tábore, v gete v Rimavskej Sobote. Štvorizbový byt v centre mesta museli nedobrovoľne opustiť. Keď sa doň Kornélia chcela neskôr po vojne vrátiť, patril už cudzím ľuďom.

Do života Kornélie Wirschafterovej sa najhoršie zapísali deportácie a transporty. Odvlečení boli najskôr do koncentračného a vyhladzovacieho tábora Auschwitz-Birkenau. Mladé dievča vzápätí prežilo útrapy ďalších troch koncentračných táborov Bergen-Belsen, Duderstadt a Terezín, prežilo však aj pochod smrti z Duderstadtu do Terezína.

Tábor v Terezíne oslobodila Červená armáda 8. mája 1945. Z dvoch tisícok Židov z Rimavskej Soboty, odvlečených počas 2. svetovej vojny do koncentračných táborov, sa vrátilo iba 150. Mladé dievča zažilo nepredstaviteľné traumy, bola svedkom smrti množstva nevinných obetí krutého nacizmu. Kornéliu Wirschafterovú však osud nezlomil, je aktívna členka tamojšej židovskej náboženskej obce.

Ivan Šramko, ekonóm

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti riadenia a správy štátu, financií a ekonomiky

Ivan Šramko sa narodil 3. septembra 1957 v Bratislave. V roku 1980 ukončil štúdium na Fakulte riadenia Vysoké školy ekonomickej (dnes Ekonomická univerzita) v Bratislave. Do roku 1990 pracoval na Železničnom staviteľstve Bratislava a v akciovej spoločnosti AVEX, v oboch prípadoch vo vedúcich funkciách finančných útvarov týchto podnikov.

V rokoch 1990 až 1991 bol zástupcom riaditeľa spoločnosti VÚB ING, a. s. (banková poradenská spoločnosť). V rokoch 1991 až 1992 viedol pracovnú skupinu, ktorá v akciovej spoločnosti VÚB zakladala spoločnú firmu VÚB – Credit Lyonnais. V rokoch 1992 až 1998 bol generálnym riaditeľom Istrobanky, a. s., a zároveň podpredsedom a neskôr predsedom jej predstavenstva. V rokoch 1998 až 2002 bol členom vedenia Tatra banky, a. s., Bratislava a v rokoch 2000 – 2002 členom jej predstavenstva. Od 1999 do 2001 bol členom a od 2001 do januára 2002 predsedom dozornej rady Asociácie bánk Slovenskej republiky

Od 2002 do konca roka 2004 zastával post viceguvernéra Národnej banky Slovenska a od 1. januára 2005 zaujal funkciu guvernéra (do januára 2010). Bol pri zmene peňažnej jednotky zo slovenskej koruny na euro. Vstup Slovenska do Eurozóny bol hladký a nová platobná mena sa všeobecne pomerne rýchlo udomácnila.

Po ukončení pôsobenia v NBS ho v roku 2010 vymenovali za veľvyslanca Slovenskej republiky pri Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj. V roku 2012 sa stal predsedom Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, funkčné obdobie sa mu skončilo v roku 2019.

Svoje odborné vedomosti a pracovné skúsenosti uplatňoval, resp. uplatňuje na rôznych významných pozíciách ako člen generálnej rady Európskej centrálnej banky, guvernér v Medzinárodnom menovom fonde a alternát guvernéra v Európskej banke pre obnovu a rozvoj. Je tiež člen predstavenstva Slovensko-Rakúskej obchodnej komory a predseda Správnej rady Ekonomickej Univerzity v Bratislave. Bol tiež členom dozornej rady Asociácie bánk, členom dozornej rady Vzájomnej životnej poisťovne a členom predstavenstva Slovenskej poisťovne.

Ivan Šramko dostal v roku 2008 ocenenie Krištáľové krídlo v kategórii hospodárstvo. Ešte v roku 2006 získal v Singapore ocenenie Guvernér centrálnej banky roka za strednú a východnú Európu od britského časopisu Emerging Markets.

Peter Kothaj, lekár-chirurg

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti chirurgie



Peter Kothaj sa narodil v roku 1951 v Bratislave. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského. V roku 2003 získal vedecko-pedagogickú hodnosť – profesor chirurgie.

Praxoval od roku 1977 na chirurgickom oddelení Nemocnice s poliklinikou v Brezne. Od roku 1979 pôsobil na chirurgii v banskobystrickej Rooseveltovej nemocnici. Dlhé roky bol prezidentom Slovenskej chirurgickej spoločnosti.

Väčšinu svojho profesijného života prežil vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Banskej Bystrici, na II. Chirurgickej klinike Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) Rooseveltovej nemocnice, o ktorej vznik sa v nemalej miere zaslúžil a od roku 1992 bol jej prednostom. Od roku 2004 bol aj vedúci jedinej Katedry gastroenterologickej chirurgie na Slovensku, patriacej tiež k Lekárskej fakulte SZU.

Pod jeho vedením sa z kliniky stalo špičkové pracovisko s komplexnou škálou chirurgických výkonov ako i špecifických výkonov, ktoré sa v iných nemocniciach na Slovensku nevykonávali. Nemocnica sa stala priekopníckou v zavádzaní laparoskopických operácií na Slovensku. On sám stál pri prvej transplantácii pečene a prvej chirurgickej roboticky asistovanej operácii v rámci SR.

Peter Kothaj sa o históriu chirurgie na Slovensku a tiež históriu samotnej Rooseveltovej nemocnice zaujímal mimoriadne intenzívne. Vďaka nemu je zaznamenaná v publikácii z roku 2001 „100 rokov Nemocnice F. D. Roosevelta“. Rozhodujúcou mierou sa zaslúžil aj o to, že banskobystrickej nemocnici vrátili v roku 1991 názov z povojnových rokov.

Profesor Kothaj vydal 204 publikácií, z monografií napríklad Chirurgická liečba rakoviny pankreasu (1996), Momenty z dejín slovenskej chirurgie (1999), Operácie na pečeni (2006).

Bol členom viacerých profesijných domácich i zahraničných spoločností a nositeľom Zlatej medaily Slovenskej lekárskej spoločnosti za zásluhy o rozvoj medicíny na Slovensku. V roku 2012 mu Česká chirurgická spoločnosť udelila Petřivalovu cenu za rozvoj chirurgie.

Peter Kothaj zomrel po ťažkej chorobe 25. apríla 2017. V roku 2018 významnému banskobystrickému chirurgovi udelili in memoriam ministerskú Cenu za celoživotné zásluhy v oblasti vedy a techniky.

Juraj Payer, lekár a dekan Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky

Juraj Payer sa narodil 13. marca 1958 v Bratislave. V roku 1983 vyštudoval Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave (LF UK), odbor všeobecné lekárstvo. V roku 1986 atestoval z internej medicíny a o štyri roky neskôr z endokrinológie. V roku 1997 získal atestáciu 2. stupňa z internej medicíny. Medzitým v roku 1994 obhájil titul kandidáta vied a v roku 1997 sa habilitoval za docenta vnútorného lekárstva. V roku 2002 sa stal profesorom vnútorného lekárstva na LF UK.

Juraj Payer sa vypracoval na medzinárodne uznávaného odborníka na osteoporózu a stal sa aj prednostom V. internej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a Univerzitnej nemocnice v bratislavskom Ružinove. Od roku 2023 je vo funkcii dekana Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Vo svojej vedecko-výskumnej práci sa zameriava najmä na metabolické ochorenia kostí a ich vzťah k endokrinným ochoreniam.

Jeho publikačná činnosť vykazuje takmer tri tisíce textov a citácií v domácej i zahraničnej tlači. Napísal sám i v spoluautorstve viacero kníh a je autor i editor prvej slovenskej monografie o osteoporóze. Dostal prémie Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2012 v kategórii biologické a lekárske vedy, i v kategórii slovníková a encyklopedická literatúra.

Juraj Payer je prezident Spoločnosti pre osteoporózu a metabolické ochorenia kostí a tiež hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre endokrinológiu. Významne sa angažuje v rozvoji modernej diagnostiky a liečby interných chorôb. Ako člen kategorizačnej a katalogizačnej komisie na Ministerstve zdravotníctva SR sa aktívne podieľa na tvorbe liekovej politiky. Do roku 2023 bol predsedom Akreditačnej komisie MZ SR, čím výrazne ovplyvňoval ďalšie vzdelávanie lekárov a iných zdravotníckych pracovníkov na Slovensku. Od roku 2020 je predsedom komisie MZ SR a odborným garantom pre Štandardné diagnostické a terapeutické postupy a Postupy pre výkon prevencie MZ SR.

V roku 2014 mu Royal College of Physician v Londýne udelil čestný titul FRCP. V roku 2023 mu udelili ocenenie Krištáľové krídlo v kategórii Medicína a veda. Od 1. januára 2026 prevzal aj funkciu prezidenta Slovenskej lekárskej spoločnosti po dôvere od delegátov volebného zjazdu.

Branislav Maukš, dizajnér automobilov

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh – za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti automobilového dizajnu

Branislav Maukš sa narodil 29. októbra 1978. Vyštudoval v Bratislave na Katedre dizajnu Vysoké školy výtvarných umení. Po dosiahnutí bakalárskeho vzdelania prestúpil na prestížnu univerzitu v nemeckom Pforzheim. Od tohto momentu svoju pozornosť upriamil

predovšetkým na navrhovanie modelov áut.

Pre Ford vytvoril interiér modelu Focus a B-MAX. Práve tu si ho všimli manažéri z Turína, mekky automobilového dizajnu, a ponúkli mu prácu v ich tíme. Pôsobil tak v špičkovom dizajnerskom štúdiu, v známej karosárni Pininfarina. Pracoval priamo na modeloch Ferrari predstavených v roku 2007.

modely prispôbené individuálnym potrebám prestížnych klientov. Unikát vytvorený na mieru bolo napríklad zlaté Ferrari P540 Superfast pre klienta, ktorý je vášnivý zberateľ áut tejto značky a má ich niekoľko desiatok.

Nové výzvy našiel v Mladej Boleslavi, kde dizajnerské štúdiá disponovali klientmi ako Bentley, Audi či Porsche. Vypracoval sa na šéfdizajnéra a riaditeľa Inovačného centra Aufeer Designu, spoločnosti z portfólia Matador Group.

Branislav Maukš navrhol aj prvé slovenské vodíkové auto, ktoré predstavili v slovenskom pavilóne na Expo 2020 v Dubaji. MH2 je elegantný, aerodynamický športový automobil, ktorý neprodukuje žiadne škodlivé emisie. Konceptuálne vozidlo sa vyznačuje jedinečným, funkčným dizajnom, ako aj najmodernejšími technológiami a materiálmi a odráža inovačný potenciál krajiny.

V roku 2019 si Branislav Maukš prevzal Cenu Identifikačný kód Slovenska. Ocenenie pod záštitou Európskej akadémie vied a umení dostal ako jeden z nositeľov výnimočných objavov, ktoré vytvorili podmienky pre ďalší rozvoj ľudstva a tvoria svetové kultúrne dedičstvo.

Ján Tkáč, vedec

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti nanobiotechnológií, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Ján Tkáč sa narodil 10. mája 1972 v Poprade. Inžinierske a doktorandské štúdiá v odbore biotechnológia absolvoval na Fakulte Chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave. Postdoktorandské štúdiá realizoval na Chemickom ústave Slovenskej akadémie vied a na prestížnych zahraničných univerzitách vo Švédsku (Linköping a Lund) i na anglickom Oxforde.

V roku 2011 dosiahol hodnosť doktor vied a v roku 2013 sa stal vedúcim oddelenia glykobiotechnológie Chemického ústavu Slovenskej akadémie vied (SAV). Bol predsedom jeho vedeckej rady a garantom v odbore Biotechnológia a členom vedeckých a akreditačných komisií. Vo svojom výskume sa venuje problematike biopalívových článkov, využitia nanomateriálov v glykómike a biomedicíne, identifikácii nových biomarkerov rôznych ochorení (napr. rakovina, reumatoidná artritída, systémová skleróza). Je autor a spoluautor takmer dvoch stoviek publikácií s počtom citácií vyše 7700. Publikoval 1 PCT patentovú žiadosť, ktorá je nacionalizovaná vo viac ako 7 krajinách vrátane EÚ a USA.

V rokoch 2013 – 2017 bol zodpovedným riešiteľom prestížneho ERC grantu. V roku 2017 založil spoločne so svojim bývalým študentom start-up Glycanostics. V rokoch 2018 – 2020 bol zodpovedným riešiteľom ERC Proof of Concept grantu a je riešiteľom alebo spoluriešiteľom ďalších medzinárodných a domácich projektov.

Ján Tkáč dostal množstvo ocenení. Ocenenie ministra školstva "Malá medaila Samuela Mikovíniho" za medzinárodnú vedeckú spoluprácu (2014), cenu Vedec roka 2015, cenu za vedu a techniku v kategórii „Vedecko-technický tím roka“ (2018). Ocenenie Člen špičkového tímu SAV získal niekoľkokrát.

Viackrát získal cenu za Glycanostic (Medzinárodná súťaž podnikateľských plánov Vodafone, Future Now – top 6 startup awards, Accace Life Accelerator winner a iné). V rokoch 2003 – 2006 bol zodpovedný riešiteľ prestížneho štipendia Individual Marie Curie Fellowship na univerzite v Lunde. V roku 2006 bol členom víťazného tímu celosvetovej súťaže podnikateľských zámerov Nanochallenge.

Jozef Vengloš, bývalý futbalista a tréner

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Jozef Vengloš sa narodil 18. februára 1936 v Ružomberku. Jeho život je spätý so Slovanom Bratislava, s klubom ešte ako hráč a kapitán získal v roku 1955 titul majstra Československa.

S trénerskou kariérou začal v roku 1966 v Austrálii, ako kouč FC Sydney Prague (1967 – 1969) sa stal víťazom Austrálskeho pohára, i víťazom austrálskej ligy. Neskôr sa stal aj trénerom austrálskej reprezentácie.

Po návrate viedol VSS Košice (1969–1971), súčasne bol aj trénerom reprezentácie do 23 rokov, s ktorou získal tiež titul na ME tejto kategórie. V rokoch 1973 až 1976 viedol Slovana Bratislava, s ktorým sa stal dvakrát majstrom Československa a vyhral aj Československý pohár.



Vo federálnej reprezentácii patril Jozef Vengloš k hlavným strojcom zlatého úspechu na majstrovstvách Európy 1976 v Belehrade. Z asistenta trénera sa vypracoval na šéftrenera a získal s mužstvom bronz na ME 1980 a piate miesto na MS 1990.

Presadil sa aj na medzinárodnej klubovej úrovni. V roku 1983 sa stal trénerom Sportingu Lisabon. V roku 1990 sa v birminghamskej Aston Villa navždy zapísal do histórie ako prvý nebritský šéftrener klubu v najvyššej súťaži „kolísky futbalu“. Pracoval aj vo Fenerbahce Istanbul, neskôr trénoval Omán, Celtic Glasgow, v ktorom dostal prezývku Dr. Jo a do ktorého pritiahol Ľubomíra Moravčíka. V roku 1993 sa stal prvým trénerom reprezentácie samostatného Slovenska. Viedol ju od 6. apríla 1993 do 15. júna 1995 s bilanciou 16 zápasov – 5 výhier, 4 remízy a 7 prehier.

Do roku 2013 pôsobil ako šéf Aliancie európskych futbalových trénerov a pravidelne prednášal o futbale v 120 krajinách. Bol predsedom komisie UEFA pre technický pokrok, technickým poradcom FIFA, okrem iného poradcom prezidenta SR. Má na konte viaceré vyznamenania od FIFA a UEFA, v roku 2001 sa stal aj laureátom ceny Krištáľové krídlo v kategórii šport. Vyhlásili ho aj za trénera 20. storočia na Slovensku.

Jozef Vengloš zomrel 26. januára 2021 vo veku 84 rokov.

Daniel Lehotský, účastník SNP

Rad Ľudovíta Štúra III. triedy, vojenský druh – za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky

Daniel Lehotský sa narodil v decembri 1920 v Hybe. V roku 1943 unikol zo zaisťovacej divízie v Bielorusku a v septembri 1944 narukoval do povstaleckej armády. Po potlačení Slovenského národného povstania sa pridal v Poprade k 1. Československému armádnemu zboru Ľudvíka Svobodu. Piekol chlieb v poľnej pekárni pre tých, ktorí bojovali v prvej línii.

Zúčastnil sa na oslobodzovacích bojoch o Dovalovo, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Vrútky, Strečno, Žilinu a Vsetín. Ukončenie vojny slávil so svojou jednotkou na Morave a následne v Prahe. V oslobodenej Prahe zostal až do 15. novembra 1945. Po vojne sa vrátil do rodnej obce Hybe, kde hospodáril.

V Hybiach so svojou manželkou prežili takmer celý svoj vzťah, v roku 2017 sa po jej úraze presťahovali do Bratislavy k dcére. Dnes tam žijú spolu v Domove seniorov.

Za účasť v SNP a oslobodzovaní Československa ho ocenili viacerými vyznamenaniami, na čele s pamätnou medailou k 80. výročiu SNP. Viani mu udelili medailu Za zásluhy a rozvoj spoločnosti v oblasti obrany a bezpečnosti Slovenskej republiky. Daniel Lehotský sa pred Vianocami dožil 105 rokov a je najstarší slovenský vojnový veterán.

Denisa Nikodemová, vedkyňa a pedagogička

Pribinov kríž I. triedy za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti verejného zdravotníctva

Denisa Nikodemová sa narodila 28. januára 1936 v Spišskej Novej Vsi. Jej židovská rodina Rosenthalovcov mala obchod a veľký dom, kde sa stretávalo celé široké príbuzenstvo, ale radostné detstvo zažila iba v útlom veku.

Z jej najbližšej rodiny neprežilo holokaust 42 ľudí. Malá Denisa so sestrou a rodičmi prežila 21 mesiacov ukrývajú sa v horách, potom sa ich cesty tragicky rozišli. Otca odviekli do koncentračného tábora, matku do väznice, kde ju neskôr zavraždili. Vďaka obetavosti a odvahe spriatelenej pani zo Spišskej Novej Vsi sa sestry zachránili a po vojne sa znovu stretli s otcom, ktorý prežil hrôzy tábora smrti. Na ťaživé roky nadviazala neskôr štúdiom experimentálnej fyziky na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

Od roku 1960 pracovala na Odbore hygieny žiarenia Ústavu preventívnej a klinickej medicíny v Bratislave. V rokoch 1985 – 1988 pôsobila ako hlavný odborník ministerstva zdravotníctva pre odbor hygieny žiarenia. V období 1975 – 1989 pracovala na problémoch ochrany pred žiarením v spolupráci s SÚJV Dubna. V rokoch 1986 až 1992 pôsobila ako poradca hlavného hygienika SR v otázkach ochrany pred ionizujúcim žiarením a likvidácie dôsledkov čiernobylskej radiačnej havárie.

Od roku 1989 sa venovala expozícii radónu v bytoch a zúčastňovala sa na príprave Národného cyklotrónového centra SR. V spojenom Výskumnom Ústave Preventívneho Lekárstva vykonávala v rokoch 1991 až 2003 funkciu vedúcej Oddelenia radiačnej hygieny. V roku 2004 sa stala docentkou v odbore verejné zdravotníctvo.

Denisa Nikodemová má členstvo v mnohých komisiách, národných inštitúciách, participuje na medzinárodných projektoch a za svoju prácu získala množstvo ocenení. V rokoch 2000 až 2015 bola zástupcom Slovenska v Európskej Asociácii pre výskum v dozimetrii. V rokoch 2011 – 2019 sa zúčastňovala na aktivitách Medzinárodnej Asociácie pre radiačnú ochranu. Za svoju profesijnú činnosť dostala Zlatú medailu Slovenskej lekárskej Spoločnosti, Zlatú ihlu – vyznamenanie rakúskej spoločnosti pre ochranu pred žiarením za dlhoročnú rakúsko-slovenskú spoluprácu a Zlatú medailu Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) v Bratislave pri príležitosti 60. výročia jej založenia. Na SZU vyučovala a školiť aj v úctyhodnom veku a na konci januára oslávi 90 rokov.



Roman Lazík, baletný majster a pedagóg

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh – za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti baletného umenia

Roman Lazík sa narodil 31. marca 1978 v Bratislave. Študoval na Tanečnom konzervatóriu Evy Jaczovej. Počas štúdia sa úspešne zúčastnil na viacerých medzinárodných baletných súťažiach. V roku 1994 sa stal finalistom v medzinárodnej baletnej súťaži v Paríži a vzápätí zvíťazil v československej tanečnej súťaži v Brne.

Počas absolventského ročníka v roku 1995/96 ho angažovali ako sólistu Baletu Slovenského národného divadla. V tom čase ako prvý slovenský tanečník získal medailu na prestížnej baletnej súťaži International Ballet Competition v New Yorku. Dostal cenu Philip Morris Ballet Flower Award za najvýraznejší talent v roku 1996 a o rok neskôr ho vyznamenali ocenením pre najlepšieho tanečného umelca na Slovensku.

Následne Roman Lazík pôsobil v zahraničí, napríklad v JAR, Izraeli, ale aj v Bavorskom štátnom baletu v Mníchove, kde sa stal v roku 2003 prvým sólistom. Na scéne Viedenskej štátnej opery debutoval v októbri 2007 ako Romeo v baletu Romeo a Júlia. V roku 2010 ho vymenovali za prvého sólistu Viedenského štátneho baletu a vytvoril tam spolu s primabalerínou Ninou Polákovou prominentný tanečný pár.

V priebehu tanečnej kariéry sa vyprofiloval ako „danseur noble“ interpretáciami najdôležitejších rolí klasického repertoáru. Stvárnil aj princa Siegfrieda v Labuťom jazere. Mnohé z postáv naštudoval v niekoľkých verziách od uznávaných choreografov ako Marius Petipa, Rudolf Nurejev, Patrice Bart, Vladimir Malachov, Ray Barra, Paul Chalmer či Pierre Lacotte. Nechýbajú ani mnohé sólové party v známych baletoch.

Osobitnú kapitolu tanečného repertoáru Romana Lazíka tvoria neoklasické party v dejových baletoch, kde rozvíja charakter hlavných hrdinov, akými sú napr. Romeo, alebo Eugen Onegin v rovnomennom baletu. Počas svojej kariéry tancoval na najprestížnejších baletných scénach sveta ako Bolšoj Teatr v Moskve, Semperoper v Drážďanoch, alebo divadlá v Paríži, Tokiu, Toronte, Berlíne, Hamburgu, či Lipsku.

Po ukončení úspešnej medzinárodnej tanečnej kariéry dlhoročného prvého sólistu sa Roman Lazík etabluje ako hosťujúci baletný majster, zdieľajúc svoje bohaté odborné znalosti a interpretačné skúsenosti. Je laureát viacerých ocenení na medzinárodných súťažiach i ceny Literárneho fondu SR.

Jozef Živčák, dekan Strojníckej fakulty Technickej univerzity v Košiciach

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti biomedicínskeho inžinierstva, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Jozef Živčák sa narodil 3. mája 1958 v Šarišskom Čiernom. V roku 1982 vyštudoval na Strojníckej fakulte Vysokej školy technickej v Košiciach. Ako strojní inžinier potom postupne získal vedecké tituly v odbore technická kybernetika a v roku 1996 v odbore prístrojová, regulačná a automatizačná technika. Svoju vedeckú kvalifikáciu rozvíjal v odboroch biomedicínske inžinierstvo a biomechanika, vlni v decembri získal titul Dr.h.c.

Pôsobil vo funkcii vedúceho Katedry biomedicínskeho inžinierstva a merania na Strojníckej fakulte Technickej univerzity v Košiciach a stal sa jej dekanom. Bol riaditeľom Ústavu špeciálnych inžinierskych procesológií. Taktiež je garant biomedicínskeho inžinierstva, profilovo sa zaoberá biomechanikou človeka, biomateriálmi a procesmi aditívnej výroby implantátov.

Jozef Živčák je riešiteľ niekoľkých desiatok grantových projektov, ktorých výstupmi boli konkrétne aplikácie a implementácie pre ďalšiu vedeckú činnosť a prax. V roku 2015 sa stal lídrom špičkového tímu v oblasti výskumu č. 17 – Inžinierstvo a technológie. Medzi najdôležitejšie patria implantáty šité na mieru, ktoré boli a sú predmetom výskumnej činnosti, ako aj špičkové laboratória pre oblasť merania a aditívnych výrobných technológií. Výsledky svojej vedeckej činnosti publikoval v renomovaných časopisoch, monografiách, vo vysokoškolských učebniciach, v skriptách a prezentoval ich na domácich i svetových kongresoch.

Pôsobí vo viacerých redakčných a vedeckých radách doma aj v zahraničí. Dve funkčné obdobia bol predsedom grantovej agentúry KEGA Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Ministerstvo mu v roku 2017 udelilo Ceny za vedu a techniku.

Jozefa Živčáka za výsledky jeho výskumu a ich implementáciu do praxe vyznamenal viacerými ďalšími cenami, napríklad Veľkou medailou Samuela Mikovíniho 2013 a Národnou cenou za kvalitu 2015. V roku 2022 si na Týždni vedy a techniky prevzal ocenenie za prepájanie technického vzdelávania a popularizácie vedy, návrh a realizáciu inovatívnych formátov popularizačných podujatí a tvorbu koncepcie a návrh exponátov na svetovú výstavu EXPO 2020 v Dubaji.

Autor: TASR



Koho vyznamenal prezident Pellegrini? Pozrite si profily ocenených osobností

11. 1. 2026, 9:09, Zdroj: [ereport.sk](#), Autor: Peter Slovák, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 12 694 GRP: 0,28 OTS: 0,00 AVE: 637 EUR

Koho vyznamenal prezident Pellegrini? Pozrite si profily ocenených osobností

11.01.26-9:09

Prezident SR Peter Pellegrini udelil v sobotu štátne vyznamenania 22 osobnostiam spoločenského, vedeckého, kultúrneho aj športového života, z toho štyrom in memoriam.

Mária Reháková, vydavateľka

Pribinov kríž II. triedy – za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky

Mária Reháková sa narodila 20. septembra 1952 v Banskej Bystrici. Vzdelanie dosiahla na Vysoké škole ekonomickej (dnešná Ekonomická univerzita) v Bratislave. Po skončení štúdia pracovala v rokoch 1976 – 1989 pre DPZO Intercoop Bratislava. Do mediálneho prostredia sa dostala prostredníctvom propagácie kultúrnych podujatí, ktoré na Slovensku po roku 1989 organizovala ako jedna z prvých.

V roku 1993 založila agentúru Promotion a na Slovensko priniesla úspešné muzikály Dracula, Pomáda, Johanka z Arcu, Excalibur či Galileo Galilei. Stála aj za realizáciou Zlatého koncertu, známeho podujatia, v rámci ktorého sa od roku 2003 na jednom pódii predstavili viaceré slovenské a české hviezdy populárnej hudby.

Od roku 2005 stojí na čele slovenského vydavateľstva STAR production, s.r.o., ktoré má vo svojom portfóliu najstarší slovenský týždenník Slovenka, ale aj mesačníky Praktická Slovenka, Slovenka – Zdravie rodiny, Metropola, štvrťročníky TOP Cars a VOLVO magazín. V rámci online prevádzkuje portál ŽenskýWeb.sk a stránky Metropola-Online.sk či Slovenka.sk.

Mária Reháková pripravuje významné celoslovenské projekty s dlhoročnou tradíciou. Od roku 2003 organizuje projekt Bratislavské módné dni. V roku 2007 spustila celoslovenskú anketu Slovenka roka s dôrazom na zviditeľňovanie úspešných žien na Slovensku. Za projektom Veľvyslanectvo mladých, ktorý prezentuje študentov stredných a vysokých škôl v zahraničí, stojí od roku 2009.

V roku 2011 založila VIP club SLOVENKA a v roku 2018 vytvorila tradíciu podujatia známeho ako Slovenský deň kroja, ktorého hlavnou myšlienkou je zachovať tradície po predkoch. V minulom roku sa konal jeho ôsmy ročník a vyšla aj reprezentačná publikácia Slovenský deň kroja, ktorá mapuje predchádzajúcich sedem ročníkov rovnomeného podujatia konajúceho sa v Banskej Bystrici. Publikácia čitateľom prináša aj prehľad o niektorých folklórnych skupinách a súboroch na Slovensku.

Mária Reháková je laureátka Identifikačného kódu Slovenska z roku 2018. Ocenenie pod záštitou Európskej akadémie vied a umení dostala ako jedna z nositeľiek výnimočných objavov, ktoré vytvorili podmienky pre ďalší rozvoj ľudstva a tvoria svetové kultúrne dedičstvo.

Pavel Babka, zakladateľ a riaditeľ Galérie Babka Kovačica v Srbsku

Rad Bieleho dvojkríža III. triedy, občiansky druh – za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Pavel Babka sa narodil 13. mája 1955 v Kovačici, ktorá sa stala centrom slovenského insitného umenia v Srbsku. Od detstva bol obklopený pestrými obrazmi a inšpirujúcimi príbehmi každodenného života na dedine.

V roku 1991 založil v Kovačici Galériu Babka s cieľom pozdvihnúť kovačické insitné výtvarné umenie na najvyššiu úroveň. Galéria sa stala nielen miestom, kde sa stretáva umenie s tradíciou, ale aj symbolom kultúrneho dedičstva Slovákov v Srbsku. Vďaka jeho vytrvalej iniciatíve sa kovačická insita dostala do povedomia svetovej verejnosti.

Babka vo svojej galérii zorganizoval desiatky výstav, na ktorých privítal mnohé významné osobnosti kultúrneho, spoločenského a politického života z celého sveta. Vďaka nemu mali insitní umelci z Kovačice možnosť prezentovať svoju tvorbu v galériách v New Yorku, Paríži, Londýne, Viedni, Moskve či Tokiu.

Jedným z vrcholov jeho pôsobenia bola výstava insitného umenia v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku. So svojím projektom navštívil tri kontinenty a takmer 30 krajín. V roku 2011 Galéria Babka predstavila prvú multimediálnu Encyklopédiu slovenského insitného umenia v Srbsku. Kovačické insitné výtvarné umenie propaguje aj svojimi známymi kalendármi, pričom jeden vydal aj v spolupráci so Slovenským centrom PEN.

Napísal aj dvanásť publikácií venovaných kovačickej insite. Medzi najznámejšie patria monografie Zuzany Chalupovej a Martina Jonáša, ale aj Encyklopédia slovenského insitného umenia v Srbsku alebo Katalóg 63 slovenských insitných maliarov zo Srbska.

Inicioval a dlhé roky organizoval Medzinárodný deň materinského jazyka pod záštitou UNESCO. V roku 2012 stál za iniciatívou zápisu slovenského inštitútu maliarstva do Národného registra nehmotného kultúrneho dedičstva Srbska. Rovnako bol hlavným iniciátorom návrhu na zápis kovačického inštitútu maliarstva do Zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO v roku 2024.

Za svoju prácu získal viacero ocenení. Medzi najprestížnejšie patrí Cena ministerky kultúry Slovenskej republiky v oblasti profesionálneho umenia za rok 2019.

Ján Repta, partizánsky veliteľ

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, vojenský druh – in memoriam za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky

Ján Repta sa narodil 8. septembra 1914 v Brezovej (dnes Brezová pod Bradlom). Prvá svetová vojna a hospodárska kríza výrazne ovplyvnili zdravie a sociálny status jeho rodiny, mal ťažké detstvo, ale dostalo sa mu výchovy v pokrokovom duchu. Národnostné napätia medzivojnového obdobia formovali jeho postoje a neskorší odpor voči autoritárskym režimom.

Druhá svetová vojna ho zasiahla a rozhodol sa zapojiť do protifašistického odboja. Po vypuknutí Slovenského národného povstania v auguste 1944 sa aktívne zapojil do partizánskeho hnutia a stal sa veliteľom partizánskej jednotky pôsobiacej najmä v horských oblastiach stredného Slovenska. Oddiel pod jeho vedením vykonával diverzné akcie proti nemeckým okupačným silám a kolaboračným zločkom, podieľal sa na sabotáži dopravnej infraštruktúry a zabezpečoval spojenie medzi jednotlivými povstaleckými skupinami.

Nemci za jeho dolapenie ponúkali odmenu 150.000 korún. Postrelili ho 6. apríla 1945 v boji pri Košariskách, ale prežil a po vojenskom potlačení SNP pokračoval v partizánskom boji aj počas zimných mesiacov, keď jednotky čelili tvrdým represáliám, nedostatku zásob a neustálemu prenasledovaniu.

Po oslobodení sa Ján Repta stal jedným zo symbolov ozbrojeného odporu proti nacizmu a stal sa súčasťou povojnovej pamäťovej politiky, ktorá zdôrazňovala význam partizánskeho boja v zápase proti fašizmu. Zároveň však jeho meno, podobne ako mená viacerých partizánskych veliteľov, podliehalo ideologickým interpretáciám v období komunistického režimu, keďže po zmenách v roku 1948 i nespravodlivom odsúdení a poprave Viliama Žingora sa stiahol z politického života. Absolvoval hutnícku priemyslovku v Bohumíne a pracoval do dôchodku v podniku Kovové tkaniny.

Pri príležitosti osláv SNP v roku 2007 ho povýšili in memoriam do vojenskej hodnosti plukovníka. Ján Repta zomrel 13. januára 1999, pochovaný je v rodnej Brezovej pod Bradlom.

Pamätník venovaný partizánom, ktorým velil, odhalili v meste 21. augusta 2004 v parku na Vajanského ulici.

Vincent Polakovič, galerista, riaditeľ múzea DANUBIANA

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti umenia, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Vincent Polakovič sa narodil 19. novembra 1958 v Poprade. Po ukončení štúdiá na Právnickej fakulte **UPJŠ** v Košiciach v roku 1982 pracoval v štátnej službe na Okresnej prokuratúre v Poprade. V rokoch 1991 – 2003 bol advokátom.

V roku 1990 uskutočnil cestu po stopách Vincenta van Gogha, počas ktorej navštívil všetky miesta, kde slávny holandský umelec žil a tvoril. Inšpirovaný postavil a 9. septembra 1993 otvoril Žltý dom Vincenta van Gogha v Poprade, v ktorom zorganizoval viacero výstav slovenských a zahraničných výtvarných umelcov.

V roku 1994 sa v Holandsku zoznámil s Gerardom Meulensteinom, s ktorým v roku 1999 začal v Čunove v Bratislave stavať prvé súkromné múzeum moderného umenia na Slovensku, slávnostne ho otvorili 9. septembra 2000. Činnosť galérie Žltý dom v Poprade kontinuálne pokračovala v novej inštitúcii pod názvom Danubiana Meulenstein Art Museum. Od otvorenia je jej riaditeľom a za realizáciu projektu mu v roku 2000 udelili Cenu ministra kultúry SR.

Zakladateľ Danubiany v nej (spolu)zorganizoval vyše 250 výstav. Postupne v múzeu predstavil tvorbu vyše tisícok domácich a zahraničných výtvarných umelcov z viac ako štyridsiatich krajín sveta. Výstavy, ktoré organizoval na Slovensku a v zahraničí, videlo už viac ako milión návštevníkov. V súčasnosti okrem riadenia múzea a vydávania kníh o výtvarných umelcoch pripravuje spoločne so správnou radou neziskovej organizácie DANUBIANA ďalšiu časť dostavby múzea o pavilón kreatívneho umenia a Dunajský pavilón venovaný rieke Dunaj.

Vincentovi Polakovičovi v roku 2014 udelil prezident Rakúskej republiky Heinz Fischer najvyššie rakúske štátne vyznamenanie Rakúsky čestný kríž za vedu a umenie za propagáciu rakúskeho umenia na Slovensku. V roku 2019 ho holandský kráľ Viliam-Alexander vymenoval za rytiera Rádu Oranje-Nassau, čo je kráľovské ocenenie, udeľované za dlhoročnú mimoriadnu službu spoločnosti, štátu, resp. kráľovskému rodu.

V roku 2024 dostal Vincent Polakovič cenu Krištáľové krídlo v kategórii výtvarného umenia za vybudovanie inštitúcie predstavujúcej vrchol súčasného výtvarného umenia a slúžiacej ako most medzi slovenským a svetovým umením.

Jozef Sabovčík, krasokorčuliar

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Jozef Sabovčík sa narodil 4. decembra 1963 v Bratislave. S krasokorčuľovaním začal ako šesťročný a rástol v starostlivosti špičkových tréneriek Hildy Múdrej, Ľudmily Lojkovičovej a Agnesy Búřilovej.

Svoj talent rozvinul do množstva medzinárodných úspechov, získal šesť domácich titulov a predovšetkým historickú medailu zo zimnej olympiády, dva tituly majstra a jeden vicemajstra Európy. Jozef Sabovčík je tretí slovenský krasokorčuliar, ktorý získal olympijskú medailu. Ziskom bronzu zo sarajevských hier 1984 sa zaradil hneď za legendy, zlatého Ondreja Nepelu (1972) a strieborného Karola Divína (1960). V roku 1985 vyhral tiež prestížne zámorské podujatia Americkú a Kanadskú korčuľu.

Ako prvému na svete sa mu podaril na medzinárodnej súťaži štvoritý skok. Do histórie svetového krasokorčuľovania sa odpichnutým rittbergerom z ME 31. januára 1986 v Kodani nezapísal, hoci bezprostredne po súťaži jeho rekord uznali. Medzinárodná krasokorčuliarska únia po následnom skúmaní o niekoľko dní deklarovala, že tento vtedy priam mýtický prvok neabsolvoval dostatočne čisto, ako problém označili výjazd, resp. jemný dotyk ľadu druhou nohou pri doskoku. Primát tak podľa tabuliek patrí Kanadčanovi Kurtovi Browningovi, ale československý reprezentant realizoval štvoritý skok (bez pádu) fakticky ako prvý o dva roky skôr, na čo často poukazovali experti a dokonca aj súperi.

Športovú amatérsku kariéru Jozefa Sabovčíka sprevádzali aj mnohé zranenia. V roku 1986 sa podrobil náročnej operácii kolena, po ktorej bol nútený ukončiť aktívnu činnosť. V Kanade začal znovu trénovať a ako prvý na svete sa naučil skákať salto dozadu s dopadom na jednu nohu. Už ako profesionálny krasokorčuliar do roku 2013 vystupoval na mnohých exhibíciách.

Počas otváracieho ceremoniálu ZOH v Salt Lake City v roku 2002 si Jozef Sabovčík vyslúžil celosvetovú pozornosť, keď v pohybovej kreácii stvárnil v jednej z hlavných úloh programu oheň. Pôsobil tiež ako atašé slovenskej olympijskej výpravy.

V roku 2011 sa rozhodol hľadať svojich pokračovateľov aj na Slovensku. V spolupráci s občianskym združením (OZ) Jumping Joe, ktoré nesie názov jeho prezývky, pripravil otvorenie kurzov krasokorčuľovania pre malé deti. V roku 2003 mu udelili ocenenie Bronzové kruhy Slovenského olympijského výboru (SOV), dnes už Slovenského olympijského a športového výboru (SOŠV).

Eva Umlauf, lekárka a spisovateľka

Rad Ľudovíta Štúra III. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Eva Umlauf sa narodila v roku 1942 v židovskej rodine v slovenskom pracovnom tábore v Novákoch, odkiaľ ju deportovali do Auschwitzu koncom októbra 1944 spolu s jej otcom a matkou vo štvrtom mesiaci tehotenstva. Malá Eva s matkou tábor prežili. Rodina následne žila v Trenčíne, dcéry zmaturovali. Eva Umlauf vyštudovala medicínu v Bratislave, v roku 1966 sa vydala za poľského stavebného podnikateľa a v roku 1967 odišli do Mníchova, tam absolvovala špecializované vzdelávanie a v nemeckom meste žije dodnes.

Od roku 1976 pracovala dlhé roky ako detská lekárka, absolvovala aj vzdelávanie v odbore psychoterapeutická medicína a od roku 1996 pôsobí ako psychoterapeutka. Pôsobí na lekárskej akadémii pre psychoterapiu detí a mládeže.

V roku 2011 na pietnej spomienke k výročiu oslobodenia koncentračného tábora Auschwitz a v roku 2014 sa rozhodla svoje pamäti verejne sprístupniť. V marci 2016 vyšli pod názvom "Číslo na tvojom predlaktí je modré ako tvoje oči" vo vydavateľstve Hoffmann und Campe knižne. V roku 2018 vyšla kniha v slovenskom jazyku.

Eva Umlauf neustáva v aktivitách. Cestuje po Nemecku aj po Slovensku, aby sa podelila o svoj príbeh s mladými ľuďmi a zvyšuje povedomie o nebezpečenstvách, ktorým dnes čelí demokracia. Ako pamätníčka holokaustu vystupuje s čítaniami zo svojej knihy.

V roku 2025 sa stala novou predsedníčkou Medzinárodného osvietenčinského výboru. Podľa výboru patrí k najmladším preživším nacistického vyhladzovacieho tábora Auschwitz.

V januári 2025 sa v otvorenom liste v denníku Süddeutsche Zeitung ako "jedna z posledných preživších holokaustu v Nemecku" obrátila na politikov. Varovala ich okrem iného pred podceňovaním pravicových extrémistov a budúceho spolkového kancelára vyzvala, aby hľadal kompromisy s demokratickými stranami, pretože ináč by dochádzalo k normalizácii nepriateľov demokracie.

Eve Umlauf udelili ocenenie Bavorský rad ústavy.

Zora Breierová, účastníčka SNP a bývalá predsedníčka spolku Živena

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Zora Breierová sa narodila 13. júla 1924 v Nitre v Župnom dome. Jej otec bol zástupcom župana a neskôr prvorepublikový policajný prezident Ivan Štefánik. Je tiež vzdialená príbuzná generála Milana Rastislava Štefánika.

Absolvovala gymnázium a po skončení vysokoškolského štúdia a získaní inžinierskeho titulu sa celý produktívny život venovala problematike vodného hospodárstva. Vydala sa za známeho lekára Pavla Breiera, ktorý bol aj umelecky činný ako fotograf a je autorom viacerých kníh. Spolu prežili útrapy po potlačení SNP v horách.

Vo svojej rodine bola už treťou generáciou "živeniarok". Jej stará mama Elena Sláviková bola v roku 1920, spolu s Teréziou Vansovou, zakladateľkou miestneho odboru Živeny v Banskej Bystrici. Mama, Viera Štefániková, bola v roku 1928 jednou zo zakladateľiek miestneho odboru Živeny v Nitre. Zora Breierová ešte ako Štefániková, bola už vtedy v spolku, kde tancovala a spievala v Národopisnej skupine Živeny. Je to najstarší celonárodný spolok slovenských žien, založený v roku 1869 v Turčianskom Svätom Martine a jeho hlavným cieľom malo byť vzdelávanie slovenských žien. Ženy sa začali angažovať v politike. Zora Breierová bola dokonca aj v delegácii živeniarok, ktoré do Prahy pozval prezident Tomáš Garrigue Masaryk.

Počas Slovenského národného povstania sa aj cez túto líniu zapojila do odboja, organizovali sa zbierky šatstva a potravín, pracovalo sa v nemocniciach. V roku 1955 spolok násilne rozpustili a až v roku 1990 Živenu, spolok slovenských žien, opäť zaregistrovali. Zora Breierová sa stala predsedníčkou jej ústredia v roku 1993 a funkciu vykonávala desať rokov. Na Valnom zhromaždení Živeny 15. novembra 2013 sa vzdala postu predsedníčky spolku zo zdravotných dôvodov a dostalo sa jej pocty stať sa čestnou predsedníčkou spolku.

Zora Breierová patrí do vyše stočlennej skupiny ľudí, ktorí prežili viac ako celé jedno storočie. Z rozprávania rodičov poznali život za monarchie, v detstve prežili dozvuky vojny aj hospodárskej krízy, zažili demokraciu prvej Československej republiky a aj dve totality. Prežila najväčšie zlomy minulého storočia.

Ladislav Lampert, protikomunistický odboj a tzv. "čierny barón"

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Ladislav Lampert sa narodil 9. februára 1924 v obci Lukáčovce. Štúdium začal na cirkevnom gymnáziu v Nitre, pokračoval na priemyslovke v Bratislave, kde aj v roku 1945 zmaturoval. Vysokú školu nedokončil, pretože jeho otca pre vlastníctvo pôdy označili za buržuja. Na vojenskú službu nastúpil v októbri 1950 ako bežný vojak. Po preštudovaní materiálov ho preradili do tímu PTP. Pracoval na pomocných stavebných prácach po prevelení do Strašíc, kde pôsobil asi pol roka, na stavbe cesty a barakoch. Odtiaľ išiel pracovať do Plzne.

Po návrate z PTP v roku 1953 sa nevrátil domov do Lukáčoviec, oženil sa a zostal v Bratislave. Napriek tomu, že režim vyžadoval totálnu zamestnanosť, nikto mu prácu nechcel dať. Podarilo sa mu zohnať prácu vďaka kamarátovi v podniku Stavprojekt, kde pracoval v Ateliéri 4. Bol to štátny podnik, preto tu mohol ako bývalý PTP-eák pracovať iba na udelený výnimku.

Po zrušení Ateliéru 4 sa jeho členovia osamostatnili a v správe ministerstva zdravotníctva pôsobili pod názvom Zdravoprojekt. Ladislav Lampert tam pôsobil najskôr ako vedúci projektant, neskôr ako hlavný projektant. Počas kupónovej privatizácie celý Zdravoprojekt zanikol. On však aj v dôchodkovom veku do 85-ky pracoval na živnosť a menšie projekty robil aj neskôr. Pracoval napríklad na rekonštrukcii kúpeľov v Dudinciach. Dostal rôzne diplomy za prácu, ale tiež odznaky PTP, z ktorých nemá radosť a nevímá ich ako ocenenie, lebo mu pripomínajú ťažké obdobie života.

Ladislav Lampert má 101 rokov a dnes je najstarší "čierny barón". Teda najstarší spomedzi posledných politických väzňov, ktorí prešli v 50. rokoch nedobrovoľne vojenskými tábormi nútených prác, kam ich komunistický režim poslal na prevýchovu ako nespoľahlivé politické živly.

Emil Tomáš Bartko, choreograf a pedagóg

Pribinov kríž II. triedy – za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti tanečného umenia

Emil Tomáš Bartko sa narodil 21. júla 1945 v Košiciach. Navštevoval základnú umeleckú školu a postupne hudobné nástroje vymenil za tanec. Od roku 1960 tancoval vo folklórnom súbore Čarnica a po maturite na priemyslovke prešiel v Bratislave do Lúčnice. Popritom študoval na Slovenskej vysokej škole technickej (dnešná STU).

Vedúci umeleckého súboru Štefan Nosál ho podporoval v jeho záľube a Emil Tomáš Bartko prestúpil na Vysokú školu múzických umení. Štúdium ukončil v roku 1971 a na VŠMU potom pôsobil od roku 1980 ako pedagóg. Medzitým s pomocou svojho renomovaného tóra vyvíjal viacero tanečných iniciatív, dostal napríklad ponuku vytvoriť choreografiu Goralského tanca pre folklórny súbor Gymnik a tá na

prvom Československom festivale amatérskych folklórnych súborov v Poprade v roku 1971 získala Cenu za najlepšiu choreografiu.

V nasledujúcich desiatich rokoch vytvoril rovnaký počet rôznych choreografií, väčšinu z nich na prvej profesionálnej pozícii asistenta choreografa Lúčnice, kde stále aj tancoval celkovo 16 rokov do 1979. Tiež v rozmedzí rokov 1972 až 1974 pôsobil na poste dramaturga v Slovenskom ľudovom umeleckom kolektíve. V nasledujúcom období pôsobil odborne vo viacerých inštitúciách, bez priamej väzby na konkrétne tanečné teleso.

Významnou profesijnou etapou bolo jeho pôsobenie v Slovenskom národnom divadle, ako umelecký šéf Baletu SND (1989 – 1995), riaditeľ Baletu SND (1996, 1999 – 2006) a poradca riaditeľa Baletu SND (2006 – 2007). Pôsobil ako člen odborných porôt na celoštátnych baletných a choreografických súťažiach (1977 – 1995), Medzinárodnej baletnej súťaži vo Viedni (2004), celoslovenských prehliadkach a súťažiach folklórnych súborov. Ako dramaturg, scenárista či režisér participoval na rôznych festivaloch.

Na konte má 662 menných a 210 vecných hesiel slovenského a svetového tanečného umenia do slovníkov a encyklopédií. Aktívne reflektoval tanečné dianie na Slovensku aj prostredníctvom dvoch stoviek recenzií, kritik a komplexných hodnotení vybraných divadelných sezón pre denníky, týždenníky a časopisy.

Emil Tomáš Bartko pôsobil aj ako odborný pracovník oddelenia kultúry Magistrátu hlavného mesta SR Bratislava (1996 – 1998), zastával funkcie generálneho riaditeľa sekcie na Ministerstve kultúry SR (1998) a vedúceho úradu na MK SR (1999 – 2001).

Elena Zimová, charitatívne aktivity v meste Zvolen v OZ Srdce na dlani

Pribinov kríž III. triedy – za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti komunitnej charity.

Elena Zimová sa narodila 14. apríla 1938 vo Zvolene. Už viac ako 12 rokov ako dôchodkyňa vo svojom rodnom meste pomáha ľuďom v núdzi. Je to aktivita na báze dobrovoľnosti s mottom konania dobra namiesto nečinnosti. Začínala na evanjelickej fare vo Zvolene a postupne sa k nej pridalo niekoľko ďalších ľudí. Iniciatíva získala taký veľký rozmer, že pod jej vedením vzniklo občianske združenie Srdce na dlani pod Pustým Hradom, so samostatným bankovým účtom. Združenie vedie 87-ročná Elena Zimová a pomáhajú jej štyri priateľky, ktoré nazýva sestrami.

Všetky financie sú použité na nákup potravín pre ľudí v núdzi, predovšetkým ide o osamelých seniorov, samoživiteľky (samoživiteľov) a ľudí bez domova. V súčasnosti občianske združenie pôsobí v mestských priestoroch zvolenského centra a úzko spolupracuje aj s odborom sociálnych vecí a starostlivosti o rodinu.

Združenie pomáha aj so zbierkami šatstva a ďalších vecí ako obuv, hračky pre deti, funkčné prístroje do domácnosti, kočíky, posteľné potreby. Elena Zimová a jej kamarátky uverejňujú výzvy na sociálnych sieťach, napríklad keď ľudia nutne potrebujú veci ako deky, paplóny, vankúše, či jedálenský stôl. Do statusov pripájajú aj čísla na mobily, aby sa dalo operatívne koordinovať. Pomáhajú dokonca aj ľuďom v Košiciach či na Ukrajine.

Každý mesiac pripraví približne 430 balíčkov potravín a hygienických potrieb pre ľudí s nízkymi príjmami. Začínali dvakrát do týždňa, dnes to robia takmer každý deň. Za celý rok rozdajú okolo 3,3 tony pomoci. Zaisťovanie základných potrieb pre najzraniteľnejších naberá špeciálny rozmer na Štedrý deň (24. 12.), keď sa varí kapustnica pre ľudí bez domova.

Organizujú aj zbierky šatstva na školách. Týmto spôsobom sa snažia viesť mladú generáciu k empatii voči ľuďom odkázaným na pomoc. Zvolenské združenie Srdce na dlani si prevzalo jedno z najvyšších mestských ocenení – Cenu primátora mesta za rok 2024.

Dušan Čaplovič, archeológ a historik, bývalý minister školstva, vedy výskumu a športu SR, bývalý poslanec Národnej rady SR

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, ako aj školstva

Dušan Čaplovič sa narodil 18. septembra 1946 v Bratislave. Archeológiu a historické vedy vyštudoval v roku 1969 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (na docenta sa v roku 2003 habilitoval na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre).

Po vyštudovaní pôsobil v rokoch 1969 – 1980 ako vedúci historického odboru vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach, 1980 – 1986 bol vedúci oddelenia Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied Nitra (pracovisko Košice). Jeho odborná cesta viedla ďalej cez pozíciu vedeckého tajomníka Archeologického ústavu SAV Nitra (1986 – 1990), ďalšie dva roky bol zástupca riaditeľa.

V roku 1992 ho zvolili za člena predsedníctva SAV Bratislava, pričom od roku 1995 do roku 2001 bol podpredsedom SAV. Okrem toho paralelne v rokoch 1992 až 1995 pôsobil v Rade vlády SR pre vedu a techniku a v období 1995 – 1998 bol členom kolégia ministerského rezortu kultúry.

Dušan Čaplovič sa aktívne venoval najmä výskumu stredoveku na východnom Slovensku. Intenzívne prepájal archeologický, historický i jazykovedný výskumný priestor. Realizoval mnohé terénne výskumy, z ktorých viaceré patria k najdôležitejším archeologickým odkryvom

slovenskej archeológie, napríklad výskum feudálneho sídla, kostola a zaniknutej stredovekej dediny Svinica, jedinečné objavy na Hlavnom námestí v Košiciach, hradisko Zemplín alebo kartuziánsky kláštor v Červenom Kláštore.

Napísal viac ako 200 vedeckých štúdií a autorsky i spoluautorsky takmer dvadsať vedeckých monografií. Vykazoval intenzívnu publikačnú činnosť v domácich i zahraničných periodikách a zúčastnil sa na viacerých medzinárodných vedeckých podujatiach a prednáškach. Od roku 1994 externe prednášal na Filozofickej Fakulte UK v Bratislave.

Za poslanca Národnej rady SR ho prvýkrát zvolili po parlamentných voľbách v roku 2002. Mandát zastával aj v rokoch 2014 – 2016 a 2016 – 2020. V rokoch 2006 do 2010 bol v úrade podpredsedu vlády SR a v roku 2009 bol dočasne tri mesiace poverený aj riadením Ministerstva životného prostredia SR. Rezort školstva, vedy, výskumu a športu SR viedol v rokoch 2012 – 2014.

Dušan Čaplovič dostal za svoju vedeckovýskumnú činnosť viaceré ocenenia. Aktívne pôsobil v domácich a medzinárodných vedeckých spoločnostiach, komisiách a redakčných radách. Zomrel 6. marca 2025 v Bratislave.

Kornélia Wirschafterová, prežila štyri koncentračné tábory

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o demokraciu a jej rozvoj, ľudské práva a slobody a ich ochranu

Kornélia Wirschafterová sa narodila 28. júna 1926 v Tornali do maďarskej rodiny židovského pôvodu. Spolu s bratom a rodičmi sa v roku 1938 presťahovali do Rimavskej Soboty. Fungovanie rodiny sa následne od základov zmenilo po Viedenskej arbitráži a vypuknutí druhej svetovej vojny. Život im začali komplikovať protizidovské zákony. Kornélia síce mohla ďalej navštevovať gymnázium, no jej príbuzní a celá židovská komunita stratili svoje základné ľudské práva.

Na jar 1944 im pribudla na rukáve kabáta žltá páska, neskôr žltá Dávidova hviezda. Kornéliinho otca odvedli do pracovného tábora a brat Zoltán narukoval do armády. Kornélia sa spolu s matkou ocitla v zbernom tábore, v gete v Rimavskej Sobotě. Štvorizbový byt v centre mesta museli nedobrovoľne opustiť. Keď sa doň Kornélia chcela neskôr po vojne vrátiť, patril už cudzím ľuďom.

Do života Kornélie Wirschafterovej sa najhoršie zapísali deportácie a transporty. Odvlečení boli najskôr do koncentračného a vyhladzovacieho tábora Auschwitz-Birkenau. Mladé dievča vzápätí prežilo útrapy ďalších troch koncentračných táborov Bergen-Belsen, Duderstadt a Terezín, prežilo však aj pochod smrti z Duderstadtu do Terezína.

Tábor v Terezíne oslobodila Červená armáda 8. mája 1945. Z dvoch tisícok Židov z Rimavskej Soboty, odvlečených počas 2. svetovej vojny do koncentračných táborov, sa vrátilo iba 150. Mladé dievča zažilo nepredstaviteľné traumy, bola svedkom smrti množstva nevinných obetí krutého nacizmu. Kornéliu Wirschafterovú však osud nezlomil, je aktívna členka tamajšej židovskej náboženskej obce.

Ivan Šramko, ekonóm

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti riadenia a správy štátu, financií a ekonomiky

Ivan Šramko sa narodil 3. septembra 1957 v Bratislave. V roku 1980 ukončil štúdium na Fakulte riadenia Vysokej školy ekonomickej (dnes Ekonomická univerzita) v Bratislave. Do roku 1990 pracoval na Železničnom staviteľstve Bratislava a v akciovej spoločnosti AVEX, v oboch prípadoch vo vedúcich funkciách finančných útvarov týchto podnikov.

V rokoch 1990 až 1991 bol zástupcom riaditeľa spoločnosti VÚB ING, a. s. (banková poradenská spoločnosť). V rokoch 1991 až 1992 viedol pracovnú skupinu, ktorá v akciovej spoločnosti VÚB zakladala spoločnú firmu VÚB – Credit Lyonnais. V rokoch 1992 až 1998 bol generálnym riaditeľom Istrobanky, a. s., a zároveň podpredsedom a neskôr predsedom jej predstavenstva. V rokoch 1998 až 2002 bol členom vedenia Tatra banky, a. s., Bratislava a v rokoch 2000 – 2002 členom jej predstavenstva. Od 1999 do 2001 bol členom a od 2001 do januára 2002 predsedom dozornej rady Asociácie bánk Slovenskej republiky.

Od 2002 do konca roka 2004 zastával post viceguvernéra Národnej banky Slovenska a od 1. januára 2005 zaujal funkciu guvernéra (do januára 2010). Bol pri zmene peňažnej jednotky zo slovenskej koruny na euro. Vstup Slovenska do Eurozóny bol hladký a nová platobná mena sa všeobecne pomerne rýchlo udomácnila.

Po ukončení pôsobenia v NBS ho v roku 2010 vymenovali za veľvyslanca Slovenskej republiky pri Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj. V roku 2012 sa stal predsedom Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, funkčné obdobie sa mu skončilo v roku 2019.

Svoje odborné vedomosti a pracovné skúsenosti uplatňoval, resp. uplatňuje na rôznych významných pozíciách ako člen generálnej rady Európskej centrálnej banky, guvernér v Medzinárodnom menovom fonde a alternatív guvernéra v Európskej banke pre obnovu a rozvoj. Je tiež člen predstavenstva Slovensko-Rakúskej obchodnej komory a predseda Správnej rady Ekonomickej univerzity v Bratislave. Bol tiež členom dozornej rady Asociácie bánk, členom dozornej rady Vzájomnej životnej poisťovne a členom predstavenstva Slovenskej poisťovne.



Ivan Šramko dostal v roku 2008 ocenenie Krištáľové krídlo v kategórii hospodárstvo. Ešte v roku 2006 získal v Singapure ocenenie Guvernér centrálnej banky roka za strednú a východnú Európu od britského časopisu Emerging Markets.

Peter Kothaj, lekár-chirurg

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti chirurgie

Peter Kothaj sa narodil v roku 1951 v Bratislave. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského. V roku 2003 získal vedecko-pedagogickú hodnosť – profesor chirurgie.

Praxoval od roku 1977 na chirurgickom oddelení Nemocnice s poliklinikou v Brezne. Od roku 1979 pôsobil na chirurgii v banskobystrickej Rooseveltovej nemocnici. Dlhé roky bol prezidentom Slovenskej chirurgickej spoločnosti.

Väčšinu svojho profesijného života prežil vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Banskej Bystrici, na II. Chirurgickej klinike Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) Rooseveltovej nemocnice, o ktorej vznik sa v nemalej miere zaslúžil a od roku 1992 bol jej prednostom. Od roku 2004 bol aj vedúci jedinej Katedry gastroenterologickej chirurgie na Slovensku, patriacej tiež k Lekárskej fakulte SZU.

Pod jeho vedením sa z kliniky stalo špičkové pracovisko s komplexnou škálou chirurgických výkonov ako i špecifických výkonov, ktoré sa v iných nemocniciach na Slovensku nevykonávali. Nemocnica sa stala priekopníčkou v zavádzaní laparoskopických operácií na Slovensku. On sám stál pri prvej transplantácii pečene a prvej chirurgickej roboticky asistovanej operácii v rámci SR.

Peter Kothaj sa o históriu chirurgie na Slovensku a tiež históriu samotnej Rooseveltovej nemocnice zaujímal mimoriadne intenzívne. Vďaka nemu je zaznamenaná v publikácii z roku 2001 "100 rokov Nemocnice F. D. Roosevelta". Rozhodujúcou mierou sa zaslúžil aj o to, že banskobystrickej nemocnici vrátili v roku 1991 názov z povojnových rokov.

Profesor Kothaj vydal 204 publikácií, z monografií napríklad Chirurgická liečba rakoviny pankreasu (1996), Momenty z dejín slovenskej chirurgie (1999), Operácie na pečeni (2006).

Bol členom viacerých profesijných domácych i zahraničných spoločností a nositeľom Zlatej medaily Slovenskej lekárskej spoločnosti za zásluhy o rozvoj medicíny na Slovensku. V roku 2012 mu Česká chirurgická spoločnosť udelila Petřivalovu cenu za rozvoj chirurgie.

Peter Kothaj zomrel po ťažkej chorobe 25. apríla 2017. V roku 2018 významnému banskobystrickému chirurgovi udelili in memoriam ministerskú Cenu za celoživotné zásluhy v oblasti vedy a techniky.

Juraj Payer, lekár a dekan Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky

Juraj Payer sa narodil 13. marca 1958 v Bratislave. V roku

1983 vyštudoval Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave (LF UK), odbor všeobecné lekárstvo. V roku 1986 atestoval z internej medicíny a o štyri roky neskôr z endokrinológie. V roku 1997 získal atestáciu 2. stupňa z internej medicíny. Medzitým v roku 1994 obhájil titul kandidáta vied a v roku 1997 sa habilitoval za docenta vnútorného lekárstva. V roku 2002 sa stal profesorom vnútorného lekárstva na LF UK.

Juraj Payer sa vypracoval na medzinárodne uznávaného odborníka na osteoporózu a stal sa aj prednostom V. internej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a Univerzitnej nemocnice v bratislavskom Ružinove. Od roku 2023 je vo funkcii dekana Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Vo svojej vedecko-výskumnej práci sa zameriava najmä na metabolické ochorenia kostí a ich vzťah k endokrinným ochoreniam.

Jeho publikačná činnosť vykazuje takmer tri tisícky textov a citácií v domácej i zahraničnej tlači. Napísal sám i v spoluautorstve viacero kníh a je autor i editor prvej slovenskej monografie o osteoporóze. Dostal prémii Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2012 v kategórii biologické a lekárske vedy, i v kategórii slovníková a encyklopedická literatúra.

Juraj Payer je prezident Spoločnosti pre osteoporózu a metabolické ochorenia kostí a tiež hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre endokrinológiu. Významne sa angažuje v rozvoji modernej diagnostiky a liečby interných chorôb. Ako člen kategorizačnej a katalogizačnej komisie na Ministerstve zdravotníctva SR sa aktívne podieľa na tvorbe liekovej politiky. Do roku 2023 bol predsedom Akreditačnej komisie MZ SR, čím výrazne ovplyvňoval ďalšie vzdelávanie lekárov a iných zdravotníckych pracovníkov na Slovensku. Od roku 2020 je predsedom komisie MZ SR a odborným garantom pre Štandardné diagnostické a terapeutické postupy a Postupy pre výkon prevencie MZ SR.



V roku 2014 mu Royal College of Physician v Londýne udelil čestný titul FRCP. V roku 2023 mu udelili ocenenie Krištáľové krídlo v kategórii Medicína a veda. Od 1. januára 2026 prevzal aj funkciu prezidenta Slovenskej lekárskej spoločnosti po dôvere od delegátov volebného zjazdu.

Branislav Maukš, dizajnér automobilov

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh – za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti automobilového dizajnu

Branislav Maukš sa narodil 29. októbra 1978. Vyštudoval v Bratislave na Katedre dizajnu Vysokej školy výtvarných umení. Po dosiahnutí bakalárskeho vzdelania prestúpil na prestížnu univerzitu v nemeckom Pforzheime. Od tohto momentu svoju pozornosť upriamil predovšetkým na navrhovanie modelov áut.

Pre Ford vytvoril interiér modelu Focus a B-MAX. Práve tu si ho všimli manažéri z Turína, mekky automobilového dizajnu, a ponúkli mu prácu v ich tíme. Pôsobil tak v špičkovom dizajnérskom štúdiu, v známej karosárni Pininfarina. Pracoval priamo na modeloch Ferrari predstavených v roku 2007.

Branislav Maukš stihol za rok navrhnuť aj dva kusy Ferrari, keďže sa vyskytovali objednávky na modely prispôbené individuálnym potrebám prestížnych klientov. Unikát vytvorený na mieru bolo napríklad zlaté Ferrari P540 Superfast pre klienta, ktorý je vášnivý zberateľ áut tejto značky a má ich niekoľko desiatok.

Nové výzvy našiel v Mladej Boleslavi, kde dizajnérske štúdiá disponovali klientmi ako Bentley, Audi či Porsche. Vypracoval sa na šéfdizajnéra a riaditeľa Inovačného centra Aufeer Designu, spoločnosti z portfólia Matador Group.

Branislav Maukš navrhol aj prvé slovenské vodíkové auto, ktoré predstavili v slovenskom pavilóne na Expo 2020 v Dubaji. MH2 je elegantný, aerodynamický športový automobil, ktorý neprodukuje žiadne škodlivé emisie. Konceptuálne vozidlo sa vyznačuje jedinečným, funkčným dizajnom, ako aj najmodernejšími technológiami a materiálmi a odráža inovačný potenciál krajiny.

V roku 2019 si Branislav Maukš prevzal Cenu Identifikačný kód Slovenska. Ocenenie pod záštitou Európskej akadémie vied a umení dostal ako jeden z nositeľov výnimočných objavov, ktoré vytvorili podmienky pre ďalší rozvoj ľudstva a tvoria svetové kultúrne dedičstvo.

Ján Tkáč, vedec

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti nanobiotechnológií, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Ján Tkáč sa narodil 10. mája 1972 v Poprade. Inžinierske a doktorandské štúdiá v odbore biotechnológia absolvoval na Fakulte Chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave. Postdoktorandské štúdiá realizoval na Chemickom ústave Slovenskej akadémie vied a na prestížnych zahraničných univerzitách vo Švédsku (Linköping a Lund) i na anglickom Oxforde.

V roku 2011 dosiahol hodnosť doktor vied a v roku 2013 sa stal vedúcim oddelenia glykobiotechnológie Chemického ústavu Slovenskej akadémie vied (SAV). Bol predsedom jeho vedeckej rady a garantom v odbore Biotechnológia a členom vedeckých a akreditačných komisií. Vo svojom výskume sa venuje problematike biopalívových článkov, využitia nanomateriálov v glykomike a biomedicíne, identifikácii nových biomarkerov rôznych ochorení (napr. rakovina, reumatoidná artritída, systémová skleróza). Je autor a spoluautor takmer dvoch stoviek publikácií s počtom citácií vyše 7700. Publikoval 1 PCT patentovú žiadosť, ktorá je nacionalizovaná vo viac ako 7 krajinách vrátane EÚ a USA.

V rokoch 2013 – 2017 bol zodpovedným riešiteľom prestížneho ERC grantu. V roku 2017 založil spoločne so svojim bývalým študentom start-up Glycanostics. V rokoch 2018 – 2020 bol zodpovedným riešiteľom ERC Proof of Concept grantu a je riešiteľom alebo spoluriešiteľom ďalších medzinárodných a domácich projektov.

Ján Tkáč dostal množstvo ocenení. Ocenenie ministra školstva "Malá medaila Samuela Mikovíniho" za medzinárodnú vedeckú spoluprácu (2014), cenu Vedec roka 2015, cenu za vedu a techniku v kategórii „Vedecko-technický tím roka“ (2018). Ocenenie Člen špičkového tímu SAV získal niekoľkokrát.

Viackrát získal cenu za Glycanostic (Medzinárodná súťaž podnikateľských plánov Vodafone, Future Now – top 6 startup awards, Accace Life Accelerator winner a iné). V rokoch 2003 – 2006 bol zodpovedný riešiteľ prestížneho štipendia Individual Marie Curie Fellowship na univerzite v Lunde. V roku 2006 bol členom víťazného tímu celosvetovej súťaže podnikateľských zámerov Nanochallenge.

Jozef Vengloš, bývalý futbalista a tréner

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – in memoriam za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti športu, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí



Jozef Vengloš sa narodil 18. februára 1936 v Ružomberku. Jeho život je spätý so Slovanom Bratislava, s klubom ešte ako hráč a kapitán získal v roku 1955 titul majstra Československa.

S trénerskou kariérou začal v roku 1966 v Austrálii, ako kouč FC Sydney Prague (1967 – 1969) sa stal víťazom Austrálskeho pohára, i víťazom austrálskej ligy. Neskôr sa stal aj trénerom austrálskej reprezentácie.

Po návrate viedol VSS Košice (1969-1971), súčasne bol aj trénerom reprezentácie do 23 rokov, s ktorou získal tiež titul na ME tejto kategórie. V rokoch 1973 až 1976 viedol Slovana Bratislava, s ktorým sa stal dvakrát majstrom Československa a vyhral aj Československý pohár.

Vo federálnej reprezentácii patril Jozef Vengloš k hlavným strojcom zlatého úspechu na majstrovstvách Európy 1976 v Belehrade. Z asistenta trénera sa vypracoval na šéftrenera a získal s mužstvom bronz na ME 1980 a piate miesto na MS 1990.

Presadil sa aj na medzinárodnej klubovej úrovni. V roku 1983 sa stal trénerom Sportingu Lisabon. V roku 1990 sa v birminghamskej Aston Villa navždy zapísal do histórie ako prvý nebritský šéftrener klubu v najvyššej súťaži "kolísky futbalu". Pracoval aj vo Fenerbahce Istanbul, neskôr trénoval Omán, Celtic Glasgow, v ktorom dostal prezývku Dr. Jo a do ktorého pritiahol Ľubomíra Moravčíka. V roku 1993 sa stal prvým trénerom reprezentácie samostatného Slovenska. Viedol ju od 6. apríla 1993 do 15. júna 1995 s bilanciou 16 zápasov – 5 výhier, 4 remízy a 7 prehier.

Do roku 2013 pôsobil ako šéf Aliancie európskych futbalových trénerov a pravidelne prednášal o futbale v 120 krajinách. Bol predsedom komisie UEFA pre technický pokrok, technickým poradcom FIFA, okrem iného poradcom prezidenta SR. Má na konte viaceré vyznamenania od FIFA a UEFA, v roku 2001 sa stal aj laureátom ceny Krištáľové krídlo v kategórii šport. Vyhlásili ho aj za trénera 20. storočia na Slovensku.

Jozef Vengloš zomrel 26. januára 2021 vo veku 84 rokov.

Daniel Lehotský, účastník SNP

Rad Ľudovíta Štúra III. triedy, vojenský druh – za mimoriadne zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky

Daniel Lehotský sa narodil v decembri 1920 v Hybe.

V roku 1943 unikol zo zaisťovacej divízie v Bielorusku a v septembri 1944 narukoval do povstaleckej armády. Po potlačení Slovenského národného povstania sa pridral v Poprade k 1. Československému armádnemu zboru Ľudvíka Svobodu. Piekol chlieb v poľnej pekárni pre tých, ktorí bojovali v prvej línii.

Zúčastnil sa na oslobodzovacích bojoch o Dovalovo, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Vrútky, Strečno, Žilinu a Vsetín. Ukončenie vojny slávil so svojou jednotkou na Morave a následne v Prahe. V oslobodenej Prahe zostal až do 15. novembra 1945. Po vojne sa vrátil do rodnej obce Hybe, kde hospodáril.

V Hybiach so svojou manželkou prežili takmer celý svoj vzťah, v roku 2017 sa po jej úraze presťahovali do Bratislavy k dcére. Dnes tam žijú spolu v Domove seniorov.

Za účasť v SNP a oslobodzovaní Československa ho ocenili viacerými vyznamenaniami, na čele s pamätnou medailou k 80. výročiu SNP. Vlani mu udelili medailu Za zásluhy a rozvoj spoločnosti v oblasti obrany a bezpečnosti Slovenskej republiky. Daniel Lehotský sa pred Vianocami dožil 105 rokov a je najstarší slovenský vojnový veterán.

Denisa Nikodemová, vedkyňa a pedagogička

Pribinov kríž I. triedy za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti verejného zdravotníctva

Denisa Nikodemová sa narodila 28. januára 1936 v Spišskej Novej Vsi. Jej židovská rodina Rosenthalovcov mala obchod a veľký dom, kde sa stretávalo celé široké príbuzenstvo, ale radostné detstvo zažila iba v útlom veku.

Z jej najbližšej rodiny neprežilo holokaust 42 ľudí. Malá Denisa so sestrou a rodičmi prežila 21 mesiacov ukrývajú sa v horách, potom sa ich cesty tragicky rozišli. Otca odviekli do koncentračného tábora, matku do väznice, kde ju neskôr zavraždili. Vďaka obetavosti a odvahe spriatelenej pani zo Spišskej Novej Vsi sa sestry zachránili a po vojne sa znovu stretli s otcom, ktorý prežil hrôzy tábora smrti. Na ťaživé roky nadviazala neskôr štúdiom experimentálnej fyziky na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

Od roku 1960 pracovala na Odbore hygieny žiarenia Ústavu preventívnej a klinickej medicíny v Bratislave. V rokoch 1985 – 1988 pôsobila ako hlavný odborník ministerstva zdravotníctva pre odbor hygieny žiarenia. V období 1975 – 1989 pracovala na problémoch ochrany pred žiarením v spolupráci s SÚJV Dubna. V rokoch 1986 až 1992 pôsobila ako poradca hlavného hygienika SR v otázkach ochrany pred ionizujúcim žiarením a likvidácie dôsledkov černoobylskej radiačnej havárie.

Od roku 1989 sa venovala expozícii radónu v bytoch a zúčastňovala sa na príprave Národného cyklotrónového centra SR. V spojenom Výskumnom Ústave Preventívneho Lekárstva vykonávala v rokoch 1991 až 2003 funkciu vedúcej Oddelenia radiačnej hygieny. V roku 2004 sa stala docentkou v odbore verejné zdravotníctvo.

Denisa Nikodemová má členstvo v mnohých komisiách, národných inštitúciách, participuje na medzinárodných projektoch a za svoju prácu získala množstvo ocenení. V rokoch 2000 až 2015 bola zástupcom Slovenska v Európskej Asociácii pre výskum v dozimetrii. V rokoch 2011 – 2019 sa zúčastňovala na aktivitách Medzinárodnej Asociácie pre radiačnú ochranu. Za svoju profesijnú činnosť dostala Zlatú medailu

Slovenskej lekárskej Spoločnosti, Zlatú ihlu – vyznamenanie rakúskej spoločnosti pre ochranu pred žiarením za dlhoročnú rakúsko-slovenskú spoluprácu a Zlatú medailu Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) v Bratislave pri príležitosti 60. výročia jej založenia. Na SZU vyučovala a školí aj v úctyhodnom veku a na konci januára oslávi 90 rokov.

Roman Lazík, baletný majster a pedagóg

Rad Ľudovíta Štúra II. triedy, občiansky druh – za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí, najmä v oblasti baletného umenia

Roman Lazík sa narodil 31. marca 1978 v Bratislave. Študoval na Tanečnom konzervatóriu Evy Jaczovej. Počas štúdia sa úspešne zúčastnil na viacerých medzinárodných baletných súťažiach. V roku 1994 sa stal finalistom v medzinárodnej baletnej súťaži v Paríži a vzápätí zvíťazil v československej tanečnej súťaži v Brne.

Počas absolventského ročníka v roku 1995/96 ho angažovali ako sólistu Baletu Slovenského národného divadla. V tom čase ako prvý slovenský tanečník získal medailu na prestížnej baletnej súťaži International Ballet Competition v New Yorku. Dostal cenu Philip Morris Ballet Flower Award za najvýraznejší talent v roku 1996 a o rok neskôr ho vyznamenali ocenením pre najlepšieho tanečného umelca na Slovensku.

Následne Roman Lazík pôsobil v zahraničí, napríklad v JAR, Izraeli, ale aj v Bavorskom štátnom baletе v Mníchove, kde sa stal v roku 2003 prvým sólistom. Na scéne Viedenskej štátnej opery debutoval v októbri 2007 ako Romeo v baletе Romeo a Júlia. V roku 2010 ho vymenovali za prvého sólistu Viedenského štátneho baletu a vytvoril tam spolu s primabalerínou Ninou Polákovou prominentný tanečný pár.

V priebehu tanečnej kariéry sa vyprofiloval ako „danseur noble“ interpretáciami najdôležitejších rolí klasického repertoáru. Stvárnil aj princa Siegfrieda v Labuťom jazere. Mnohé z postáv naštudoval v niekoľkých verziách od uznávaných choreografov ako Marius Petipa, Rudolf Nurejev, Patrice Bart, Vladimir Malachov, Ray Barra, Paul Chalmer či Pierre Lacotte. Nechýbajú ani mnohé sólové party v známych baletoch.

Osobitnú kapitolu tanečného repertoáru Romana Lazíka tvoria neoklasické party v dejových baletoch, kde rozvíja charakter hlavných hrdinov, akými sú napr. Romeo, alebo Eugen Onegin v rovnomennom baletе. Počas svojej kariéry tancoval na najprestížnejších baletných scénach sveta ako Bolšoj Teatr v Moskve, Semperoper v Drážďanoch, alebo divadlá v Paríži, Tokiu, Toronte, Berlíne, Hamburgu, či Lipsku.

Po ukončení úspešnej medzinárodnej tanečnej kariéry dlhoročného prvého sólistu sa Roman Lazík etabluje ako hosťujúci baletný majster, zdieľajúc svoje bohaté odborné znalosti a interpretačné skúsenosti. Je laureát viacerých ocenení na medzinárodných súťažiach i ceny Literárneho fondu SR.

Jozef Živčák, dekan Strojníckej fakulty Technickej univerzity v Košiciach

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, občiansky druh – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky, najmä v oblasti biomedicínskeho inžinierstva, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí

Jozef Živčák sa narodil 3. mája 1958 v Šarišskom Čiernom. V roku 1982 vyštudoval na Strojníckej fakulte Vysokej školy technickej v Košiciach. Ako strojný inžinier potom postupne získal vedecké tituly v odbore technická kybernetika a v roku 1996 v odbore prístrojová, regulačná a automatizačná technika. Svoju vedeckú kvalifikáciu rozvíjal v odboroch biomedicínske inžinierstvo a biomechanika, viani v decembri získal titul Dr.h.c.

Pôsobil vo funkcii vedúceho Katedry biomedicínskeho inžinierstva a merania na Strojníckej fakulte Technickej univerzity v Košiciach a stal sa jej dekanom. Bol riaditeľom Ústavu špeciálnych inžinierskych procesológií. Taktiež je garant biomedicínskeho inžinierstva, profilovo sa zaoberá biomechanikou človeka, biomateriálmi a procesmi aditívnej výroby implantátov.

Jozef Živčák je riešiteľ niekoľkých desiatok grantových projektov, ktorých výstupmi boli konkrétne aplikácie a implementácie pre ďalšiu vedeckú činnosť a prax. V roku 2015 sa stal lídrom špičkového tímu v oblasti výskumu č. 17 – Inžinierstvo a technológie. Medzi



najdôležitejšie patria implantáty šité na mieru, ktoré boli a sú predmetom výskumnej činnosti, ako aj špičkové laboratóriá pre oblasť merania a aditívnych výrobných technológií. Výsledky svojej vedeckej činnosti publikoval v renomovaných časopisoch, monografiách, vo vysokoškolských učebniciach, v skriptách a prezentoval ich na domácich i svetových kongresoch.

Pôsobí vo viacerých redakčných a vedeckých radách doma aj v zahraničí. Dve funkčné obdobia bol predsedom grantovej agentúry KEGA Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Ministerstvo mu v roku 2017 udelilo Ceny za vedu a techniku.

Jozefa Živčáka za výsledky jeho výskumu a ich implementáciu do praxe vyznamenal viacerými ďalšími cenami, napríklad Veľkou medailou Samuela Mikovíniho 2013 a Národnou cenou za kvalitu 2015. V roku 2022 si na Týždni vedy a techniky prevzal ocenenie za prepájanie technického vzdelávania a popularizácie vedy, návrh a realizáciu inovatívnych formátov popularizačných podujatí a tvorbu koncepcie a návrh exponátov na svetovú výstavu EXPO 2020 v Dubaji.

Zdroj: tasr

Koho vyznamenal prezident Pellegrini? Pozrite si profily ocenených osobností

Upozorniť na

Tento web je chránený reCAPTCHA a Google. Platia Zásady ochrany osobných údajov a Zmluvné podmienky.

Label

Autor: Peter Slovák

Poznáme ŠTUDENTSKÉ OSOBNOSTI Slovenska

12. 1. 2026, Zdroj: **Slovenka**, Strana: 21, Vydavateľ: STAR production, s.r.o., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 190 022 GRP: 4,22 OTS: 0,04 AVE: 4000 EUR

Poznáme ŠTUDENTSKÉ OSOBNOSTI Slovenska

Už 21. ročník súťaže Študentská osobnosť Slovenska za akademický rok 2024/2025 pozná svojich víťazov. Nominovali ich vysoké školy a Slovenská akadémia vied.

Porota zložená z odborníkov vybrala víťazov v trinástich kategóriách a spomedzi nich absolútneho víťaza – TOP študentskú osobnosť. Tou sa tento rok stal Pavol Myšľan z Ústavu vied o Zemi SAV, kde sa špecializuje na výskum mangánových nerastov v Slovenskom rudohorí a xenolitov v sopečných horninách východného Slovenska. Týždenník Slovenka sa tento rok stal mediálnym partnerom tohto podujatia a cenu v kategórii Kultúra a umenie odovzdala generálna riaditeľka vydavateľstva STAR production Mária Reháková. Víťazkou sa stala Paula Malinowska z VŠVU Bratislava, ktorá sa venuje tvorbe audiovizuálnych diel, ktoré vytvára pomocou média počítačovej 3D grafiky, animácie a techniky 3D tlače. Vo svojom umeleckom výskume skúma hranice umenia a vedy, pracuje s poznatkami z biológie, klimatológie či vývoja digitálnych technológií, ktoré vo svojich krátkych filmoch ďalej prepája s prvkami fikcie a fantastiky. Jej umelecký výskum sa sústreďuje na úlohu súčasného digitálneho umenia v procese scitlivovania spoločnosti voči širším ekosystémom a planéte v období prehlbujúcej sa klimatickej krízy antropocénu. Svoju tvorbu predstavila na viacerých domácich aj zahraničných výstavách. Študentská osobnosť Slovenska je národná súťaž mladých talentovaných ľudí. Jej cieľom je vyzdvihnúť mladé slovenské osobnosti na vysokých školách v SR, ich talent ako aj cieľavedomosť a úspešnosť, predstaviť ich širokej verejnosti a dať im možnosť presadiť sa doma aj v zahraničí. V nominovaných je možnosť vidieť vysoký ľudský potenciál tak pre ďalšiu prácu na akademickej pôde, vo vedecko-výskumnej činnosti, v štátnej správe ako aj v rámci súkromnej firmy.

OCENENÍ:

Elektrotechnika, priemyselné technológie

Ing. Fedor Hrubíša, Elektrotechnický ústav SAV, verejná výskumná inštitúcia v Bratislave

Hutníctvo, strojárstvo, energetika

Ing. Lukáš Hanko, PhD., Strojnícka fakulta, STU v Bratislave

Kultúra a umenie

Mgr.art Paula Malinowska, Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave

Právo



Bc. Viktória Virágová, Právnická fakulta UK v Bratislave

Lekárske vedy

MUDr. Miriam Ostrožovičová, PhD., Lekárska fakulta **UPJŠ** v Košiciach

Farmácia

Ing. Peter Pôbiš, PhD., Ústav experimentálnej farmakológie a toxikológie CEM SAV, verejná výskumná inštitúcia v Bratislave

Prírodné vedy, chémia

Mgr. Pavol Myšľan, PhD., Ústav vied o Zemi SAV, verejná výskumná inštitúcia v Bratislave

Stavebníctvo, architektúra

Ing. Tomáš Hakszer, Stavebná fakulta STU v Bratislave

Poľnohospodárstvo, lesníctvo, drevárstvo

Ing. Melina Korčok, PhD., Fakulta biotechnológie a potravinárstva, SPU v Nitre

Filozofia, politológia, sociológia, pedagogika, psychológia, história

Mgr. Barbora Mlyneková, PhD., Historický ústav SAV, verejná výskumná inštitúcia v Bratislave

Informatika a matematicko-fyzikálne vedy

Ing. Júlia Kafková, Fakulta elektrotechniky a informačných technológií ŽU v Žiline

Cena J&T BANKY v kategórii Ekonómia

Barbara Čéryová MSc, PhD. Národohospodárska fakulta EU v Bratislave

Šport

Bc. Emma Zapletalová, Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia UMB v Banskej Bystrici

Cena JCI-Slovensko (Cena za interdisciplinárnu inováciu – prepojenie techniky a umenia)

Ing. Samuel Kerekeš, Strojnícka fakulta TU v Košiciach

Cena UNIQA za udržateľnosť

Ing. Tomáš Hakszer

Cena Rádio Slovensko

Ing. Melina Korčok

Cena BMW Slovenská republika za umenie

Mgr. art. Pavla Malinowska

Cena JCI-Slovensko za významný prínos pre spoločnosť

MUDr. Miriam Ostrožovičová, PhD.

Foto: Michal Bartek, JCI-Slovensko

Cenu Paule Malinowskej, víťazke v kategórii Kultúra a umenie, odovzdala Mária Reháková, riaditeľka vydavateľstva STAR production

Autor: -red-